

Người Dân

Số 222
tháng 2, 2009

PO Box 2674, Costa Mesa, California, 92628, USA
Tel + Fax (714) 549-3443. New Email: TapChiNguoiDan@gmail.com Web: <http://www.nguoidan.net>

Trông Nêu, Lo Tết

Kính chiếu yAU

Người Dân

Hĩn nay, chĩng tái nhõn ½nh nhõ sau:

1. ƒng Cæng Sĩn Viĩt Nam cũ l-nh thã, cũ nhĩ nõec, ½õic cỹc nõec cąg nhõn / bang giao, vj lĩ hæi viẢn LiẢn Hiĩp Quác.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa dĩa vjõ ½ũ ½ĩ khuyẽn ðõ ngõei Viĩt phĩi chĩp nhõn cæng sĩn.

2. ƒng viẢn Cæng Sĩn tranh gĩnh, ½ũ ½ũ vE ½ũ vũ, vE quyẽn li i, vj mũc ngo'c lĩm ½n bĩt chĩnh nẢn ½- gi- u cũ, tiẽn rừng bạc biẽn nhưng tõi ðại ða số ðõng bào vãn bị tước ðoạt quyẽn tư hũu, quyẽn sống, quyẽn mưu sinh, quyẽn suy nghĩ, và miẽn cũng khuất phục bạo quyẽn.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa dĩa vjõ ½ũ ½ĩ nũi lĩ ½- cũ nhưng thĩ nh ph- n ngoĩi ƒng cũ tiẽn, cũ quyẽn, ½ũ nõec ½- có ðấu tranh chĩnh trị và có mũm mũng tự ðo ðàn chủ.

3. ƒng Cæng Sĩn vj bẢo quyẽn tũ ½ãng nhĩt hũa vèi Tã Quác, Quác Gia, Dân Tõc.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa cho r±ng nhưng ai cỹn chãng ƒng, chãng Nhĩ Nõec lĩ khãng Yĩ quác vj cũn trẽ cąg cuac phĩt trĩn ½ũ nõec.

4. Quác Tã Cæng Sĩn ½- tan, nay ƒng Cæng Sĩn Viĩt Nam nũi chung, ½ng viẢn cæng sĩn nũi riẢng, ra sõc ca tõng cąg lao cõa Hã Chĩ Minh vj cõa ƒng, gỹn hE tãi lãi cho Lã Du'n, Lã ƒõc Thã vj nhưng kã thĩt thE, ½ĩ duy trở quyẽn bĩnh vj ½ũ vũ.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa hĩ a theo, bĩy ra chuyĩn "½a nguyẽn" ðể duy trì sự hiẽn hũu của ðảng, hõng tãng công và ½õic cho ½n kã.

5. ƒng Cæng Sĩn Viĩt Nam bĩy kE phĩn t-nh, chãng ½ai cuai, ½ĩ trong trõeng hĩp nĩõ cĩng chx lãt sĩng xuãng nĩa: V'ĩn cæng sĩn phe nĩy, phe nã thãng trĩ.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa ca tõng phe phĩn t-nh cuai lã những... chiẽn sĩ tự ðo ðàn chủ, ðể quyẽn bĩnh có vào tay phe nĩy, thõ hà v'ĩn cũ cç ½n cũ.

6. BẢo quyẽn cæng sĩn kAU gài lĩng thõcng yAU ½ũ nõec, tãn gĩyõ, ½ãng bĩõ cõa ngõei gác Viĩt Nam, ½ĩ nhưng ngõei nĩy bĩi tai mang cąg cõa vE ½ũng gũp.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa xĩi ngõei gác Viĩt Nam theo tình tự về nguõn, ðũ ðõ ðầu tư tiẽn bạc, chãt xãm, gửi tiẽn nhiẽn thẽm về cho thân nhãn ðể xãy ðựng quẽ hũng, thũc chĩt lĩ ½ĩ tõ b'ĩn ½p vj tay sai b'ĩi.

7. Bạo quyẽn cộng sản Việt Nam phát ðộng mạnh chiẽn ðịch hòa hợp hòa giãĩ ðàn tõc bĩp bõm ðể lưỡng gạt những ngõei ðĩ quẢn vj ngõei trã tuãi lĩ hiũ biE vE cæng sĩn.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa tiE p sõc b±ng nhưng lãĩ lã "cao thõĩ ng" xũa b'ĩn hõn thĩ, quẢn quỹ khõ ½ĩ ru ngõ ngõei

gõc Việt Nam ở hải ngoại.

8. ƒng Cæng Sĩn, bẢo quyẽn vj ½ng viẢn cæng sĩn tiE p tục lãn án những người thực tâm chống bạo quyẽn lã Việt gian, phãn quác, tay sai, giãn ðiep ðể tạo ấn tợng bất lợi ở những ngõei khãng am tõeng vj ½E.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa ½ãng tĩu, cho những ngõei chống bạo quyẽn lã chống cộng lạc hậu, xõ cũng, ngoan có vj quỹ khĩch.

9. Cæng sĩn tung sỹch bỹõ, b'ng ðũa, gõi v'ĩn cąg ½ĩ trĩnh ðiẽn ðể lung lạc những thành phãn tõ mò, ðể tĩnh và chuõng lã.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa tiE p tay b±ng viĩc cã vB giao lưu ðõĩ thoại một chiẽn, loãn tĩn, phõng vãn các thành ph- n cæng sĩn, thiẢn cæng, ph'ĩn ½ai viĩc chãng ½ai giao lõu một chiẽn lã khõng tôn trọng ðàn chủ và thiẽn tinh thần tự ðo.

10. Cæng sĩn thuẢ mẽn nhưng kã ½ũn giũ trẽ cẽ e mũi lãn vục, tũng bũc lũng ðoạn cộng ðõng người Việt Nam hải ngoại.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa tãng bõc những tay sai ðõn giũ trẽ cẽ nĩy lĩ thõc thẽi, phũng khoỹng, cẽi mẽ, yAU nõec vj biE t thõcng xũt ½ãng bĩõ.

11. Cộng sản cho bõn tu sĩ quác ðoanh ra ngoại quác bõn tiẽn tĩn hũu về xãy ðựng cơ sở buõn thãn bán thãnh.

-Nhung kã cç hæi chõ nghĩa tiE p tay xĩi giõc cæng ½ãng gác Viĩt ½ũng gũp h'ũ hĩ.

12. Cæng sĩn lĩm tay sai cho M'p trong viĩc ng'ĩn ch'ĩn Trung Cæng bĩnh trõeng.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa l'õp lẽ kAU gài chãng Trung Cæng, cõng cã chE ½ũ cæng sĩn ½'õc lúc trong vai trỹ tay sai.

13. Cæng sĩn ½õic Hoa Kũ yĩm trĩ vjõ WTO, khuyẽn khĩch tõ b'ĩn M'p vjõ Viĩt Nam ½- u tõ ½ĩ cũ tay sai, ½ĩ ½õic trao quyẽn khai thỹc ð- u lõa vj ½ĩ Viĩt Cæng mang tiẽn bạc, nhãn sự sang làm ăn ở Hoa Kỳ.

- Nhung kã cç hæi chõ nghĩa kAU gài cæng ½ãng gác Viĩt vE nõec kinh ðoanh, chĩp nhõn ngõei vj vãn trong nước mang ra kinh ðoanh tại hải ngoại.

Trõec bĩt kũ lãĩ lã, hĩnh ½ãng nĩõ cõa cæng sĩn vj cõa những ai tũ xõng lĩ yAU nõec, lĩ trĩ thõc, chuyẢn gia, chĩnh trĩ gia, ½õĩn thĩ, ½ng phỹi, nEũ chĩng ta thõ suy xũt theo những nhãn ðĩnh trẽn ðãy, thĩ rất có thẽ thãy rõ họ thuộc thĩnh ph- n nĩõ, mũn cỹi gũ, vj ngõei Viĩt Nam trong vj ngoĩi nõec cũ li i gũ hay khãng.

Chúng tõi hi võng lã các thân hũu / ðộc giã sẽ ðõng gõp thãm cỹc nhõn ½nh khỹc vjõ bĩi nhõn ½nh ½ng thõeng trũc nĩy, ½ĩ chĩng ta cũng suy g'ĩm vj ½ĩ kh'ĩ bũ bũ lĩ ph'ĩn bõĩ quác gia, ðàn tõc lưỡng gạt, khiẽn ðất nước và ðàn tõc chũng thõyĩ Ych thãng trĩ cõa chĩng.

Trong Sâ Nj y

Tranh dân gian
tr.1

Kính chiÆu yÆu
Người Dân, tr. 2

Dân Với Dân
Người Dân, tr. 3

Câu Chuyện Hôm Nay.

ChiÆn Dìch Thÿng Tô ðen "2009"
TuyÆt Mai, tr. 5

Tuyÿt ChiÆu
Người Dân, tr. 6

Vĩ Ðại!!!
Ðại Mạc, tr. 8

Mæt Vj i Vjñn ðË Viÿt Nam

Má Hnh ThÆ Gièi ðçn Cúc MËm
Ðại Dương, tr. 9

V-n HÛa Trøm C°p ê Viÿt Nam
Ðại Dương, tr. 11

Ðoạn Tuyæt Với Văn Hóa Hán Tộc
Ðại Dương, tr. 13

Sử Việt Cận và Hiện Ðại (tiÆp theo)
Nguyễn ñnh Hằng, tr. 14

Biln (Lòa) Caspian (tiÆp theo)
Nguyễn Tr-n Ai, tr. 17

T÷ ðæc Tj i ½æn Dân Chủ (tiÆp theo)
Gene Sharp, tr. 19

Tj u D- u Tsñ (tiÆp theo)
Nguyễn Tr-n Ai, tr. 23

Cöt Quy (tiÆp theo)
Mþ Læc, tr. 27

Phòn Vinh Giả TẠO (tiÆp theo vj hÆt)
Thi Sçn, tr. 30

Vài Hiếu Biết Sơ Sài Về Cư Dân
Vĩ ng ðáng Nam Ý (tiÆp theo)
Thi c NguyÆn, tr. 35

DÂN VỚI DÂN

Nguyen Sy, Salisbury, NC:

Mùa lễ đã đến, tôi xin chân thành kính chúc ban biên tập NgD được vui vẻ hạnh phúc và nhiều hồng ân Thiên Chúa, năm mới dồi dào sức khỏe, vạn sự bình an để phục vụ người dân chúng tôi nhiều món ăn tinh thần độc ½ÿo hçn nữa.

Luán tiÿn gọi chi phiÆu cho mæt n- m bÿo.

BPT Người Dân:

Vô cùng đa tạ hảo ý của quý hữu. NgD không mong gì hçn lç cũ sù ½ÿng gÿp tìch cùc th°t nhiêu bç i về cõa cÿc thân hữu/độc giá để đáp ứng ý nguyện trên đây.

Trợng Mæng Hoçng, Seattle, WA:

Mæt ½æc gi- viÆt trong thõ ½- ng træn sâ NgD v- a qua r- ng "nÆn nghiÆn cõu chiÆn tranh Viÿt Nam b±ng tç i liÿu viÆt b±ng Anh ngữ; tç i liÿu viÆt b±ng Viÿt ngữ thiÆu chính xÿc vç thiÆu trung thúc (phe quac gia viÆt mang tính c- m thù, phe Việt cộng viết mang tính kiều ngạo)".

Theo tái hiÿu, vì ½ÿ muân nÿi tç i liÿu b±ng Anh ngữ cõa tác giả ngoại quốc và tài liệu Việt ngữ của tác giả người Viÿt chõ kháng ph- i ch- gi- n dl lç tç i liÿu b±ng Anh ngữ, Viÿt ngữ. ðiêu nçy h²n cõng ngõ ù lç tç i liÿu do ngõi ngoại quốc viết thì có giá trị, của người Việt viết thì "thiÆu chính xÿc vç thiÆu trung thúc".

Nhé çn cha mã, tái ½õi c hác hçnh, vân liÆng chủ Phÿp, chữ Anh không đến nổi tẽ. Tôi lại cũng thích tìm đọc nhùng tç i liÿu viÆt về chiÆn tranh Viÿt Nam. Tái ½æc khÿ nhiều sách của các tác giả ngoại quốc được cho là chuyên viên thành thạo (expert) về Việt Nam, điển hình như Honey cõa Anh, Pike cõa Mþ, Warnier cõa -c, Darcourt cõa Phÿp,... cũ ng cÿc tÿc gi- Viÿt, nhõ Tr-n V-n Giçu, Nguyễn V-n Trñn, Bi i Tín, Vñ Thõ HiÆn, Nguyễn Kh°c Ngÿ, Trần Gia Phụng, Chánh Ðạo (Nguyễn Vũ-Vũ Ngÿ ChiÆu),...

Nói rằng phe quốc gia (cứ tạm gọi như thế) mang tính căm thù, phe cộng sản mang tính kiều ngạo thì cũng có ½i ng ph- n nço. ðõçng nghiÆn ngõi quac gia kháng thl

kháng kỉ tại ngôéi cæng s' n ½âi vèi chính hà hay ½âi với đất nước dân tộc, và người cộng sản cũng không thì kháng kỉ cáng gi; nh ½æc l'op thăng nh'it (nhùng sú thúc, theo c'ych nh'ôn c'õa m'ãi ngôéi). C'Yn n'êu l; h'ãi k'ũ th'ũ kháng kh'p'i thanh minh thanh nga, khoe khoang th; nh' t'ich.

Tuy nhi'ân, vèi tái (m'æt ngôéi ½àc ch'x c'ât t'ũm sú thực lịch sử) thì thấy rằng các tác giả ngoại quốc có nhi'ều ½i'êu ki'ĩn, ph'õng tí'ĩn. T'ỹc ph'ũm c'õa hà t'ũt nhi'ân ch'õa ½úng r'ũt nhi'ều sú vi'ĩc, dù ki'ĩn, con s'â. Th'ê không vèi nhùng sú vi'ĩc, dù ki'ĩn, con s'â d'ãi d'ãi, hà v'ĩn cũ c'ỹi nh'õic ½i'ĩm ½'õng nhi'ân l; kháng ph'ĩi người trong cuộc, không có nh'ãn quan tâm tư của người dân Việt. Cho nên những suy di'ễn, bi'ện lu'ận của họ phần lớn là l'âm lạc. Trái lại, những tác giả Việt, cho ½'ên hi'ĩn nay, tuy ít dù ki'ĩn, ít con s'â nh'õng hà l; ngôéi Vi'ĩt, hà s'ãng gi'ũa cu'ac chi'ên, hà ch'õng ki'ên, suy ngh'ĩ, l'ũ gi'ĩi s'ĩt sao, thúc tí'ĩn, ½'ĩ ng ½'õn.

±Ù l; v'ê s'ỹch. C'Yn v'ê b'ỹo, tái bi'ết kh'ỹ nhi'ều ph'ũng viên ngoại quốc đến Việt Nam, nằm tại khách sạn ăn hít, mua tin tức hình ảnh của người Việt, ngồi tại Sài Gòn viết bài gửi về tòa soạn.

Tóm lại, tôi thấy lời khuyên đọc sách của các tác giả ngoại quốc cũng như lời luận là sách của tác giả Vi'ĩt thi'êu chính x'ỹc v; trung thúc l; kháng ă. Nh'it l; ng; y nay m'ãi sú vi'ĩc, dù ki'ĩn, con s'â ½' y d'ỹ tr'ãn internet, lấy gì để nói rằng tác giả ngoại quốc sẽ chính x'ỹc, trung th'õc h'c' n' t'ỹc gi'ĩ Vi'ĩt?

Tạm đơn cử, tác giả Bùi Anh Trinh, đọc rất nhiều t'ỹc ph'ũm vi'ết v'ê Vi'ĩt Nam c'õa c'ỹc t'ỹc gi'ĩ Vi'ĩt c'õng như những “chuyên gia gạo c'õi ngoại quốc” để viết m'æt t'ỹc ph'ũm ½'ã s'æ v'ê ph'ũm c'õng nh'õ l'õ'ng (1375 trang) — cu'ân “B'ãi c'ĩnh l'ũch s'õ & chính tr'ũ Vi'ĩt Nam c'ận & hi'ện đ'ại”, Làng Văn Gia N'ã Đ'ại, 2008 —, đ'ành ph'ải viết: (Chuyện này) đem lại một bài học cho những ai đi tìm hiểu lịch sử Việt Nam qua những người ngoại quốc (t'õp th'õ'ng, trang 188).

Còn giữa chúng ta, thì cũng chỉ tạm chỉ lấy một thí dò nh'p th'ái: Vô “t'ãng ti'ên cáng t'ãng n'ãi d'õy t'ũt M'õu Thân”. Ai là người Việt cũng đều thấy trong vụ này Việt Nam Cộng Hòa thắng lớn, cả về quân sự lẫn chính trị. Thế nhưng các tác giả ngoại quốc cho rằng Việt

Nam C'æng H'ỹa thua ½'õm.

Chuyện cắn trộm Mậu Thân bất quá ghê gớm lắm cũng chưa bằng vụ 9-11. Vậy mà tất cả đã chẳng phân biệt nổi tầm mức khinh trọng, được thua lại còn h'ũ h'ũ nhau bỏ chạy cho mau.

Việc nhà mình lại đi tin rằng thiên hạ thông tỏ hơn, th'ũ ch'x cũ n'õec ½'ã thúc gi'ãng ra m; ỹn!

Ban Phò Tr'ỹch Người Dân:

Lý do Người Dân hiện diện là vì tình trạng bế tắc, ch'²ng bi'ết l; m'g'õ cho cũ'ũ h'c' n. Th'ũ ½; nh' thu v; o l; c'c' quan ng'ãn lu'õn, ít nh'it, ½'ĩ m'ãi ngôéi cũ'ũ ph'õng tí'ĩn n'ũi v'ê vi'ĩc, v'ê ngôéi, v'ê ½'ũt n'õec. N'êu kháng s'õ d'õng ½'õic ngay bây giờ, cũng đành làm tài liệu để những thế hệ mai sau biết sự thực là gì và hiểu tại sao những thế hệ chúng ta đã để tình trạng đất nước như thế: Vì có quá nhi'ều kh'ũ kh'ĩn, tr'ê lúc m; nh'ùng ngôéi cũ'ũ l'ỹng ½; nh' ph'ĩi b'ũ tay.

C'õng v'ũ th'ê NgD ch'x mong ½'õic nhi'ều ngôéi vi'ết, nhi'ều ngôéi ½'ac, c'ã gi'ũ gi'ỹ b'ỹo m'ãi s'â 1\$50 su'ât 20 n'ĩm kháng thay ½'ãi. Tuy nhi'ân, v'õt gi'ỹ t'ĩng, nh'it l; b'õu ph'ĩ ng; y c; ng t'ĩng, qu'ỹ cao ½'ãi vèi NgD con nh; ngh'õo, n'ãi ½'ã hi'ĩn bulk rate 0\$60, first class 1\$50/s'ã, t'ạm còn g'õng đ'ược; h'ãi ngo'ài 4\$50/s'õ, g'õng h'ết n'õi. Do ½'ũ, b'õt ½' u t'ĩ n'ĩm m'ãi 2009, NgD ½; nh' ph'õ l'ỹng m'æt s'õ b'ạn đ'ọc ngo'ài Hoa Kỳ, ngung gi'ũ báo bi'ểu. Xin mong ½'õic th'áng c'ĩm.

Đ'ồng th'ời, để đ'ối phó với tình trạng... kinh tế kh'ũng ho'ĩng, NgD l'ĩi d'õng kh'ĩn'ĩng qu'ĩng b'ỹ c'õa internet, dù tr'ĩ k'ĩ t'ĩ th'ỹng Ba n'ĩm nay, s'ã cũ'ũ m'ĩt tr'ãn:

* ±'ã ch'x www.nguoidan.net g'ãm:

- c'ỹc b; i v'ê m'ãi c'ũ (½'õ- ½'ĩng tr'ãn NgD t'ĩ s'ã ½' u tr'ê ½'ĩ), l'ũa ch'ãn x'êp th; nh' t'ĩng ½'ê m'õc,
- bài v'ở lấy từ tạp chí NgD hàng tháng (bản in) trong m'õc ½'ĩch ½'ĩ h; i ra,
- ấn bản điện tử (dạng PDF) của các số tạp chí NgD cũ,
- các tác phẩm do Tủ sách Người Dân ấn h; nh, ph'ã bi'ên d' n d' n qua h'ũnh th'õc ½'ĩn bản điện tử (dạng PDF).

* ±'ã ch'x www.nguoidan.com g'ãm c'ỹc b; i v'ê c'ũ tr'ãn NgD t'ĩ s'ã 151 (3.2003) t'êi 184 (12.2005), hi'ĩn đ'ĩ'ĩn cho ½'ên h'ết n'ĩm.

V'ậy, các thân h'ũu/đ'ộc giả có thể đọc cả tạp chí cùng các sách của NgD trên mạng (web), v'õa ½' y ½'õ v'õa ½'ê t'ân k'ũm, h'õc ch'x t'ân gi'ũy m'ũc, n'êu tú l'ỹy xu'ãng (download) v; in l'ỹy.

CÂU CHUYỆN HÔM NAY

Chiến dịch "ThYng Tõ ịen 2009"

Tuyt Mai

Kính thưa quý B°c Trông Thời ng,
Kính thưa quý ằng hợng,

Sau hợn ba mợi n_m kiAn trở ợu tranh chằng Cạng vèi nhùng cuac biu tnh thot quy má trồc White House, trước Tòa Đại Sứ CSVN, trình thỉnh nguyện thư lên LHQ, Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ, tuyt thúc, c_u nguyAn trồc Quác Hại HK...Chúng ta đã đặt hy vọng ở Cựu Đại Sứ HK Michael Marine rồi Tân Đại Sứ Michael Michalak...

Nhông Linh mợc NguyAn V_n Lũ, Ls LẢ thi Công Nhân, Ls Nguyễn văn Đài và ba phần tư nhùng nhà đấu tranh dân chủ ở VN vẫn còn bị cầm tì. Tăng Thằng Bush ợ- tiếp NguyAn Tqñ Dng ở White House, chúng ta hy vọng gì ở Tân TT Obama v_ Phũ TT Biden?

Mặt nhũm trầ ở Detroit, Michigan "Vietnamese American Future Generation" nh°n ợnh: Chi ng ta c_n thay ợai ợóeng lầi ợu tranh, kháng thờ ợæng, ché CS qua Mp, qua ợc rầi mèi tầ chợc biu tnh chống đỏi, ra thông cáo... Bên cạnh nhùng cuộc biu tnh r_m ræ, nhùng "Tháng CỖ" gay g°t b_ y tỏ thái độ..., chúng ta cần có một kế hoạch đấu

tranh cò thỉ, rB r_ ng v_ thằng nhqt...

Theo t_ i liu trần b_ y Kinh Tæ Hoa Kũ, nÆu mặt sầ ợáng h_ nh kh_ ch kháng ợi phi cợ trong mặt ng_ y v_ ợi trong ng_ y kh_ c thồ sũ x_ y trần n_ y làm cho hăng phi cơ thiệt hại hàng triệu mỹ kim... Qua hiu biết n_ y, nhùng ngợi trầ ợE ngũ khêi xồeng mặt chiến dũch t_ y chay kháng vE VN, kháng gêi tiEn vE VN trong ThYng Tõ ịen 2009.

Mợc tiAu ợYi hpi:

Trả tự do cho nhùng tù nhân chính trị VN như LM Nguyễn Văn Lý, Ls Lê thị Công Nhân, Ls NguyAn V_n ịi....

Kết qu_ mong muAn:

1. NÆu ợăng b_ o ù thợc ợđi c du lũch ở VN, gêi tiền vè VN là tiếp tay cho CS tiếp tục đàn áp nhân dân thì mức độ gởi tiền và du lịch trong năm đầu sầ gi_m ợđi c 20%, n_m sau 30% , 40%....

2. Tạo sự thống nhất hành động giữa các tổ chức chính trị ở hải ngoại, đoàn kết trong một chương trình hoạt động...

3. Tạo cho Cộng đồng người Việt hải ngoại một tiếng nói, một sức mạnh chính trị trên chính trường Hoa Kũ.

Tại sao chọn Tháng Tư, và chỉ trong một tháng đem lại ích lợi gì?

ThYng Tõ l_ thYng lũch sồ cồa ngợi ViIt t_ nạn.

Chi ng ta kháng thỉ mong m_ ợi ợăng b_ o kháng gêi tiEn gi_ p gia ợnh hay kháng vE th_m gia ợnh. Chúng ta nên khởi đầu kế hoạch với một tháng thái.

Nhông nÆu chợcng tnh ợđi c phầ biAn ræng r-i thồ mài ngợi sầ ù thợc v_ n ợE gêi tiEn hay du lũch ở VN l_ tiếp tay cho VC, ợiE u n_ y cũ ợnh hợng trong mười một tháng còn lại trong năm..

C_ ch hà tr_ :

Nhũm trầ ở Detroit, Michigan rqt mong ợđi c sũ hà tr_ cồa c_ c hầi ợo_ n, ợo_ n thỉ b_ ng c_ ch đng hæ v_ phầ biAn ræng r-i chiến dũch t_ y chay n_ y

trong hai ½o; n, ½o; n thì cõa mĩnh, t- ½ũ chõng trĩnh ðược lan rộng ra. ðây là một kế hoạch lớn, mà với một, hai bài báo kêu gọi sẽ không thể ðạt ½õic kÆt quĩ mong muĩn. Chõng trĩnh ½ĩ hĩi hõeng õng ræng r-i cõa nhiẾu ½o; n thì chính trĩ v; các cơ quan truyền thông, giúp người dân ý thức v; ½ĩ.

NẾu th; nh cáng trong bõec ½- u chõp chũng n; y, t- ng bõec mæt chĩng ta sÁ ½i tòi t, y chay trong hai th; ng, ba th; ng...

LM Lý, LS Công Nhân, LS ðài và những nhà ½ũ tranh kh; ½ang bĩ giam giữ trong ngục tĩ v; 80 triệu nhân dân VN không có tự do tín ngưỡng, nhân quyền, nhà cửa, tài sản bị cưỡng quyền cướp ðoạt... ðang ðặt kỳ vọng ở chúng ta, hải ngoại.

Chương trình quả là khó ðạt ðược thành công nhanh chũng, nữ ½ĩ hĩi hĩ p t; c, kiẢn trở v; quyÆt tâm. Một cuộc cách mạng nào cũng ðòi hỏi hy sinh xõng m; u, nhõng cuæc t; n cáng về m' t kinh tÆ n; y kháng ½ĩ hĩi chĩng ta hy sinh m; u xõng.

Kĩnh mong quĩ bõc trõeng thõi ng, quĩ ½ãng hương, quý cơ quan truyền thông hỗ trợ mạnh mẽ b; ng c; ch phá biÆn ræng r-i chiÆn ðĩch kháng gòi tiẾn v; kháng về VN trong "Th; ng Tõ ½en 2009".

Nếu chương trình ðược sự tiếp tay mạnh mẽ của ½ãng hõng thõ trong Th; ng Tõ 2009, phi trõeng Tân Sơn Nhất sẽ vắng như chợ chiều. VC sẽ thất thu ngoại tệ trong tháng Tư. Dù ít, dù nhiều ðây cũng l; mæt thì ngĩĩm ½- u tiẢn ½ĩ ½o lõeng sú "thàng nh; t h; nh ½ãng" cõa tõp thì ngõci Viĩt t; nạn ở hải ngoại, ðo lường "ảnh hưởng kinh tế" cũng ph' n õng cõa CSVN v; Hoa Kũ.

TUYẾT CHI

Tap Chí Người Dân

Kể từ khi chạy trốn cộng sản, người Việt hải ngoại không ngừng chống cộng bằng ðủ mọi phõng thõc, v; hiĩ u quĩ — kháng ít thõ nhiẾu

— có gây nhức nhõĩ cho bạo quyền. Nhưng cũng phải công nhận là vẫn chãng ði ðến ðâu. Bạo quyền vẫn nghênh ngang ngự trị. ðất nước, ðồng bào ngày càng ngập lặn sâu xuống bùn ½en. ½ũ l; do chĩng ta thõeng ch- e thÆ thõ, ph' n õng chãng ½ẽ, ít nghõ ½Æn chuyĩn t; n cáng, chõa hỄ tõn ðõng ½; n ½æc, chõa kĩ ½Æn chuyẽn vô tình (?) lại còn nuôi dưỡng chúng b; ng m; n ½á la tõi n- m b' y t- h; ng n- m. ThÆ thõ chĩng tha hã cõci tõm v; tiÆp tõi sãng hĩ ng sống mạnh chưa biết ðến bao giờ.

Trong Người Dân số 221 vừa qua, chúng tôi ½- ng b; i "ChiÆu ðĩch Th; ng Tõ ½en 2009", tõi lá thư của Tuyết Mai (hã ðại ðiẽn "nhóm trẻ Vietnamese American Future Generation" ở Detroit, Michigan) kẤu gài "quĩ bõc trõeng thõi ng, quĩ ½ãng hõng" hõeng õng chiÆn ðĩch ngõng ho' c ho- n về Viĩt Nam trong th; ng tõ n- m nay.

Người Dân tiếp tục ðăng lại trong số này (tháng Hai) và số tiếp (tháng Ba) vì ý thức ðây l; mæt viĩc l; m r; t nhiẾu ù ngh; a:

1. Nữ chõng t; nhũng ngõci trẢ gác Viĩt vẫn quan tâm ðến ðất nước và ðồng bào, ðã là một sự ðáng quý, mà lại là của nhóm người trẻ ở rất xa "thủ ðô tị nạn", thì lại là ½; ng quĩ g; p bại.
2. Nữ chõng t; sú chĩn chõn cõa ngõci trẢ trong công việc loại bỏ bạo quyền trên quẢ hõng ½; t nõec, b; ng phõng thõc thúc tÆ, h; a ho- n, dung ðĩ, khiẢm nhõi ng, không ðõn ào, không tổn công sức tiền bạc m; kiÆn hiĩ u vá cũ ng.
3. Nữ l; sú trõc nghiĩm cõa ngõci trẢ th; ch thõc cha anh về tinh th- n s; n s; ng phục thiện cũng như thành tâm nhất trí trong sú thi h; nh ù kiÆn hay viĩc l; m ðúng, thay vì chỉ múa loạn hoặc ðánh võ mãm.
4. NẾu ½õic hõeng õng, nữ cõ thõ cũnh báo bạo quyền cộng sản sự ðấu tranh hiệ quả của người dân trong cũng như

VĨ ĐẠI!!!

Đại Mặc

Ông Obama đã chính thức thành tổng thống Hoa Kỳ.

Nghĩa là áng chính thóc c. m quyển, chính thóc nh^on l-nh trých nhi^lm, mặt c^l trých nhi^lm cục k^u kh^u khⁿ m^l cũ IÁ ch^oa mặt tăng th^ong Hoa Kỳ nào phải đối diện: đại kh^ung ho^ong kinh tế thế giới. Ch^oa k^l c^lyn r^lit nhi^leu v^lin ½E nh^oc ½ u m^l c^lyc anh Ch^l Ph^lo qu^oc t^l d^lnh s³n cho áng.

Vi^let b^li n^ly qu^l l^l tái ½i^lec kh^ong s^li s^lng. M^let anh dân qu^on bi^let gì mà th^ua th^ot. Nhưng ở một trong c^lyc x^o tú do nh^lit tr^on ½éi n^ly t^oi g^o kh^ong nói cho nó s^ung mi^ong. Mi^ong là đ^ung b^oy b^o, nh^om nh^l th^o thái.

Trên đây tôi nói nhiệm kỳ tổng thống này cực kỳ khó khăn, nhưng thực ra thâm tâm tôi lại còn cho r^ong vá ph^ong gi^oi quy^ot n^ua l^l ½i^lng kh^lyc.

T^lit nhi^lan chuy^lin g^o r^oi m^l c^lng ch²ng xong. Nh^ong n^ui gi^oi quy^ot l^l l^lm sao cho n^u trê th^lnh t^ot ½^op r^ly ch^o. M^l áng Obama khi tranh c^o th^o h^oa h^on gh^o I^om. Cho n^on tái c^lng cho áng Obama l^l người vĩ đại nhất từ xưa đến nay. Khó khăn vượt còn chưa nổi mà lại tính cất cánh bay cao thì không vĩ đại sao đ^uc?

Trong đời một thường dân Việt Nam, tôi đã thấy “Bác Hồ” là vĩ đại. Một cậu ấm đọc thông v^on tú, chia n^oi “v^olc bé”, m^l gi^lym nh^oy ½i l^lm k^o h^ou người hạ thiên hạ đã là vĩ đại. Rồi từ đó l^on l^lt c^l hai ch^oc n^om tréi (1925-45), m^l leo l^on l^lm đ^uc cha già dân tộc, dù rất nhiều phần là do c^ung ép lương dân, tất phải là đại vĩ đại ấy chứ. M^l t^lit c^l ch^o l^l nh^o n^ui d^uc, nh^ong th^uc ra c^lng l^l nh^o c^lyc v^on t^on Nguy^ln Ýi Qu^oc c^oa ba b^on v^l t^li ba cũ IÁ.

N^on “B^lyc H^o” ch²ng th^lim th^la g^o v^oi áng Obama! Ông này chỉ cầm mấy tháng trời nói d^oc thái, l^l ½^o t^o m^let anh vá danh ti^lu t^ot nh^oy v^ot l^on làm vĩ nhân, ch^ong nh^ung chỉ đối với quốc gia dân

t^oc M^l m^l c^lyn l^l ½^oi t^oi ng ng^ong m^o v^l k^u v^ong trong t^on cùng th^om tâm của toàn thế giới, thì cái nổi vĩ đại quả thật bất khả tư nghị, không th^l ngh^o b^ln!

C^o th^lnh th^uc m^l n^ui, hi^ln nay, trong b^on s^oc dân trắng, vàng, nâu, đen thì sắc đen là bị lép v^o hơn cả. Có thể là vì dân Phi Châu kém phát triển hơn. Thế nhưng ở trường hợp ông Obama thì nó lại th^lnh c^lyc ôu th^l tuy^lt ½^oi. Nh^o d^lnh m^let n^oa s^oc đen nên dân Hoa Kỳ da trắng mới có cảm tình với ông để ra về ta đây không kỳ thị chủng tộc, các sắc dân khác có cảm tình với ông vì cùng là dân... da m^lu, th^l gi^oi cũ c^lm t^onh v^oi áng ½^l xem c^lyc n^oec M^l gi^o u cũ ½^ong gh^ot cũ áng tăng th^ong da m^lu s^o xoay x^o ra sao. Ch^o th^uc ra áng Obama ½^o cũ n^oi c^lyc th^lnh t^lch g^o ½^l m^l ½^oi c^lyc m^l tr^l cáng sức, tiền bạc, rồi th^ong c^l một cách về vang đến thế đâu?

Dĩ nhiên còn một động lực nữa là thiên hạ thích thay đổi, mà ông Obama hứa thay đổi. Đây có vẻ sẽ là cái kẹt của ông Obama. Trong tình trạng bình th^ong, h^oa b^oa h^oa b^oi, r^oi lé ½i ch²ng sao. Nh^ong trong th^oi k^u kh^ong h^ong th^o kh^lyc. Hà ng^ong ng^ong ch^o đ^oi. Lại cũng có vẻ ông thừa bi^let c^lyc k^ot c^oa s^u ba h^oa c^oa m^onh. N^on sau khi ½^oc cũ, xem ra có vẻ ông ăn nói chín chắn hơn, kết nạp t^oyn ng^oéi cũ x^o.

Theo tái, ½i^leu n^ly kh^ong n^on.

Ngoại trừ ông thực là siêu nhân, có phép lạ giải t^oa ½^oi c^lyc chuy^lin kinh t^l kh^ong h^ong. B^ong kh^ong, áng n^on t^on dòng c^lyc ôu th^l c^oa m^onh. M^onh l^l ng^oéi s^oc t^oc, m^onh ch^oa h^l cũ th^lnh t^lch, th^o cũ l^lm v^ung t^lyn t^ln. Th^lnh cáng th^o l^l do “gi^lym n^ui, gi^lym l^lm” v^l... l^lm ½^oi c^lyc: Th^lyc kh^ong, tái n^ui thay ½^oi l^l cũ thay ½^oi. Th^lyc ng^oéi da m^lu ch^lng tái t^li ba ch^oa? T^o nay b^o c^lyc ½^o u ½^o k^u th^l lạc hậu đi nghe! Còn thất bại thì cũng là chuyện... ½^ong nh^lan. C^lyc ng^li x^oa nay v^ln ch²ng ch^o t^oi da m^lu ch^lng tái l^l g^o? Ai b^o c^lyc ng^li b^o u cho tái? C^u g^o m^l m^l n^o?

V^oy, l^l tăng th^ong si^lu c^ong s^o m^let, di^l mu^on di^l kh^ong v^ln cũ quy^on li^l v^l b^on ph^on v^oi kh^op

thế giới. Hoặ làm bạo chúa, hoặ làm minh quân. Làm bạo chúa, thì dễ thôi. Cứ việc tìm mọi cách bóc lột thiên hạ, mang về cho dân Mỹ ăn sài phung phí. Làm minh quân, thì phải có biện pháp mạnh: giác ngộ và hạn chế dân Mỹ bớt xa phí, biết chia xÁ.

Nõec njo nghço ½Ùi, ½æc tji nhõ cYc quốc gia Phi Châu, ta làm đảo chánh, đưa người đức độ lên, viện trợ, mang tự do cơm áo thực sự đến cho dân. Thành công tại vài ba nước thí điểm, là các quốc gia nhp trÁN thÆ gièi hoan nghẢnh, cYc ½lũch thổ bl xÆp xÙ. CYN tẢn nguyẢn thổ njo nhā nh̄ng, nhõ Kim Chính Nhật, cho đi chơi xa. Sát nhất nhân, vạn nhân cụ. Đùng ám ó cái chuyện “không dính vj o nÆi bæ quốc gia”, vủ thúc tÆ t÷ xõa ½Æn njo ½Ëu xía vô nặng nề cả. Chưa kể cái chuyện nại có “tôn tràng nhj nõec hì p phYp”, mj thúc tÆ lj tiÆp tay cho nhùng tẢn ½æc tji, tham nhñng, thài nYt trong khi rao giảng tự do, dân chủ, hòa bình, nhân quyền, ½m no,... Nhùng chuyĨn njo Mj ½- ljm hoài, mà có đi đến đâu? Dân Mỹ thừa mứa vật chYt, nhõng thúc ra cũ sung sõeng nhiẾu kháng? Điều chính là thành tâm làm điều tốt. Hữu xạ tự nhiẢn hõcng. Rĩt cõc thổ rãi ai cñng nhõn ra.

Dân Mỹ thực sự cần... thay đổi: Thay đổi nhân sinh quan, thay đổi chiều hướng đạo đức, thay đổi phõcng hõeng giYõ dõc hçnh, thay ½ai lãi sâng,...

TYt nhiẢn kháng cũ nghõa lj áng tăng thàng muân ljm gũ thổ ljm. Mãi sú tìy thuác quốc hÆi, ½a sã v¹n lj da tr°ng.

Nếu họ không cho làm thì Ông Obama cứ phân bua: Tái ½lũnh ljm nhõ v°y ½Yy, nhõng hà nḡn c̄n tôi. Họ xấu chứ tôi đâu có xấu. Rồi... từ nhiệm, ghi mæt trang lũch sõ lũch sõ vẢ vang cho nõec Mj, cho ngõei... da mju!

Nhõng tYt nhiẢn lj ngõei Mj, dĩ lj s°c tæc gũ thì cũng suy nghĩ, hành sử kiểu Mỹ, chứ đâu có suy nghĩ, hành sử như dân Mỹ giáy còn mang nặng trong ½- u nËn v̄n hỦa... tam giYõ ½ãng nguyẢn!!!

Một Vài Vấn Đề

VIT NAM

MÔ HÌNH THẾ GIỚI ĐƠN CỰC MỀM

Đại Dương

Việc Tân Tổng thống Barack Obama ráo riết tuyển chọn nội các đã gây thắc mắc về sự phân chia quyền lúc trÁN thÆ gièi trong tõcng lai.

Sau khi LiẢn Xá tan r- vj o n̄m 1991, thÆ gièi lõeng cùc tú ½æng trê thjnh ½çn cùc, vủ kháng cYn thế lực nào cạnh tranh ngang ngửa với Hoa Kỳ trÁN cYc vYn ½Ë quốc tÆ, ½°c biĩt trong lõnh vùc quân sự.

CYc cõeng quốc trÁN thÆ gièi, kì c̄ Cæng hYá LiẢn bang Nga, v÷a bYt m-n v÷a ghen từ vèi vủ thÆ trời cho của Hoa Kỳ, nhưng chẳng đủ lực cạnh tranh vj cñng kháng thỉ kÆt hì p vèi Hoa Kũ vô cũ quá nhiều khác biệt về tham vọng cá nhân, thể chế chính trị.

T÷ khi IẢn c.m quyền, Tăng thàng Nga, Vladimir Putin tìm mòi cYch khái phõc vủ thÆ siẢu cõeng bl mYt sau khi LiẢn Xá tan r-. GiYõ d- u hÆa tăng 210% và kim loại tăng 275% trong thập niên qua giúp cho kinh tế tăng đều 7% và ngân sách Nga dồi dào, đồng thời hành động tóm thâu quyền lúc cõa Putin ½- khçi d°y khYt vàng ½ai ½- u vèi Hoa Kỳ tại mọi nơi trên thế giới.

Nhưng, Mạc Tư Khoa vẫn chưa dám nói đến lõeng cùc khi Tăng thàng Dmitry Medvedev cáng bố 5 nguyên tắc trong đường lối ngoại giao hôm 31/08/2008 "tán tràng lu°t quốc tÆ; thÆ gièi ½a cùc; kháng ½ai ½- u vèi cYc quốc gia khYc; b̄o vĩ cáng dân Nga ở bất cứ nơi nào; phát triển quan hệ với các khu vực thân thiện".

GiYõ d- u thá tốt 2/3 so vèi 147 USD thì ng hã

độ độc tài hưởng ứng giới hạn, vì SỬ phát triển thiếu toàn diện và bền vững cũng như tạo ra vô số nguy cộ khủ lổng trong tộng lai.

Xuất cộng cõa Trung Quốc chiếm 40% GDP so với 10% của Hoa Kỳ đang bị khụng lại do hậu quả từ chủ trương "sống chết mặc bây, tiền thầy bỏ túi" cõa nẽn v-n hũa HỖn tạc. Giẻi tiỂu thò kh'p thỂ giẻi b'ot ½- u ph-n ớng gay g'ot vẻi h_jng ½x, gi'', nhỖi, đpm cõa Trung Quốc.

Nhân dân Nhật báo 03/12/08 trích lời Chủ tịch Hồ Cẩm Đào nói với Bộ Chính trị về tình trạng kinh tỂ: "m'oc c- u t- bẢn ngoj i yỂu k'ám rB rỈt vj li i thế cạnh tranh của chúng ta đang giảm dần dần".

M'oc phỖt trỉn 12% vj o thỖng 8 xuông cỖn 9% m_j cỖc chuyẢn gia quac tỂ òc l'oi ng sẢ cỖn 7.7% trong quu 4 vj 5% trong n-m 2009.

NhiỂu h-ng x'õeng s-n xuất ½Ủng cõa, c'áng nhân thất nghiệp gây bạo loạn tại nhiều nơi.

Vấn đề Phật giáo ở Tây Tạng, và Hồi giáo ở Tân Cương, và độc lập của Đài Loan, và tranh ch'p ch'õ quyỂn ẻ Nam H'i (Biển ẻ'áng) ch'õa t'um đ'ược giẻi ph'áp lâu dài sẽ cản trở tham vọng của chủ nghĩa Đại Hán.

ẻỖi h'p ½a c'uc cõa Trung Quốc cho tẻi n-m 2025 cũng chỉ nhằm chia chút quyền lực tại Ỗ Châu.

LiẢn ử, Nga, Trung Quốc hy vàng thỂ giẻi ½a c'uc sẢ x_y ra khi Tăng th'ng Obama ch'ím ch'Ỉ trong Tòa Bạch ẻc. Nhưng, Obama phát biểu nhân đ'p c'áng b' to'yn Anh ninh Quac gia h'ám 01/12/08: "Chúng ta sử dụng mọi sức mạnh không chỉ về quân sự mà cả ngoại giáo, kinh tế, chính trị ½Ỉ ½ai ph'ủ vẻi nh'ung m'ái ½e ðàa ... trong vai trỖ một nhà lãnh đạo thế giới".

Tình trạng hiện thời của 3 thế lực hiện có nhu c- u n'ũng b'ng vỂ thỂ giẻi ½a c'uc c'ng khủ l'op ½- y ủ nghĩa cõa t- ng' "c'uc".

Nh'õ thỂ cho ½'én n-m 2025, thỂ giẻi ch' cũ th' ở vào tình trạng "đơn cực mềm" dưới lãnh đạo của Hoa Kỳ, cũ chia sẢ trỖch nhi'ĩm cho 3 thỂ lúc yỂu h'cn.

VfN HỂA TRÆM C' P ẻ VI'IT NAM

Đại Dương

Giữa thỖng 12/08, truyền th'ng quac tỂ thi nhau loan tin về hệ thống ăn cấp hàng hóa tại nhiều siêu thị Nhật Bản do công dân Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Vi'it Nam t' ch'õc.

Th'ng 10/07, cảnh sát Tân Gia Ba ðã bắt giữ 5 người Việt Nam tại sân bay trước khi hồi hương vì t'ại n c'op h_jng may m'c ½'ot tiỂn, tr'ỉ giỖ 30,000 USD. Tòa án Tân Gia Ba ðã phạt các tội phạm từ 10 ½'én 14 thỖng t'ỉ.

Phi công phụ (co-pilot) Đ'ặng Xuân Hợp ðã bị c'nh s'ýt Nh'ot B'ın b'ot gi'ù h'ám 17/12/08 khi ½'p xuông phi tr'õeng quac tỂ Narita ẻ ẻ'áng Kinh v'õ nghi ng'ẻ ½- tu'án h_jng n c'op vỂ Vi'it Nam. ẻ'áng th'ẻi, c'nh s'ýt c'ng tiỂn h_jnh b' r'p 6 ½'lla ½'ỉm, k'ỉ c' 3 v-n ph'Yng cõa H_jng kh'áng Vi'it Nam.

Từ năm 2006, nhóm tội phạm ðã ăn cấp mỹ phẩm kh'op x'õ Phi t'ang, tr'ỉ giỖ 1.6 tr'ỉu USD, n'Ản 85 ng'ẻi b' b'ot. Hai tu nghi'p sinh ½'õi c' t' ch'õc n c'op ½'ỉỂu ½'ang tẻi t'nh Kumamoto ½'ỉ h_jnh s'ũ ½- khai vẻi c'nh s'ýt Nh'ot B'ın l_j h' ch'õa nh'õn ½'õi c' ½'ang n_jo t- c'yc m'ũn h_jng chuy'ỉn vỂ Vi'it Nam theo l'ẻi h'õa n chia 50/50.

Ảm y ban h'án h'p c'nh s'ýt 16 t'nh cõa Nh'ot B'ın ðang l'án ra các đường dây ăn cấp, phần lớn do tu nghi'p sinh Vi'it Nam ra tay. Nh'ot B'ın ½'ang y'Ảu c- u T' ch'õc H'õnh c'nh Quac tỂ gi'p ½'ỉỂu tra ½'õeng dây bu'õn người Việt Nam n'úp sau t'ám bình phong tu nghi'p sinh.

Khi b' b'ot , c'yc tu nghi'p sinh ½- khai hà ch' l_j nông dân nghèo, không phải kỹ sư, chuyên viên đi tu nghiệp theo Hiệp Định hợp tác ðào tạo Tu nghi'p Sinh nh'õ hai Ch'ính ph'õ Vi'it, Nh'ot k'ũ k'Ểt.

H'ả ½'õi c' C'áng ty SOVILACO tr'úc thu'ac B'æ Lao ẻ'ang vj Th'õng Binh X- h'ái tuy'ỉn ð'õng sau khi ð'óng 11,000 USD. Họ chỉ giữ lại 185 USD trong số

lương tu nghiệp sinh 741 USD/tháng (số còn lại phải gọi về Việt Nam ½1 triệu), nản kháng ½đ chi phí trả nợ M'it Tréi Mác.

Hiệp hội phát triển nhân lực quốc tế của các doanh nghiệp trung và nhỏ Nhật Bản (IMM Japan) và Bæ Lao ½æng Thợng binh X- hời ½- hì p tỹc ½đ 320 tu nghiệp sinh Việt sang làm việc tại Phù Tang trong 2 năm qua. Hai bên đang cố gắng nâng lên 1,000 tu nghiệp sinh lĩm viĩc ê Nh'ot B'ĩn và Dubai, thuộc Tiĩu v'õng quốc Ả R'op Th'àng nh'ĩt, UAE, kể t- th'ĩng 10/08.

Được nhân viên của Hàng không Việt Nam yểm trợ, số công dân Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam ra n'õc ngo'ĩi tr'àng ma tĩy, ỉn c'õp h'ĩng h'ĩa, chuyển ngân lậu, rửa tiền, buôn lậu bị bắt ngày c'ĩng nhi'ều tr'ần m'it b'ĩy quốc t'ĩ.

N'ăm 2007, cũ 2 ti'ĩp vi'ĩn H'ĩng kháng Vi'ĩt Nam bị b'õt gi'ũ ê H'ĩn Th'ĩnh v'ũ mang theo 300,000 USD.

Phi công Lại Quốc Việt bị cảnh sát Úc Đại Lợi bắt giữ vào tháng 4/08 vì chuyển ngân lậu 3.2 triệu USD t- 2005-2006.

Ti'ĩp vi'ĩn Tr'ĩn Thanh Phong bị Nh'ot b'õt v'ũ mang h'ĩng h'ĩa tr'ũ gi'ũ tr'ần 10,000 USD và 0 th'ĩng 5/08.

Phi công Trần Đình Đang bị Úc Đại Lợi kết tội chuyển ngân trái phép 4.2 triệu USD cho đường dây rửa tiền.

Tr'øm c'õp ê n'õc n'ĩo ch'ĩ cũ, do c'ỹc nh'ũm to nhỏ hoặc cá nhân chủ động, nhưng đều bị dư luận l'ĩn y'n, kh'ĩnh mi'ĩt. Nh'õng ê C'æng h'ĩa x- h'ời ch'õ ngh'ĩa Vi'ĩt Nam, tr'øm c'õp ½- tr'ũ th'ĩnh v'ĩn h'ĩa!

H'ĩ Ch'ĩ Minh len l'ĩp và 0 c'ỹc t'ũ ch'õc ch'àng Ph'ỹp ở hải ngoại, đặc biệt tại Trung Hoa là nơi tập trung nhi'ều t'ũ ch'õc kh'ĩng Ph'ỹp trong c'ỹc th'õp ni'ĩn 1920-40, tr'øm tin t'õc ½ĩ b'ĩn cho m'õt th'ỹm Ph'ỹp và ỉn cấp thành quả để đánh bóng cá nhân. Vì vậy, nhi'ều chi'ĩn sĩ ch'àng Ph'ỹp kháng ng'ĩ theo xu h'õng c'æng s'ĩn ½'ũu bị m'õt th'ỹm Ph'ỹp ch'ĩn b'õt tr'ần ½'õng tr'ũ về n'õc ½'ũu tranh. C'ỹc l'ĩn t'õ c'æng s'ĩn cũ uy t'ĩn v'ũ ấ t'ĩm Quốc t'ĩ h'ĩn H'ĩ ½'ũu bị H'ĩ m'õt b'ĩy cho Ph'ỹp t'ũm khi v'ũ t'ĩ bi'ĩn gi'ũi Hoa-Vi'ĩt.

ấ'ĩng C'æng s'ĩn Vi'ĩt Nam ỉn c'õp c'àng lao kh'ĩng Ph'áp của toàn dân để xây dựng triều đại độc trị.

C'ỹn b'æ c'æng s'ĩn c'ỹc c'ĩp ỉn c'õp c'àng qu'ũ, th'õm ch'ĩ c'ĩ ti'ĩn c'ũ tr'ũ b'õ l'õt. Hu'ũnh Ng'ũc S'ũ ½- nh'õn 820,000 USD ti'ĩn hải l'ũ t- C'àng ty T'ũ v'ĩn Quốc t'ĩ Th'ỹi B'õnh Đ'õng c'ũ Nh'ot B'ĩn, l'ĩm cho đ'ũ lu'ũn x'ũ M'it Tréi Mác b'ũc t'õc, quy'ĩt ½'ũnh ng'õng Vi'ĩn tr'ũ Ph'ỹt tr'ĩn Ch'ĩnh th'õc, ODA cho Vi'ĩt Nam.

Nhưng những tấm gương "sáng chói" đó lại được b'æ m'ỹy tuy'ĩn truy'ĩn kh'àng l'ũ ½'ũnh b'ũng và b'õt dân chúng, kể cả trẻ em mẫu giáo, phải tán tụng, h'ac t'õp chu ½'ũy và nơi g'õng!

Gi'ũi l'ũ thuy'ĩt gia m'ỹc x'ĩt tr'ần th'ũ gi'ũi nh'õn nh'õn ½'ĩng c'æng s'ĩn Vi'ĩt Nam thuộc giai c'ĩp "v'ũ s'ĩn l'ũu manh" vì xuất thân của tầng lớp lãnh đạo từ đám thiếu học, lòng b'õng. Đ'ũ M'ũi ho'ũn l'ũn, Lê Đ'ũc Th'ũ và Tr'ần Quốc Hoàn thuộc loại du thủ du thực ê H'ĩ N'ũi, L'ũ Du'ũn m'ũi h'ac h'ĩt l'ũp ba, H'ĩ Ch'ĩ Minh ch'ũ cũ b'ũng ti'ũu h'ac ...

T- b'ĩn ch'ĩt cho ½'ũn h'ĩnh vi c'ũ ½'ũm l'ĩn t'õ l'õp ra tri'ũu đ'ũi c'õng s'ũn tại Việt Nam đều to'ũt ra phong th'ỹi l'ũu manh.

Lê Văn B'àng, khi làm Đ'ũi sứ tại Liên Hiệp Quốc bị c'ĩnh s'ỹt b'õt g'ũp ½'àng m'ỹ s'ỹ b'ĩt-h'ĩp-ph'ỹp, ngang nhi'ĩn n'ũi kháng bi'ĩt ti'ĩng M'ũ m'ũ v'ĩn ½'õi c'ũ c'ũ nh'ũc làm Đ'ũi sứ tại Hoa Th'ĩnh Đ'ũn, rồi Thứ tr'ũng Ngo'ũi giao.

Vì thế, ch'õng ng'ũc nhi'ũn khi phi công phụ Đ'ũng Xu'ũn H'ũp nói rằng không biết hàng nhận chuyển về Việt Nam thuộc loại ăn cắp.

B'ĩ thư thứ nhất Đ'ũi sứ quán tại Nam Phi, Vũ M'æng Anh, v'ĩn ch'ũi kháng ph'ĩi l'ũ ng'õi bị ch'õp h'ũnh bu'ũn l'ũu s'ũng t'ũ gi'ũc tr'ũc c'àng c'ũ quan ngo'ũi giao Việt Nam ở Thủ đô Pretoria. Đ'ũi truyền h'ũnh Nam Phi tr'ũnh chi'ũu h'ũm 17/11/08 n'ũn B'æ Ngo'ũi giao CSVN phải cấp t'õc tri'ũu h'ũi Anh về n'ũc. Khi được dò hỏi về đường dây buôn lậu súng t'ũ gi'ũc, dân Nam Phi chỉ vào S'ũ quán Việt Nam.

Bu'ũn l'ũu, ỉn c'õp, r'ũa ti'ĩn, ½'õc kho'ũt c'àng qu'ũ, ỉn ch'ĩn ti'ĩn c'ũ tr'ũ, bu'ũn ng'õi ½'ũu ½'õi c'ũ t'ũ ch'õc và cũ tham đ'ũ, ½'ũi'ũ ½'æng tr'ũc ti'ĩp h'ũc gi'ũn ti'ĩp c'ũ Nh'ĩ n'õc c'æng s'ĩn, n'ũn ½- tr'ũ th'ĩnh n'ũp s'ũng v'ĩn h'ũa tr'øm c'õp c'ũ C'æng h'ĩa x- h'ời ch'õ ngh'ĩa Vi'ĩt Nam.

ĐOẠN TUYỆT VỚI VĂN HÓA HÁN TỘC

Đại Dương

KÌ t- lĩ c s-ng chung ½-đ-ng tr- -n qu' ½-lla c- u, con ng-oi kh-ng thĩ n-ĩ- tr-ĩnh kh-ĩ- ình h- -ng t- -ng tác gi-ũa các nền văn hóa trong cộng đ- -ng nhân loại.

Th- -ng th- -ng, c-ĩc n-ĩn v- -n h-ũa v-ĩ v-ĩn minh l-ĩn chi ph-ĩi cu- -c s- -ng c-ĩa nhi-ũu qu-ĩc gia trong v-ĩng ho-ĩc kh-ĩp th-ĩ gi-oi. Tuy nhi-ĩn, m-oi dân tộc, th-ĩm chí từng sắc tộc ho-ĩc bộ lạc, c-ũng đ-ĩu tạo ra và gìn gi-ũ nh-ũng n-ĩt v-ĩn h-ũa ½-ĩc th-ĩ.

V-ĩi hàng ngàn năm bị Bắc Phương đ-ĩ- hộ, dân t-ĩc Vi-ĩt Nam ½-ĩn l-ĩn gi-ũa v-ĩn h-ũa H-ĩn t-ĩc v-ĩ Vi-ĩt t-ĩc. L-ĩn ranh kh-ĩc bi-ĩt ng-ĩy c-ĩng b-ĩ x-ũa nh-ũa do ch-ĩnh s-ĩch ½-ĩng h-ũa tinh v-ĩ v-ĩ tr-ĩng k-ũ c-ĩa chủ nghĩa Đại Hán.

N-ĩp s-ĩng v-ĩn minh cao đ-ĩ ½-oi c- h-ĩp th-ĩ v-ĩ phi h-ĩp v-ĩ xu h-ĩng c- u ti-ĩn trong m-ĩi con ng-oi v-ĩ ½-ĩ- gi-ũp ph-ĩn ình h-ĩng ½-ĩn n-ĩn v-ĩn h-ũa c-ĩa c-ĩc dân tộc c-ĩ trình đ-ĩ văn minh th-ĩp hơn.

M-ĩt số sĩ phu Vi-ĩt tộc ở nhi-ũu th-ĩi đ-ĩi kh-ĩc nhau đ-ĩ tách bạch văn hóa truyền th-ĩng gi-ũa hai dân tộc l-ĩng gi-ĩng Hoa-Vi-ĩt, v-ĩn mang bản chất v-ĩ-a ½-ĩ- u v-ĩ-a th-ĩng tr-ĩ. T-ĩ- ½-ũ, c-ĩ g-ĩng g-ĩn gi-ũ, xi-ĩn đ-ĩng v-ĩn h-ũa Vi-ĩt t-ĩc song song v-ĩ v-ĩn h-ũa H-ĩn t-ĩc trong th-ĩi k-ũ b-ĩ Trung Hoa th-ĩng tr-ĩ h-ĩc khi t-ũ ch-ĩ.

S-ĩ kh-ĩc, ti-ĩm nhi-ĩm s-ĩu đ-ĩm văn hóa Hán tộc v-ĩ th-ĩn ph-ĩc v-ĩn minh Trung Hoa, v-ĩ t-ĩnh ph-ĩc v-ĩ ½-ĩ- -ng l-ĩi "quy-ĩn lúc m-ĩm" c-ĩa B-ĩc Ph-ĩ-ng.

Khi văn minh Tây Phương xa l-ĩ tr-ĩn vào Vi-ĩt Nam, đ-ĩ g-ĩy ch-ĩt ít x-ĩ- tr-ĩn trong x-ĩ h-ĩi, nh-ũng qu-ĩn t-ĩnh l-ĩ th-ĩc v-ĩn h-ũa H-ĩn t-ĩc ½-ĩ- c-ĩn tr-ĩ nh-ũng thay ½-ĩi t-ĩn g-ĩc r-ĩ t-ũ duy ng-oi Vi-ĩt Nam.

Nh-ĩt B-ĩn, Nam H-ĩn c-ĩng ch-ĩu nhi-ũu ình h-ĩng của văn hóa Hán tộc, nh-ũng họ đ-ĩm đ-ĩm tuyệt khi ti-ĩp xúc v-ĩi các nền minh Tây Phương. Họ tách bạch đ-ĩc nh-ũng nét văn hóa Hán tộc và văn hóa dân tộc, đ-ĩ chỉ thu nhận các tinh hoa mà tạo đ-ĩng m-ĩt n-ĩn v-ĩn h-ũa ri-ĩng bi-ĩt cho m-ĩnh.

X-ĩ h-ĩi Nh-ĩt B-ĩn, Nam H-ĩn ng-ĩy nay mang m-ĩu

s-ĩc Ỡ ½-ĩng ½-ĩc ½-ĩ-ĩ, nh-ũng kh-ĩng ½-ĩm n-ĩt v-ĩn h-ũa H-ĩn t-ĩc, n-ĩn th-ĩt kh-ĩi nh-ũng c-ĩn b-ĩnh tr-ĩ m-ĩ kha của chủ nghĩa Đại Hán tr-ĩn l-ĩn v-ĩi chủ nghĩa x-ĩ h-ĩi hi-ĩn th-ĩc.

Trong khi đ-ĩ, Vi-ĩt tộc bị đ-ĩng hóa quá lâu nên c-ĩ t-ĩng tr-ĩn th-ĩng H-ĩn t-ĩc l-ĩ c-ĩa m-ĩnh. V-ĩ th-ĩ, r-ĩp khu-ĩn má h-ĩnh Trung Qu-ĩc m-ĩ v-ĩn t-ũ h-ĩ-ĩ do Vi-ĩt Nam sáng tạo.

V-ĩn h-ũa chinh ph-ĩc v-ĩ th-ĩng tr-ĩ b-ĩng v-ĩ lúc c-ĩa chủ nghĩa Đại Hán đ-ĩ g-ĩy v-ĩ v-ĩn th-ĩm họa cho Châu Ỡ, ½-ĩc bi-ĩt ½-ĩi v-ĩi c-ĩc t-ĩu qu-ĩc l-ĩng gi-ĩng suốt nhi-ũu th-ĩ k-ũ. Xu h-ĩng này bị c-ĩ lại khi đ-ĩng đ-ĩ v-ĩi các lực lượng quân sự h-ĩng hậu và tinh nhu-ĩ của Phương Tây.

Chủ nghĩa Đại Hán kết hợp v-ĩi chủ nghĩa Cộng S-ĩn n-ĩng n-ĩu tham v-ĩng th-ĩng tr-ĩ t-ĩn c- u c-ĩa H-ĩn tộc đ-ĩ làm th-ĩt mạng gần tr-ĩm triệu người Ỡ Châu.

Sao ch-ĩp má h-ĩnh Trung Hoa n-ĩn ng-oi Vi-ĩt Nam c-ũng tìm cách th-ĩng tr-ĩ, đ-ĩng hóa các dân tộc l-ĩng gi-ĩng. Binh đao thu-ĩ xưa, súng đ-ĩn ngày nay đ-ĩ g-ĩy ra bi-ĩt bao th-ĩm họa trong nhi-ũu th-ĩ k-ũ cho các dân tộc sống trên cùng bán đ-ĩo Đ-ĩng Dương.

Trong l-ĩc ch-ĩa ½-ĩ- s-ĩc chinh ph-ĩc th-ĩ gi-ĩi b-ĩng v-ĩ lực, chủ nghĩa Đại Hán sử dụng "quy-ĩn lực mềm" đ-ĩ l-ĩng đ-ĩm các dân tộc kh-ĩc trên phương diện ngo-ĩi giao và kinh t-ĩc.

Ch-ĩnh s-ĩch cai tr-ĩ s-ĩt m-ĩu xu-ĩt ph-ĩt t-ĩ v-ĩn h-ũa Hán tộc đ-ĩc hi-ĩn-đ-ĩi-h-ĩa d-ĩi chi-ũu bài "ổn đ-ĩnh ch-ĩnh tr-ĩ" đ-ĩ lan tr-ĩn khi Bắc Kinh n-ĩng đ-ĩ nh-ũng ch-ĩ đ-ĩc tài ở các Châu, Lục nhờ v-ĩ th-ĩ h-ĩi viên ph-ĩ quy-ĩt trong H-ĩi ½-ĩng B-ĩ-ĩ an Li-ĩn Hi-ĩp qu-ĩc.

Bắc Kinh b-ĩp b-ĩng dân cho c-ĩ th-ĩng dư ngân s-ĩch ½-ĩ ½-ĩm t-ĩi khai th-ĩc t-ĩi nguy-ĩn th-ĩn nhi-ĩn c-ĩa c-ĩc qu-ĩc gia ½-ĩng c-ĩn s-ĩ b-ĩ-ĩ v-ĩ ch-ĩnh tr-ĩ.

½-ĩng th-ĩi, B-ĩc Kinh n-ĩi l-ĩng c-ĩc qui ½-ĩnh an to-ĩn sản phẩm cho dân chúng tha h-ĩ sản xuất b-ĩt c-ĩ th-ĩ h-ĩng h-ũa n-ĩ-ĩ v-ĩi gi-ĩ r-ĩ. Do ½-ũ, s-ĩn ph-ĩ, m-ĩnh ½-ĩc, h-ĩng gi-ĩ, h-ĩng nh-ĩi, h-ĩng đ-ĩm c-ĩa H-ĩn t-ĩc tr-ĩn ng-ĩp th-ĩ tr-ĩng th-ĩ gi-ĩi.

Th-ĩ văn hóa "s-ĩng ch-ĩt mặc b-ĩy, ti-ĩn th-ĩy b-ĩ t-ũi", đ-ĩi tr-ĩ, l-ĩa b-ĩp đ-ĩc mặc nhi-ĩn ch-ĩp nhận tại 2 n-ĩc x-ĩ h-ĩi ch-ĩ ngh-ĩa hi-ĩn th-ĩc Trung v-ĩ Vi-ĩt ½-ĩ- b-ĩc l-ĩ qua c-ĩc h-ĩnh v-ĩ tham nh-ĩng, h-ĩi l-ĩ v-ĩ c-ĩng

đoạt tài sản kẻ khác.

Việt Nam vẫn bám theo vết chân Trung Quốc nên đã làm cho xã hội ngột ngạt vì áp bức, và suy ½ãi vồ gian dãi.

Nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam năm nay, Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Giáo Dục Đào Tạo Nguyễn Thiện Nhân thừa nhận sự giả dối tồn tại trong ng; nh giỠ dộc.

GiỠ số Ho; ng Tòy, nh; tỠn hạc sâ 1 cõa ViỈt Nam t=ng cãng du nhiỂu nōec v; tiẾp xĩc vèi cỠc hạc gi'' quac tẾ, nŨi r±ng "Sú gi'' dâi hiỈn nay ½ang cũ nguy cặ trê th; nh nâi nhōc, trong khi truyỂn thōng dân tộc Việt Nam không phải là dân tộc giả dãi, ... ½ang bao trì m lẦn nhiỂu lŏnh vúc cõa ½éi sâng x- hâi ê cỠc t-ng nŏc". (Theo Dân Trí 24/11/08). Gs Tòy cŏng ch× trích "IỂ lâi, khuán ph½p ½- quy ½lŏnh s³n, g- n nhō bŏt di bŏt dŭch t÷ mŏy chōc n- m - giũa mæt thẾ giềi thōếng xuyẮn biỂn ½æng" đã giết chết tính sáng tạo.

Mái trōng gi'' dâi hiỈn rB trong giềi cãng chōc vồ "Ch²ng ai sâng nâi b±ng lōcng nhōng râi ai cŏng sâng ½; ng ho; ng, dō gi''".

±; i truyỂn hũnh Nam Phi ½- trŏnh chiỂu cuæn phim quay lén cảnh Đệ nhất Bí thư của Đại sứ quán Việt Nam tại Nam Phi, Vũ Mộc Anh, nhận sùng tē giỠc trōec cãng sō quỠn. Tōc thêi ngōéi quay phim đã vào Đại sứ quán, và một phụ nữ, giống hệt trong cuæn b- ng, xōng tẮn Dung, châi biỂn r±ng kháng cũ liên hệ. Sau đó, Anh khai với Đại sứ là chỉ cầm hộ. Thái độ này giống như Đại sứ cộng sản Lê Văn Bàng khi bị cảnh sát bắt vì mò trộm sò tại Hoa Kỳ.

Buán l°u s=ng tẢ giỠc ê Nam Phi bŭ phỠt giỠc trong nhiỂu ½ì t ÷ 2 n- m qua: Tham tỠn Tr- n Mạnh, Tham tán Thương mại Nguyễn Khánh Toàn, ±Ỉ nhŏt BỈ thō Vñ Mæc Anh.

Trong những giai đoạn chịu ảnh hưởng của văn hŭa HỠn tæc, ViỈt Nam chōa bao gié hện ai, chōa dỠm mē m' t vèi ½éi, nhō ngōéi Nh°t, ngōéi Nam H; n.

Bao giờ Nhà nước và dân tộc Việt Nam mới đủ can đảm đoạn tuyệt với văn hóa Hán tộc để mở ½ōếng tú h; o cho cỠc thẾ hỈ tōcng lai?

SỬ VIỆT CẬN VÀ HIỆN ĐẠI

(tiẾp theo)

Nguyễn Đình Hằng

PH- N SæU KH, O (TiẾp Theo)

Nhōng thỠng 8, 1945, Nh°t ½- u h; ng. Nhŭm ±'ng Xuân Khu nhậi đưc chính quyền bỏ vương bỏ vãi ngày 19, lập chính phủ cộng sản ngày 23, loại nhóm ViỈt Minh cõa Th; nh ra. Th; nh MỠ vỂ ng; y 25, l÷a Khu r±ng nhŭm Th; nh ½ōi c ½ăng minh tŏn nhiỂm, nhŭm Khu l; cæng s' n sẢ g' p khŭ kh- n, v°y h-y ½- n thân, để nhóm Thành ra mặt. Khu nghe bŭi tai, để Thành lập chính phủ Việt Minh, ra mắt quốc dân ngày 2-9, gi' i tỠn ½' ng cæng s' n ng; y 11-11. ThẾ l; Th; nh trở nên Hồ Chí Minh "cha già dân tộc", hoặc khiêm tãn thō l; "BỠc Hã", ngay vèi c' nhŭng ngōéi tuai áng thân sinh hay cả ông nội ông ta.

Cho đến 1950, Mao Trạch Đông chiếm toàn lục địa, bành trướng về phía nam, huấn luyện quân đội, viện trợ khí giới, chỉ đạo quân sự, chính trị ở Việt Nam (tác giả Bùi Anh Trinh gọi đây là quân đội Mao Trạch Đông, trận chiến của Mao Trạch Đông), Đặng Xuân Khu lật ngược thế cờ, tái lập đảng, dưới danh xōng ±'ng Lao ½æng ViỈt Nam.

Quân đội Mao Trạch Đông vừa dư khí giới vừa dư mạng sống, dùng chiến thuật biển người, luôn luôn gấp 5 gấp 10, đánh một đoàn quân xâm lăng mất lòng dân, nên chiến thắng là chuyện tất nhiên. Nhưng Mao không thể ra mặt chỉ đạo cũng như không thể nhìn nhận khí giới, quân lương là do mình cung cấp, quân đội là do mình huấn luyện mới tạo nên thành tích, nên phải gán hết vẻ vang cho "thiên tài quân sự" Võ Nguyên Giáp.

Thế là ngoài Đặng Xuân Khu, Hồ lại có thêm Võ Nguyên Giáp cần phải hạ bệ.

Ché ½Ển khi Khu thi h; nh c' i cỠch ruæng ½ŏt (1953-56), bị dân oán than, Hồ tán Khu chịu để Hồ vồ cách chức, lại tán Võ Nguyên Giáp đứng ra "xin lỗi"

đồng bào. Rút lại “sai lầm” đều do người khác cả, “Býc” vá can! Rãi lái LÁ Du¹n t÷ trong nam ra. LÁ Du¹n l_i nhũm ti Cán ÷^o, t÷ ng_yy về ½ñt liEn sau ng_yy cæng s¹n c- m quyEn bñ nhũm ViIt Minh cõa Hã cng nhũm Cæng S¹n B^oc Kü cõa Khu ch₂n ½p, nay ½õic dlp, liEn vi ng lAn.

Theo tác giả Bùi Anh Trinh, mưu thâm họa diệc thâm, Hồ bị Duẫn tiếm ngôi, cho ngồi làm mộc vị.

÷iEn n_yy cng khũ ai cũ th¹ ½ãng ù vèi t_yc gi¹ .

Thặng B¹y 1954, Hã ra lInh chán giñu vñ kh¹, c₂n bộ nằm lại Miền Nam. Tháng Chín 1958, Hồ ra lệnh cho Phạm Văn Đồng xác nhận lãnh hải, thêm lục địa của Trung Cộng đổi lấy quân kinh viện.

Tại Hội Nghị 15, Đợt I, của Ban Chấp Hành Trung ọcng ÷¹ng, t÷ ng_yy 12 ½ñ 22 thặng GiAng 1959, Hã chu¹n y “Đề cương cách mạng Miền Nam”. 19-5, ng_yy “sinh nh^ot BÝc”, Hã ðy VB B₂m th₁nh l^op binh ½o₁n 559 nam tiEn. ÷¹t II, t÷ ng_yy 10 ½ñ 15-7, Hã ra nhũ quyEt 15 về “NhiIm vò cách mạng”, l^op ½o₁n 759 tiEp v^on cho MiEn Nam b₂ng ½óeng biIn. Ng_yy “quác kh₂nh” 2-9, Hã phong quân hàm đại tướng cho Nguyễn Chí Thanh; thời ng tòng cho V¹n TiEn Dng, Chu V¹n Tñn; trung tòng cho NguyIn V¹n Vñh, Ho₁ng V¹n Th₂i, Tr¹n V¹n Tr₁, Song H₁o; thiEu tòng cho nhiEu ngóci kh₂ ½¹ gọi v₁o chiEn tróeng MiEn Nam; thành lập đoàn 959 lo dự trữ thực phẩm, đạ được, nơi nghỉ quân tại hành lang Lào; tháng 12 lập binh chõng thiEt gi₂p ½¹ tñn cáng b₂ng ½óeng n₁i.

Năm 1960, ngày 1-6, Hồ tổng kiểm tra dân số để bắt lính đi Nam; tháng 9, tại Đại Hội Đảng lần thứ 3, thay v¹ chàn Tróeng Chinh, VB NguyAn Gi₂p l_i nhũng ngóci uy tñn nhñt, Hã giao LÁ Du¹n, LÁ ÷^oc Thà am tóeng chiEn tróeng trong Nam chõc vò lèn (b¹ th^o th^o nhñt, tróeng ban tã chõc ÷¹ng); ph₂i “đại tướng” Nguyễn Chí Thanh (Sáu Vi, Trường S₂n) v₁o Nam th₁nh l^op M¹t Tr^on Gi¹i PHũng MiEn Nam ng_yy 20 thặng 12.

Năm 1965, tháng 5, Hồ cùng Xuân Thủy và Lê V¹n Lõng ½ñ Tróeng Sa g¹p Mao, ½õa trñh mæt bản phác 12 con đường xâm nhập, xin thiết lập hoặc sòa chũa ½¹ leo thang chiEn tranh. Do léi xin cõa Hồ, Mao cho thiết lập quân đoàn hậu cần (Zhongguo houjin budui, Corps of the Chinese Rear Services), 320.000, gồm lính mặc quân phục, công

binh mặc đồng phục công nhân Việt Cộng phòng giữ vì ng tréi vì ng biIn B^oc ViIt cho tòi 6 đ¹m c₂ch v¹ tuyền 17 ½¹ lInh ViIt Cæng vá Nam.

N¹m 1967, ng_yy 19-3, Hã chõ tãa l¹ th₁nh l^op binh chũng đặc công cùng với Phạm Văn Đồng, Võ NguyAn Gi₂p; thặng Tô, Hã sang B^oc Kinh chũa bñh, Mao dạy thoi đánh du kích mà dàn trận địa ở Miền Nam, Hồ v₁o truyền đạt lệnh Mao cho các lãnh đạo ở Hà Nội; ngày 21-7, Hồ tiếp hai ông bạn Ph₂p Herbert Marcovich v₁ Raymond Aubrac (hã 1946 sang Ph₂p theo đ₂i Hãi Nghũ Fontainebleau, Hã ê nh₁ áng Aubrac), do Henri Kissinger m₂c nãi, để thương lượng, nhưng Hồ không chịu, rồi họp đại hội khoáng đại thứ 14 của Đảng, vào tháng Chạp, quyết định việc tổng tấn công Mậu Thân 1968, vv...

Chinh Vñ Kü, th^o k₂ riAng cõa Hã, tiEt lã: Hã v₁ Gi₂p l₁nh m¹t sang T₁u ½¹ kháng ai nghi ngé sã cũ đánh lớn. Hồ quan tâm về vụ “Tàng cáng kích, tàng nãi d^oy” ½ñ nãi Tróeng Chinh c₁ng mæt sã t₁y tòng lại phải sang báo cáo mọi việc chuẩn bị. Tuy nhiAn, tróec buã tñn cáng, Hã v¹n kháng ÷¹n kháng ng₂; g¹n giao th₂a, Hã cõ ám m₂y thu thanh nghe tin, lại bắt lấy giấy bút cho Hồ làm về mừng chiến th^ong. Khi nghe tiAng s₁ng nã sau b₁i v₁ ch₁c tEt, Hã tòm ngay ½õic v^on “tin m₂ng chiEn th^ong v¹t lAn cao.” Nhõng rãi... bñ thua, Hã ph¹i cho Gi₂p “t÷ nòec ngo₁i về gè b¹”. V^oy, chuyIn th¹m s₂yt M^ou Thán nếu không do Hồ ra lệnh, thì ít nhất cũng do Gi₂p chõ trõng.

Với những việc như trên và chỉ từ Đại Hội 3 của ÷¹ng (t÷ 5 ½ñ 12, thặng Chín 1960), LÁ Du¹n mèi ½õic Hã cho l₁m b¹ th^o th^o nhñt, m₁ t_yc gi¹ B¹i Anh Trinh cho Duẫn là kẻ chủ trương xâm chiếm Miền Nam còn Hồ vô can thì cũng lạ!

Cæng s¹n l_i b₁nh tróeng. NhiIm vò cõa cæng s¹n ViIt Nam l_i ngàn cé ½¹ u cõa quác t₂c cæng s¹n. Ai lãnh đạo cũng phải làm nhiệm vụ chiếm Miền Bắc, xâm lãng Miền Nam, rồi Lào, rồi Campuchia, rồi Thái Lan, rồi vãn vãn. Trong thư gửi thanh niên Ph₂p n¹m 1950, áng Hã Ch¹ Minh viEt: “Cuac chiEn tranh [vèi ½ñ quác Ph₂p] trAn ½ñt nòec ch₁ng tòi là để sửa soạn cho một cuộc chiến tranh chống đế quác kh₂ [M₂]. Ông Lê Duẫn tuyên bố: “Ta ½ñnh M₂ l_i ½ñnh cho Nga cho T₁u”.

Ai nói Hồ hay Duẫn chủ trương xâm chiếm Miền

Nam ½ Ếu l_j ch²ng hi^u g^o về c^{ng} sⁱⁿ c^o. [1]

Ngo_j i ra, t^{yc} gi^o Bⁱ i Anh Trinh ½^oa ra nh^{ung} b^{ng} ch^{ng} ½ⁱ minh oan cho H^a l_j y kh^{ng} l^{ao} t^{ao} v^{ei} Minh Khai (Nguyⁱⁿ Th^u V^{inh}), vⁱ L^ã H^{ng} Phong, m_j ch^{nh} c^{yc} ½^{ng} chỉ cao c^{ng} c^o x^m x^o, ngay t^u thu^o thập ni^{en} 1930 [2]. Cũng như huyền thoại kéo ph^{yo}, tⁱ i l^ong, theo t^{yc} gi^o, “kh^{ng} thⁱ n_j o th^{uc} hi^{tn} ½^oi c, v^o 36 kh^u u 105 l_y, m^{ai} kh^u u n^{ng} 2 t^{fn} r^oei, kh^{ng} thⁱ n_j o k^o b^{ng} tay qua ½^o. N^{eu} bu^{ac} nhi^{eu} d^{ay} và nhi^{eu} ng^uoi cùng kéo thì phải hò kéo pháo để cùng kéo một lượt, nhưng như vậy thì tiếng hò đồng loạt c^o n_j n^{go}ei s^á l^{en} h^{cn} c^o ti^{ng} á tá. Cho n^{an} sau c^{ng} ½_j nh phⁱ i m^e r^{ng} ½^ong cho xe á tá k^o pháo qua đ^{eo}. May là quân Pháp tại Điện Biên Phủ kh^{ng} nghe ½^oi c (ti^{ng} xe k^o ph^{yo} qua ½^o)...” Chuyⁱⁿ v^on chuyⁱⁿ b^{ng} s^{oc} ng^oei ch^x l_j do m^oc h^{im} tuy^{an} truy^{en} c^oa CSVN. H^{ai} k^u c^oa L^ã Tr^{ng} T^{fn} v_j V^B Nguy^{an} Gi^{yp} cho th^{ly} t^{ft} c^o l^ong th^{uc}, đ^{an} đ^uoc đ^uoc chuy^{en} b^{ng} xe v^{an} t^{ai}. Và kéo đ^{ai} bác qua ½^o c^{ng} b^{ng} xe hⁱ.

Chuyⁱⁿ v^on chuyⁱⁿ l^ong th^{uc} b^{ng} s^{oc} ng^oei ½^o ½^oi c t^ong V^B Nguy^{an} Gi^{yp} x^{yc} nh^on trong quyⁱⁿ h^{ai} k^u “ñiⁿ Bi^{an} Ph^o, ñi^lm h^{an} l^uch s^o”: “Trong Chi^{en} D^{ich} T^{ay} B^{ac} cu^{oi} n^{am} 1952 (tr^{an} N^a S^{an}), ta huy ½^{ng} ½^oi c ê Thanh H^ua v_j Ninh B^{inh} h^{cn} 5,250 tấn gạo, nhưng vận chuyển bằng gánh bộ tới C^o N^{oi} giao cho bộ đ^{oi} chỉ còn 410 tấn. L^ung gạo dân công ti^{au} th^o đ^{ac} ½^ong chi^{em} 92%. (Bⁱⁿ in l^on 2, trang 182). C^o N^{oi} mới chỉ là 2/3 đ^oan đ^ung đ^{an} tới Điện Biên Phủ; nếu tính theo xác suất 92% cho 1/2 đ^oan đ^ung còn lại thì sẽ không có một hạt gạo nào đến ½^oi c ñiⁿ Bi^{an} Ph^o!” (trang 685).

Lại — trái với rất nhiều tác giả cho rằng chương trình áp chiến lược thành công vô cùng hu^e đ^{ang}, mà phe “½^o ch^{yn}h” Đ^ong Vⁿ Minh ½^o... ngu d^{at} h^oy b^p — theo áng Bⁱ i Anh Trinh, ch^ong tr^{nh} n_j y th^{ft} bại. Vì dân Miền Nam “s^{ng} rⁱ r^{yc}” (trang 111), nh_j nước cộng hòa gom dân vào áp là trái lòng dân. Việt C^{ng} phⁱⁿ c^{ng} b^{ng} c^{yc} ½^{am} ra “g^t l^{ia} ê nh^{ung} ½^{ym} ru^{ng} c^oa nh^{ung} ng^oei m_j h^a kh^{ng} òa... ½^oa t^{ei} h^{au} qu^á dân trong áp chiến lược không ngu đ^{ai} gì t^o ra ch^{ng} c^{ng}.” (trang 112). Cho n^{an} khi áng Dⁱ m ½^a, M^y bi^{et} chuy^{en} áp chiến lược là sai lầm, ‘kh^oa lại các tr^ong m^{oc} đ_j nh cho ch^ong tr^{nh} ½^o chⁱⁿ l^{oi} c, v_j

các kho vật liệu tại các tỉnh tự nhiên biến mất..., người ta không đưa thêm cọc sắt k^{em} gai... người dân vui về g^e h_j ng r_j o về ch^{om} c^{oi} v_j tú ½^{ng} ra ru^{ng} gi^u l^{ia} kh^{ng} cho du k^{ich} c^{ng} sⁱⁿ về g^t tr^{em}.” (trang 114) (c^{yn} ti^{ep})

Chⁱ Th^{ich} C^oa T^{yc} Gi^o (Nguyⁱⁿ ñ^{nh} H^{ng})

1. Hi^{tn} ½^{ng} cũ chⁱⁿ đ^{lch} — trong n^oec do Vⁿ Quang Hi^{tn}, Nguyⁱⁿ H^{ng} Dung, Ng^a V^ong Anh,... ngo_j i n^oec do Đ^ong Thu H^ong, Vⁿ Th^o Hi^{an},... — g^{yn} cho H^a Chⁱ Minh t^{nh} tú Ýⁱ qu^{ac}, v_j H^a kh^{ng} l_j c^{ng} sⁱⁿ, tay sai c^oa Nga X^a.

2. Theo t^{yc} gi^o Bⁱ i Anh Trinh:

“N^m 1931, th^{ng} 12, H^{ai} ñ^{ng} ñ^e H^{nh} do Bouchet ch^o t^oa xử án v^u các cán bộ cộng sản tại Hải Phòng gi^{et} c^o Tr^{nh} Thⁱ Uy^{ln} v_j b^on b^l th^ong cá Tr^{nh} Th^u Nhu ½ⁱ b^o vⁱ bⁱ m^ot c^oa tá ch^{uc}. T^oa tuy^{en} án Nguy^{en} Đ^{uc} C^{anh}, Hồ Ng^{oc} L^{an} tử hình; Đ^o Ng^{oc} Du, Đ^ung H^{ac} Đ^{nh} kh^o sai chung thân; Nguy^{en} Thⁱ V^{inh} (Nguyⁱⁿ Th^u Minh Khai) v_j L^ã Th^u Ch^ot (vⁱ ñ^a Ng^{ac} Du) phát lưu chung thân (bⁱ chỉ đ^{nh} cư trú tại những nơi xa xôi, th^ong l_j v^{ing} bi^{an} gi^{ei}).

Chuyⁱⁿ gi^{et} ng^oei x^y ra v_j o gi^ua n^m 1929. L^{ic} ½^u Nguyⁱⁿ Th^u V^{inh} l_j t^{nh} đ^y vi^{an} Hⁱ i Ph^{yn}g do Nguyⁱⁿ ñ^{oc} C^{nh} l_j bⁱ th^o t^{nh} đ^y. C^o hai c^ong đ^{nh} l^u trong v^o gi^{et} cá Uy^{ln} v_j cá Nhu. Nguyⁱⁿ ñ^{oc} C^{nh} b^l b^ot v_j o cu^{ai} th^{ng} 4 n^m 1931 c^{yn} Nguyⁱⁿ Th^u V^{inh} b^l b^ot ½^o u n^m 1931.

Sau khi t^{ya} tuy^{an} Ýⁿ, Nguyⁱⁿ Th^u V^{inh} t^{oc} Nguyⁱⁿ Th^u Minh Khai không tr^{nh} di^{en} cư trú tại nơi lưu đ^{ay} mà tr^{on} sang Trung Hoa (trang 237)

[T]rong ½^{ei} b_j [Minh Khai] ch^oa cũ l^o n_j o l_j m vi^{tc} chung v^{ei} HCM.” (trang 233).

V^l trong th^{ei} gian n_j y, T^{ng} Vⁿ S^c (H^a Chⁱ Minh) b^l ch^{nh} quy^{en} Hong Kong t^{ng} giam t^u 6-6-1931 v_j ½^{en} th^{ng} 8, 1933 th^o về t^{ei} Nga.

Tuy nhiên, theo tài liệu cộng sản (Từ Điển Nhân Vật Lịch Sử Việt Nam c^oa nh_j xu^{ft} bⁱⁿ Vⁿ H^ua, in l^o n th^o t^o, cũ s^oa ch^ua và bổ sung, trang 6443) thì lại ghi: “Năm 1930 [Nguy^{en} Thⁱ Minh Khai] sang Trung Qu^{ac} l_j m vi^{tc} ê vⁿ ph^{yn}g ñ^{ang} Ph^ung B^o, Qu^{oc} T^{ec} C^ong S^{an}. Năm 1931 bị mật thám bắt tại H^{ng} K^{ng}, n^m 1934 ½^oi c tr^o tú do.”

Li^u cũ thⁱ t^u khi x^y ra v^o Ý^m s^yt (gi^ua n^m 1929) ½^{en} ng_j y xử án (tháng 12 năm 1931), bà V^{inh} sớm bị bắt, đ^uoc tại ngo^{ai} v_j ½^o b^p tr^{an} sang Hong Kong v_j o n^m 1930 ch^{ng}?

Đ^{nh} ch^{nh} của Người Dân:

Trong bài này trên Người Dân số 221, trang 14, c^{ot} 2, đ^{ng} 3 (t^u đ^oei l^{an}), “cu^{ac}, b^{ft} ng^e ½^oi c H^a T^{ng} ng M^ou t^om mang về..”, xin thay “H^a T^{ng} ng M^ou” b^{ng} “Tr^ong Vⁿ Lⁱ nh”.

Xin th_j nh th^{uc} c^{yo} l^{ai} c^{ng} ½^{ac} gi^o v_j t^{yc} gi^o.

BIÊN (LØA) CASPIAN

[tiÆp theo]

Nguyễn Tr· n Ai

II. CAUCASUS HAY BALKANS

Hai nhĩm kü TT của Putin g·n nhõ song h;nh vèi hai nhĩm kü TT của Bush. Trong khi Bush l;im cho nõec Mậ tuæt dác ½Æn ½Yy vúc th²m thõ Putin đẩ nước Nga ngoi lên lấ lại cái thế siêu cường đã m¶t sau khi Liãn Bang Xá ViÆt (LBXV) tan r-. Biũu hiĩn ½· u tiãn của sũ kiĩn n; y l; chiÆn sũ Georgia. Putin giở trò ăn cướp. Tây phương (HK và Liên Âu) run r_y ½õng ngũ. Trõec cỹi tõcng quan lúc lờn ng ½'õ ngõic n; y, Nga sá cYn l;im nhũng gõ nũa? Chõa nói ở đâu xa, ngay ở nhũng vùng kế cận Nga, nghĩa l; hai v;ng Caucasus v; Balkans, Putin ½ang muãn lật lại thế cờ.

±ài vèi Nga, hai v;ng Caucasus v; Balkans cüc kü quan trång, vẽ m' t chiÆn lờic, chiÆn thuõt, cõng như kinh tế và chính trị. Đó là sân sau của LBXV ng; y xõa v; Nga ng; y nay.

Dầu và khí là mối quan tâm của mọi quốc gia. Riãn ½ai vèi Nga thõ ½ũ l; nguãn lì i tõc chính, bYn ra thu ngoại tệ để phát triển kinh tế, quốc phòng và nhõp c'ng cYc nhu yÆu ph_m.

Ở nhũng nước độc tài toàn trị như Nga, Tàu, các cty d· u v; khĩ l; nhũng cty quốc doanh, l;im cãng cõ cho chính quyền, nhiều khi hoạt động chỉ để thỏa mãn nhu cầu quốc gia về chính trị, quân sự nhiều hçn l; kinh tế, võ thÆ trong nhiều vò ½¶u th· u quốc tế, các cty này bỏ thầu có khi giá hạ hơn giá vốn. Ngược lại, ở nhũng nước tư bản, các nghiệp hội đầu khĩ sõ dòng chính quyãn nhõ l; cãng cõ ½ĩ chiÆm cYc nguãn d· u, khĩ trãn khõp thÆ gièi bõng mài cYch, kl c' chiÆn tranh. Mõc ½ĩch tài hõu của cYc nghiĩp hội này là lợi nhuận tối đa nên khó địch lại với các cty d· u khĩ Nga, T; u.

Nga cũ mæt dĩn tích mảnh máng (17,075,200 km²) trãn ½ũ cũ nhiều d· u v; khĩ th· a dĩng cho mæt

dân số thưa thớt (141,377,750) nên việc tìm thêm nguãn d· u v; khĩ kháng quan trång l°m. Quan trång hçn l; viĩc chuyãn chõ d· u v; khĩ cũ s³n ½Æn nhũng thõ trõeng lên khYt d· u khĩ, nhõ T; u, vèi dĩn tích đất đai chỉ bằng nửa (9,596,960 km²) nhưng dân số g¶p g·n mõi l· n (1,321,851,888), HK dĩn tích gi; một nửa (9,826,630 km²) nhưng dân số quá gấp đôi (305,880,000), Liãn , u gãm 27 quốc gia dĩn tích chõa bõng mæt ph· n n̄m (4,324,782 km²) nhõng dân số gấp gần ba lần rưỡi (491,018,683).

Balkans v; Caucasus l; cõa ngb ½ĩ Nga xu¶t c'ng d· u v; khĩ. Kĩm soYt ½õic hai v;ng n; y, kinh tế Nga mới vững và Nga mới thực sự ở thế mạnh.

Trong khi Nga như một bệnh nhân thập tử nhất sinh mới khỏi cái bệnh Yeltsin, Tây phương đã lần át Nga, xâm nhập cả hai vùng này. Nga đành cãn r'ng chũu. Cẽ ½Æn tay Putin, ½ĩng hçn Putin ½- giũ l¶y cẽ ½ĩ ph¶t -- khiÆn nhũng biÆn ½æng ê hai v;ng này có cơ gây ra chiến tranh, ít nhất là chiến tranh lạnh. Điều này Putin có vẻ sẵn sàng chấp nhận trong khi cYc nõec khYc thõ kháng.

Kháng biÆt Putin cũ thúc t; i hay kháng nhõng thõ thõ ch°c ch°n l; cũ. GiY d· u thá n̄m 1982 l; US\$66 mæt thi ng, ½Æn thõ Boris Nikolayevich Yeltsin (1.2.1931-23.4.2007) l;im TT Nga, t- 12.6.1991 ½Æn 31.12.1999, n̄m 1998 giY d· u tõt xuông cYn US\$15, tham nhõng ho;nh h;nh, kinh tế sõp ½ä, lì i tõc ½· u ngõei US\$1,000, khiÆn ch× cYn cũ 2% dân số Nga ủng hộ ông. TT Bush có thể tự an ủi l; dĩ sao áng kháng ½Æn nãi tĩ ½Æn thÆ!

Sau khi Putin lãn l;im TT, n̄m 2006 giY d· u lãn lại US\$65, rồi 2007 tăng vọt lên đến US\$100, ngày 30.6.2008 tại thị trường Nữ Ước đỉnh điểm là US\$143. Tiãn ½ä v; o Nga nhõ thYc, lì i tõc ½· u ngõei US\$9,000 v; hõa hãn ½Æn 2013 sá t'ng ½Æn US\$25,000. Dân Nga sung túc, sẵn sàng hy sinh mọi thõ quyãn, khoYn tr°ng cho Putin tha hã ½æc t; i.

Nhưng hạnh phúc dân Nga trôi nổi như giá dầu khĩ. Ng; y 5.12.2008, giY d· u thá tõt xuông cYn US\$34.6 mæt thi ng. Chính phõ Nga kháng kĩm soYt nãi tõnh hõnh nũa. Tiãn thuÆ xu¶t c'ng d· u khĩ đõng gõp 20% ngân sách quốc gia Nga. Một thùng d· u thá m¶t giY US\$1 thõ Nga thiĩt US\$2.2 tỷ mæt n̄m. Deutsche Bank dù liũu giY d· u cũ thõ xuông

hoạt động. Ba Lan cũng thế. Các nhà máy dùng nhiều năng lượng như nhuộm, kính, kim loại của Đức có thể bị thiệt hại. Yếu phẩm nọn khí ½at cung cấp bèt mọt 90%, Lã M- Ni mọt 75%. PhYp cũng bị bèt. Hung Gia Lì i, B`o Gia Lì i, Thã Nhõ Kü, Hy Lạp, Macedonia, Croatia, Serbia, Bosnia hoàn toàn kháng nh`n ½oì c khĩ ½at qua Ukraine nữa. Slovakia tuyên bố tình trạng khẩn trương.

PhYt ngán viẢn cõa LiẢn „ u Pia Ahrenkilde Hansen tuyẢn bà kháng thĩ chYp nh`n ½oì c viTC lYy sú an toĩn cung cấp khĩ ½at cho LiẢn „ u lĩm con tin cho cYc cuac thõcng thuyt giũa Nga vĩ Ukraine. Bĩ ½Yi ph`i l`p t`c tYi l`p viTC cung cấp khĩ ½at. Bã trõng N`ng Lõĩng ũ Claudio Scajola phĩn nĩn, "Áu Châu hoàn toàn cận thị về chính sách năng lượng liên minh. Không thể lệ thuộc vào cái dân có thĩ b`t mạt quac gia quũ xuãng b`ng cYch khũa cYc vYi ãng d`n khĩ".

V`a ph`n sĩ cYc khYch hĩng bị b`t bĩ quY nãi sùng tìm cách khác, vừa phần không bán thì dân Âu Châu chết cõng nhưng dân Nga cũng chết đói, cho nẢn, vèi sú ½ãng ũ cõa Putin, Gazprom sã ti`p t`c cung cấp khí đốt cho Âu Châu bắt đầu từ ngày 13.1.2009. Nhõng cho ½ãn 10:30 sYng, cty quac doanh Naftogaz cõa Ukraine nh`n ½oì c yAU c` u cõa Gazprom cho chuyẢn chẽ 76 triTũ m`t khãi khĩ ½at qua nõec nĩy thay vũ 300 triTũ thõec khãi nhõ mài khĩ. Với khối lượng ít như vậy cần phải tạo áp suất trong ãng d`n mẽi cũ thĩ chuylĩn khĩ ½at ½oì c. Vũ thẽ cho đến khi viết bài này, Âu Châu vẫn rết run, Nga vĩ Ukraine v`n ph`i th`t lõng buac bõng. Ch` ai sõeng!

Nhiều quốc gia Âu Châu có kho dự trữ khí đốt. Những nước Âu Châu khác như Na Uy, Anh và Hòa Lan s`n xuYt kho`ng 210 tỷ bẽ khãi (tcf), nh`p c`ng 150 tcf cõa Nga, 33 tcf cõa Algeria vĩ 49 tcf cõa cYc nước khác dưới dạng khí thiên nhiên dung hóa (LNG). PhYp cũ kho dú trũ khĩ ½at b`ng 1/4 sã tiAU thõ mạt n`m, mua cõa Nga ch` cũ 15.5% nhu c` u, còn lại mua của Na Uy 21.5%, Algérie 17%, Hòa Lan 15.4%, Ai C`p 8% vĩ cYc nĩ khYc 22.6%.

(cYn ti`p)

TỪ ĐỘC TÀI ĐẾN DÂN CHỦ

Mạt Hĩ Thãng ũ Niĩm VỄ Gi`i Phũng

(L`t ½ã chỄ ½ã ½ãc tĩ i)

(ti`p theo)

Gene Sharp
(Việt Tân chuyển ngữ)

Chõng 5

Sõ Dòng ThỄ Lũc

Trong chõng 1 chĩng ta ½- thYy r`ng ½ãi kháng bằng quân sự không đánh đúng vào điểm yếu nhYt cõa chỄ ½ã ½ãc tĩ i, mĩ chính lĩ ½Ynh vĩ o điểm mạnh nhất của họ. Khi chọn tranh đấu trong lãnh vực quân sự, cung cấp vũ khí, kỹ thuật võ trang, hay nhùng l-nh vuc t`ng tú, nhùng phong trĩ o ½ãi khYng cũ khuyñh hõeng tú ½`t mẽnh vĩ o mạt thỄ bYt lĩ i thYy rB. ChỄ ½ã ½ãc tĩ i g`n nhõ luán luán cũ kh` n`ng quy t` luc lõĩng hçn h`n trong nhùng l-nh vuc nĩy. Nhùng nguy cõ cõa việc trông cậy vào các thế lực ngoại bang để giải quyt vYn ½Ễ c`ng ½- ½oì c trõnh bĩy. Trong chương 2 chúng ta đã xét đến những vấn nạn trong viTC dũa vĩ o thõcng lõĩng nhõ lĩ mạt phõcng cYch ½l dÃp bP ½ãc tĩ i.

V`y thõ cYn phõcng cYch nĩ o cũ thĩ cho luc lượng dân chủ đối kháng lợi thế đáng kể và có khuyñh hõeng lĩ m tr` m trãng thãm nhùng nhõĩ c điểm (đã được nhận dạng) của chế độ độc tài? Nhưng k`p thu`t hĩ nh ½ãng nĩ o cũ thĩ õng dòng tải ½ã ph`n lũ thuyt vỄ thỄ luc chính trũ ½- ½oì c th`o lu`n ẽ chõng 3?

Phõcng cYch ½ũ chính lĩ Ph`n KhYng Chính Trũ.

Phần kháng chính trị cũ nhưng ½ c tình sau:

- Không chạy theo trận thế do những lãnh đạo ½æc tịi chàn lúa, ½l rai phii chllp nhon cYi kkt quii ½õcng nhiAn cõa tron thE ½U.

- Rất khó cho chế độ đánh trả lại.

- Cũ khii nng ½c thi trong viTc xoYy thAm vjo cYc nhõic ½ilm cõa chE ½æ vj ngay cii cũ thl cõt cYc nguân thE lúc cõa hà.

- Khi hinh ½æng, cũ khii nng trii ræng nhõng cõng cũ thl tõp trung vjo mæt mõi tiAu nhllt ½llnh.

- Khiến các lãnh tụ độc tài phạm nhiều sai lầm trong phYn ½oYn vj hinh ½æng.

- Cũ thl vón dòng huu hiU tojn khai qu-n ching vj cYc ½ojn thl cõng nhõ cYc ½llnh chE x-hæi vjo cuæc ½llu tranh ½l chllm dõt thàng trl tjn bạo của một thiểu số.

- Giúp phân phối rộng rãi thực quyền trong xã hội, khiến việc thiết lập và duy trì một xã hội dân chủ khii thi hçn.

Đấu tranh bất bạo động vận hành ra sao?

Tương tự như khả năng quân sự, phản kháng chính trị cũ thl ½õic sõ dòng cho nhiEU mõi ½lch, t- nâ lúc ình hõeng lAn ½âi phõcng khiEn hà phii hành động khác đi, đến việc tạo điều kiện cho việc giïi quyEt tranh chllp trong hoj bõnh, vj ngay cii ljm tan r- chE ½æ cõa ½âi phõcng.

Tuy nhiAn, phần kháng chính trị vón hinh rllt khác biệt so với những phương cách bạo động. Míc d-u cii hai kp thuõt ½EU lj phõcng cYch ½l ½llu tranh, nhõng ching sõ dòng cYc phõcng tiTn khYc nhau vj d1n ½æn nhõng hõu quii khYc nhau. CYch tiEn hinh vj hõu quii cõa nhõng tranh chllp bạo động thì ai cũng biết. Súng ống, dao búa được đem ra dọa nạt, đá thương, giết chóc, và hủy hoại.

Đấu tranh bất bạo động, so với đấu tranh bằng bạo động, thì phức tạp và đa dạng hơn nhiều. Thay vớ sîng âng dao bîa, qu-n ching vj cYc ½llnh chE xã hội đấu tranh bất bạo động bằng các võ khí tâm lû, x-hæi, kinh tE, vj chính trl. Nhõng cYch ½Ynh nly ½- ½õic biEt ½æn qua nhõng tAn gài khYc nhau nhõ biU tõnh phii ½âi, ½õnh cáng, bllt hì p tYc, t,y

chay, bllt m-n, vj thE lúc qu-n ching.

Mài chính quyEn chx cũ thl cai trl ngly njõ nhõng nguân thE lúc cõa chE ½æ cYn ½õic tiEp tE qua hõp tác, quy phục và tuân thủ của quần chúng vj cYc ½llnh chE x-hæi.

Phần kháng chính trị, kháng giảng nhõ phõcng pháp bạo động, đặc biệt thích hợp cho mục tiêu cất lûa tiEp tE cho nhõng nguân thE lúc cõa chE ½æ.

Đấu tranh bất bạo động: vũ khí và kỷ luật

Mæt sai l-m thõeng thly trong nhõng tron phii kháng chính trị thu-n õng biEn trong quY khõ lj chx tráng cõy vjo hai phõcng phYp: ½õnh cáng vj biU tõnh sâ ½áng. Thúc ra, cũ rllt nhiEU phõcng pháp cho phép các chiến lược gia đối kháng phân tYn hay tõp trung lúc khYng cú tily theo nhu c-u tõnh hõnh.

Cho ½æn nay, ½- cũ khoing 200 phõcng phYp đấu tranh bất bạo động, và chắc chắn sẽ còn nhiều hçn nữa trong tõcng lai. Nhõng phõcng phYp nly được xếp thành 3 loại chính:

- Phần ½âi vj thuyEt phõc,
- Bllt hì p tYc, vj
- Can thiEp.

Những phương pháp bất bạo động thuộc loại phần ½âi vj thuyEt phõc lj nhõng cuæc biU dõcng ph-n lèn mang tình biU kiEn, gãm diEn hinh, xuâng ½õeng vj nhõng ½âm kháng ngõ (54 phõcng phYp).

- Loại bất hợp tác được chia ra làm 3 nhóm nhỏ:
 - (a) bllt hì p tYc x-hæi (16 phõcng phYp),
 - (b) bllt hì p tYc kinh tE, gãm t,y chay (26 phõcng phYp) vj ½õnh cáng (23 phõcng phYp),
 - (c) bllt hì p tYc chính trl (38 phõcng phYp).

Loại can thiệp bất bạo động bằng những hình thức tâm lý, thể chất, xã hội, kinh tế, và chính trị, như tuyệt thực, chiếm ngụ bất bạo động, và hình thjnh chính quyEn song song (41 phõcng phYp).

Mæt danh sYch gãm 198 nhõng phõcng phYp kl trAn ½õic liTt kA trong ph-n Phõ Lòc tji liU nly.

NEU ½õic chàn lúa c,n thõn, Yp dòng kiAn trõ trAn bõnh diEn ræng lèn, trong ½llnh hõeng cõa

chiến lờic khán ngoan kịm nhùng chiến thuot thích hìp, bêì nhùng ngôeì ½oìc huqín luyĩn c, n thon, nhiều phocng phYp trong danh sYch trAn cũ thể tạo khó khăn trầm trọng cho mọi chế độ bất hìp phYp. ½iều nịy ½i ng cho tqt c' cYc chÆ ½æ ½æc tịi.

Ngược với những phương tiện bạo động hay quân sự, các phương thức đấu tranh bất bạo động cũ thỉ t'op trung trực tiếp vj o nhùng vqín ½E ½ang cũ tranh chqíp.

Thỉ dò, vủ c-n b' n cõa ½æc tịi lị chính trủ, nAn nhũng hình thức đấu tranh bất bạo động ở dạng chính trủ ph' i lị chính (chõ yÆu), gãm nhùng cáng tYc bqt hìp tYc vèi chÆ ½æ vj phõ nhon tĩnh chính danh cõa cYc kA ½æc tịi. Phocng thoc bqt hìp tYc cũng cũ thỉ d'ing ½l chãng riAng mæt sã chính sYch cõa chÆ ½æ. Cũ lĩc viTc cã tũnh ½ũnh cáng hay l'ng cáng c- n ½oìc tiÆn hịnh trong im l'ng vj kĩn ½Yõ, nhõng cũng cũ lĩc c- n ½l cYc hịnh ½æng bqt phoc tĩng, biũ tũnh qu- n chĩng, ½ũnh cáng b-i thũ x' y ra cáng khai cho mại ngôeì thqly.

Trong trõeng hìp khYc, nÆu chÆ ½æ ½æc tịi t'p ra yếu nhược trước các áp lực kinh tế, hoặc nếu dân chĩng cũ nhiều than trYch chÆ ½æ trong l-nh vuc kinh tÆ, thõ cYc hũnh thoc ½qly tranh tYc ½æng lAn kinh tÆ, nhõ t, y chay hay ½ũnh cáng, lị nhùng phocng phYp khYng cú thích hìp. B+ng cYc hũnh thức ãnh công toàn diện gãn hạn, lãng công, hay v'õn ½æng cYc chuyAn gia e nhùng vủ trĩ then chát từ chõi tiếp tay với chế độ (hay trốn ãi mæt dạng) ngôeì ta cũ thỉ ½ai ½- u vèi nhùng nã lúc cõa chÆ ½æ nh±m khai thYc hĩ thãng kinh tÆ. Nhiều hũnh thức ãnh công có thể ãược chọn ãể ãùng tại nhũng khâu then chõit trong tiến trình sản xuất, chuyên chở, cung cấp nguyên vật liệu và phân phãi s' n ph, m.

Một số phương pháp đấu tranh bất bạo động ãòi h'pĩ ngôeì ta ph' i lịm nhùng chuyĩn kháng ãĩnh ãáng gĩ ãến ãời sống thường ngày, chãng hạn như phYt truyEn ½çn, in qín bĩ m'ot, tham gia tuyĩt thức, tàa khYng trAn ½õeng phã. Nhùng phocng phYp nịy cũ thỉ lị khũ ½ai vèi mæt sã ngôeì t-÷ khi hà

½ang trong nhùng hoj n c' nh vá cĩng khãn qu' n.

Tuy nhiAn, cũng cũ nhùng phocng phYp ½qly tranh bất bạo ãộng khác chỉ cần người ta làm khác vèi ½eì sãng thõeng nqj y mæt chĩt thái. Thỉ dò, công nhân vãn ãến trình ãiện tại hãng s'õ, nhùng thay vủ ½ũnh cáng, hà chx c- n cã ù lịm viTc ch'õm hçn hay k'ĩm hiũu qu' hçn thõeng lĩ. Hà cũ thỉ cã ù lịm "sai sũt" mæt cYch thõeng xuyAn. Cũ ngôeì lqly cè "½au âm" hay "bũ kAt" kháng ½i lịm ½oìc vj o cũng mæt thèi ½i lĩm nhqt ½ũnh nịo ½ũ. Ho' c cũng cũ thỉ ½çn gi' n t-÷ chãi kháng lịm nũa. Cũng cũ ngôeì cã ½i ãú cYc nghi lĩ tán giYõ khi nghi lĩ nịy kháng nhùng chx bịy t'p quan ½i lĩm tán giYõ mị cYn c' xYc quyÆt chính trủ. Ngôeì ta cũ thỉ b'õ vĩ trã em kh'pĩ bũ nhiĩm nhùng tuyAn truyEn cõa chế độ bằng cách giáo ãục con em tại gia hoặc tại nhùng lèp hãc 'chui'. Ngôeì ta cũng cũ thỉ t-÷ chãi gia nh'õp nhùng ½o; n thỉ mị chÆ ½æ "½E nghiũ" hay b'õt buac - nhùng ½o; n thỉ mị ch'ng ai tú ù muãn vào. Vì nhũng loại hành ãộng này rất gãn với nhũng sinh hoạt thường ngày nên việc tham gia vj o cuac ½qly tranh gi' i phũng ½qt nõec trẽ nAn ãĩ ãàng hơn rất nhiều cho số ãông ãân chúng.

Vì ãấu tranh bất bạo ãộng và ãấu tranh bạo ½æng khYc nhau t-÷ c-n b' n trong cYch v'õn hịnh, trong tiến trình phãn kháng chính trĩ ãù chỉ bạo ãộng trong một giới hạn nào ãó cũng sẽ phãn tác ãòng, vủ nữ sã chuyĩn cuac ½qly tranh qua mæt tr'õn thÆ mị kA ½æc tịi cũ lĩi thÆ bao trĩm (vE phocng tiẽn chiến tranh quân sự). Kĩ luật trong ãấu tranh bất bạo ãộng là chĩa khoá của thành công và phải ½oìc duy trũ, bqt chqíp mại khiũu khĩch vj ½i n Yp cõa nhùng kA ½æc tịi vj bàn th= a hịnh.

Việc duy trì kĩ luật bất bạo ãộng khi ãối ãầu với các ãối thủ thạo ãùng bạo lực sẽ tạo ãiều kiện ãể tiến hành 4 phương cách tạo thay ãổi trong ãấu tranh bất bạo ãộng (sẽ bàn tới trong phần ãưới). Kĩ luật bất bạo ãộng cũng cực kỳ quan trọng khi ãùng thẽ quãt Nhu ãạo trong chính trĩ. Trong tiến trình này, sự ãàn áp thô bạo của chế độ ãối với nhũng người rõ ràng là bất bạo ãộng sẽ tạo phãn ứng chính trĩ ngược vào phĩa ãộc tài, tạo ra nhũng

bằng cách chính kiến trong hình ảnh của họ, cũng như gieo rắc sự đồng cảm và lòng tin trong quần chúng -- những người trẻ -- trước đây nay vẫn thông đồng và chia sẻ, vì trong lý tưởng thì họ phải là những người như vậy.

Tuy nhiên, khi chống lại chế độ độc tài, trong một số trường hợp, việc bạo động xảy ra ở mức độ giới hạn nào đó là điều không thể tránh được. Sự bức bách vì thế thì ghê gớm và sự tàn bạo thì tàn bạo. Hoặc một số nhóm vẫn không muốn từ bỏ cách đấu tranh bạo động, đầu họ công nhận vai trò quan trọng của đấu tranh bất bạo động. Trong những trường hợp này, việc bạo động vẫn là một phần không thể thiếu của chiến đấu. Tuy nhiên, càng xa càng tốt giữa hành vi bạo động và bất bạo động. Việc tiến hành theo đúng luật, như quần chúng, thì việc này và vấn đề. Nếu không, bạo động sẽ gây tai hại cho kế hoạch phản kháng chính trị, vốn có tiềm năng mạnh mẽ và thành công hơn nhiều.

Kinh nghiệm lịch sử cho thấy vẫn có thiệt hại nhân mạng hay bị thương tích trong khi phản kháng chính trị, không còn sự cần thiết nhiều so với phương thức đấu tranh bạo động. Hơn thế nữa, phản kháng chính trị sẽ kháng cự vì có vòng vô tận của thù hận, giết chóc và báo thù.

Đấu tranh bất bạo động vừa đòi hỏi nơi quần chúng, vừa đòi hỏi sự kiên trì (hoặc sự kiên trì) sự sợ hãi đối với chế độ và những đàn áp tàn bạo.

Chính mình hay kiểm soát lý tưởng thì chính kiến là yếu tố then chốt trong việc phải duy trì quy định của nhóm độc tài bao trùm trên đại khối quần chúng.

Cánh khai, bí mật và tiểu chu, n kh' t khe

Bí mật, ngụy trang, và âm mưu trong bóng tối tạo thêm khó khăn cho những phong trào đấu tranh bất bạo động.

Thường thì phía đấu tranh dân chủ khó giữ kín nổi các ý định hay kế hoạch khỏi những cặp mắt tinh đời hay chính quyền của chế độ. Nhân tố góc cạnh của phong trào thì bí mật không chỉ bắt nguồn từ sự sợ hãi mà còn vì sự giúp đỡ của gia đình

số thì sợ hãi. Vì chính sự sợ hãi làm suy giảm tinh thần kháng cự và làm giảm sự đồng cảm của gia đình hình thành. Bởi vậy, một mặt khi bí mật, sự giúp đỡ tạo nên những ngờ vực và cáo buộc trong nội bộ phong trào (mặt đồng cảm là quan trọng) về việc ai là người giúp đỡ cho chế độ. Bởi vậy cũng cần phải chú ý hưởng trên khả năng duy trì chủ trương bất bạo động của phong trào.

Ngược lại, công khai về chủ trương và kế hoạch không những tạo được ảnh hưởng ngược với các hậu quả nên trên mà còn góp phần tạo hình ảnh là phong trào đối kháng thực sự rất mạnh. Vấn đề dĩ nhiên phức tạp hơn nhiều so với vài giòng văn tắt ở đây, và có những lãnh vực hệ trọng trong hoạt động của chế độ chính trị giữ bí mật. Quyết định của nhân dân giữ một việc gì đó hay kháng cự chính quyền là một việc gì đó về ý nghĩa và độ kiên bền nhưng người hiểu rõ cả về vận hành của đấu tranh bất bạo động và những phương tiện độ thám của bạo quyền trong trường hợp này thì bí mật.

Những việc như soạn thảo, in ấn và phổ biến các tài liệu, sơ đồ, và phôi thảo thành văn trong các gia đình, cũng như việc thu thập dữ kiện tình báo về các hoạt động của bạo quyền là loại việc này thì phải bí mật cao.

Trong suốt tiến trình đấu tranh bất bạo động, việc giữ kín chu, n kh' t khe trong hình thành là mọi giai đoạn là điều cần thiết. Trong số những tài liệu, n y, yếu tố kháng cự thì duy trì kỷ luật bất bạo động là những điều kiện luôn luôn phải có.

Điều quan trọng cần nhớ là phải có số đông dân chúng thì mới đủ áp lực để tạo thay đổi, nhưng số đông này khi phong trào vẫn giữ vững những tài liệu, n kh' t khe.

(cYn tiEp)

T· u d· u tsôn

(tiÆp theo)

Nguyễn Tr·n Ai

Léi tYc gi'': B_j i n_j y b^ot ½- u viÆt cYch nay ½ôi c g· n mæt n^m nÂN nhiËu chi tiÆt ½- mÆt tYc thái sú, nhõng tYc gi' v¹n muân giu, ½l viTc trõnh b· y ½ôi c liÂN tọc, ch× thãm nhùng dù kíTn mèi.

KEDIRI VÀ SINGHASARI

Trên đây đã nói, năm 792, đại vương Srivijaya Dharmasetu b^{ng} h_j, con rì Samaratungga kÆ vù, thăng nhÆt Sailendra v_j Srivijaya, trõ vù t÷ 792 ½Æn 835. Samaratungga cũ mæt ho_{ng} tø l_j Balaputradewa v_j mæt cáng chĩa l_j Pramodhawardhani (833-856). Sau khi áng b^{ng} h_j (835), cáng chĩa kÆt hán c_{ng} Rakai Pikatan thuæc nh_j Sañjaya theo Shiva giYõ. Nh_j n_j y do Sañjaya (732-760) thành lập tại Nam Kedu (gần Mageland, b^oc bæ Yogyakarta), n^m 778 bõ nh_j Sailendra ½uài lÂN miËn b^oc Java, nhõng v¹n tiÆp tục tồn tại với các vua kế tiếp: Panangkaran (760-780), Warak (800-819), Garung (819-838), Pikatan (838-851), Kayuwangi (851-882).

Ng_j y 22.7.2004, t÷ S_j i GYn, tYc gi' ViTt Lang ½- ½Æ c^op ½Æn vua Sanjaya: “Trong Đại Việt sử ký toàn thư có chép: ‘Đinh Mùi (767), (Đường Đại Tông Dự, Đại Lịch thứ 2). [Người] Côn Lôn, Chà Bà đến cướp, đánh lấy châu thành. Kinh lược sứ Trương Bá Nghi cầu cứu với Đô úy châu Vũ Định là Cao Chính Bình. Quân cứu viện đến, đánh tan quân Côn Lôn, Chà Bà ở Chu Diên. Bá Nghi đắp lại La Thành’.

Trung Hoa ½- cũ thág hiÆu c_{ng} nõec Ch_j B_j t÷ n^m 132. Ch_j B_j l_j tÂN hYn ½^o ã t^on c_{ng} phía Nam cõa cYc ½^o ã biLn ñáng m_j tÂN chung l_j Cán Lôn. Đường biển giữa phương Đông và phương Tây phải qua eo biển La Sode cạnh đảo Chà Bà hoặc qua eo Malacca. Sçn Võçng Sanjaya cai trõ Java t÷ năm 732 đến năm 778, vua theo đạo Bà la Môn thờ th· n Siva. Trong thái gian trõ vù, vua Sanjaya ½- chống lại nước Crivijaya ở đảo Sumatra, đánh chiếm đảo Bali, xâm lãng Phù Nam và tấn công Trung Hoa. Chính vua Sanjaya đã cử quân đi đánh Giao Châu năm 767, mà sử Việt ghi là giặc Côn Lân v_j Ch_j B_j. Gi' c t÷ Java ½i ½õéng biLn v_j o t^on trung tâm Giao Châu, vây hãm phủ đô hộ Tư Thành (ở phía Tây bắc Hà Nội). Kinh lược sứ Trương Bá Nghi c_{ng} vèi ñá i y Cao Chính Bình phⁱ i hạp binh chãng ½è, ½- th^ong ½ôi c mæt tr^on lên ã Chu Diên (vùng Sơn Tây ngày nay) mới đuổi được giặc Ch_j B_j ra biLn.

V_j o n^m 767, v_{ng} Hõng YÂN v¹n cYn l_j ½- m lầy (đầm Dạ Trạch) và sông Hồng nhiều phù sa tóa ra ½ãng b±ng, chõa thõ l_j ½õéng sáng thu^on tiLn cho thuyËn b_j. Gi' c Ch_j B_j ½- v_j o cõa biLn Th· n Phi theo ½õéng kinh ngôei ViTt ½- sò dòng t÷ thÆ ký V (cũ khi trõec nũa l_j thái H_{ng} Võçng) ½l lÂN sông Đáy mà tới Sơn Tây, rồi từ đây đánh xuống Hà Nãi (3).

Kháng thYy t_j i liTt sò n_j o ghi chÆp vË sã lõ i ng quân Chà Bà tham gia trận chiến năm 767. Tuy nhiên, đây là sử liệu rõ rệt nhất ghi nhận về tình hình giao thág trÂN biLn giữa Java v_j ViTt Nam”.

Rakai Pikatan thoYn ngái Balaputradewa, t÷ n^m 850 thăng trõ võçng quac Mataram, ½em Hãi giáo vào thay thế Phật giáo tại Java, thịnh trị từ tk VIII ½Æn tk X. Mpu Sindok l_j vua cuái c_{ng} nh_j Sañjaya. Ông có 2 vợ, một là Sri Parameswari Dyah Kbi cũ lÁ l_j con cõa Dyah Wawa, vua cuái c_{ng} cũa nh_j Mataram. Do ½U Mpu Sindok th÷a hõeng ngái vua Mataram, n^m 929 phⁱ i thiÂN ½á t÷ trung bæ Java sang thõ ½á mèi Watugaluh trÂN bé sáng Brantas, g· n Jombang ã ñáng Java ng_j y nay cũ lÁ vù hpa diTm sçn Merapi phun lòa. CYc

½En ½j i nãi tiÆng nhõ Prambanan (do vua Tulodong kiÆn thiÆt n̄m 910), Borobudur... bũ tro phõ I¶p.

Võçng quac Mataram ½ai tÅn Ij Medang. Con Mpu Sindok Ij Sanggramawijaya kháng chũu lÅn ngái, bP hojng cung sâng ½éi ½n sũ. Mpu Sindok m¶t n̄m 947, con gYi Ij Sri Isyana Tungawijaya kẾ vj nEn triều đái mang tên là nhà Isyana. Medang vj Isyana cũ khi đĩng l'n læn cho nhau. Th÷a kÆ cõa Sri Isyana Tungawijaya Ij Makutawangsawardhana, rãi ½En Dharmawangsa (985-1006). Vj này xâm chiEm nhiều vùng kẾ cả Bali và lập một thuộc đia ở Tây Kalimantan. Năm 990, áng t¶n cáng Srivijaya vj ½lnh chiÆm Palembang nhõng b¶t thjnh. Vua Srivijaya Chulamaniwarmadewa ph̄i c· u cõu Tj u. N̄m 1006, Srivijaya ph̄n cáng, nhé ½āng minh Wurawari Ij m nãi ½ng ½at kinh thjnh Watugaluh cõa Matarazm, giÆt Dharmawangsa, dõt võçng quac Medang/Mataram.

Em gYi Dharmawangsa Ij Mahendradatta I¶y Udayana (sinh kho'ng 975), tiũu võçng nhj Warmadewa ê Bali, sinh ra Airlangga, khi ¶y mEi 16 tuái ½ang ê trong hojng cung Watugaluh, cĩng cậ vE Narotama chạy thoát, năm 1019 tập hợp cYc vi ng ½¶t cõa Medang ngjy trõc, l°p ra võçng quac Kahuripan tr̄i t÷ Pasuran ê miEn ½áng sang Madiun ở miEn tây, sau bao trũm cả trung và đõng bæ Java, vj c̄ Bali, b̄o vI c̄ ...n giYõ vj Ph̄t giYõ. Srivijaya vj Kahuripan ½- hYã gīi vEi nhau.

N̄m 1068, Vira Rajendra, vua Coromandel, xâm læng Kedah của Srivijaya. Trong khi Srivijaya suy thoYi thũ Kahuripan hõng thũnh. DuyÅn h̄i b°c Java lãn đầu trở thành trung tâm mậu dịch quan trãng, nh¶t Ij Surabaya vj Tuban. Mæt minh v̄n ê viIĩn b̄o tjng Kolkata, ...n ÷æ hiĩn nay, liĩt kã cYc th÷a kÆ cõa Mpu Sindok suât cho ½En Airlangga, tk XI. N̄m 1045, Airlangga chia võçng quac Kahuripan Ij m hai Ij Janggala (nay Ij Malang, g· n Surabaya) vj Kediri cho hai con ½l sâng ½éi ½n sũ. Ông chết năm 1049. Thành thũ, vương quoc Kahuripan ch× cũ mæt ½éi vua.

Vua Kediri ½· u tiÅn Ij Cri Jayawarsa Digjaya Cstaprabhu (trũ vũ 1104-1115). KÆ ½En Ij Cri Maharaja Rake Sirikan cri Kamecwara Sakalabhuwanatustikarana Sarwaniwaryyawiryaya Parakrama Digjayottunggadewa, rãi liÅn riÆp Cri Maharaja cri Dharmmeçwara Madhusudanawataranindita Suhrtsingha Parakrama Digjayottunggadewa (1130-1160), Sarwwecwara (1160-1170), Aryyecwara (1170-1180), Cri maharaja cri Kroncarryadipa Handabhuwanapalaka Parakramanindita Digjayottunggadewanama cri Gandra (1180-1190), Cri maharaja cri Sarwwecwara Triwikramawataranindita Crngga lancana Digwijayottunggadewa (1190-1200), sau hÆt Ij Kertajaya (1200 - 1222) , ½æc Yc vj hYch dũch.

Putri Dedes Ij con gYi cõa mæt tu sũ Ph̄t giYõ, bũ thYi thĩ Tumapel ê Java Ij Tunggul Ametung bắt đĩ. Ken Arok, một tên đạo chích mò cõi trũ danh, b̄t Putri Dedes vÆ Ij m v̄i , li c ¶ly ½ang mang thai vEi Tunggul Ametung (sau sinh ra Anusapati). Putri Dedes ½õi c coi Ij mã cõa cYc nhj Singhasari, Majapahit, Mataram, Yogya vj Solo. Ken Arok âm mưu giết Tunggul Ametung đỂ lEn cầm quyền tại Tumapel. Tumapel phải triều cõng Kediri.

N̄m 1222, Ken Arok, chiÆn th°ng Kertajaya tại trận Ganter, thu phục cả Kederi và Janggala Ij m chõ h· u, l°p ra võçng quac Singhasari (1222-1292) ê ½áng bæ Java I¶y Tumapel, g· n ½á thũ Malang ngjy nay, Ij m thõ ½á. Ken Arok bũ Anusapati giÆt n̄m 1227. N̄m 1247, Anusapati lại bị Panji Tohjaya là con của Ken Arok và hầu thiÆp Ken Umang giÆt. Vj o thEi njy, Jambi Ij mæt võçng quac ½æc l°p trÅn ½̄o Sumatra. N̄m 1250, Tohjaya bị giết trong một cuộc nổi loạn. Wisnuwardhana, con cõa Anusapati, nãi ngái, truyEn bY mæt tán giYõ pha træn Hãi giYõ vj Ph̄t giYõ, ½En n̄m 1268 thũ chÆt. Sri Kertanegara (1268-1292) nãi ngái, n̄m 1275 chiÆm Jambi, năm 1284 thu nạp Bali cho Singhasari. Năm 1288, tõeng Mahesa/Kebo/Lembu Anabrang cõa Singhasari thán tĩnh Palembang, Jambi vj h· u hÆt l-nh thã cõa ½Æ quac Srivijaya, Java trê thjnh hi ng cõng nh¶t vi ng.

N^m 1290, vua Sri Kertanegara (1268-1292) mê tr^on hⁱi chi^hen Pamalayu ½Ynh vⁱo Malayu-Srivijaya ê Sumatra, li^hen minh v^ei Ch^m ½l^l l^op một hải quyền quốc giống như Srivijaya. Ông g^a cáng chí a Sri Gayatri Rajapatni cho Raden (ngh^ha lⁱ qu^on cáng) Wijaya (Nararya Sanggramawijaya) lⁱ h^ou du^t trúc ti^hep c^oa nhⁱ Rajasa.

N^m 1281, c^hyc ng^oeí H^ai gi^ho ê Jambi c^o s^o th^h n ½^hen H^ht T^hit Li^t (Kublai Khan t^oc Nguy^hen Th^h T^a: 1259-1294). N^m 1289, H^ht T^hit Li^t c^o s^o th^h n ½^hi Kertanegara tri^hu c^ong. Vua kh^hng chⁱu lại c^on đ^e đ^oa, đ^anh và v^ach m^at, c^at tai đ^ai s^o Meng Ki, ½u^ai v^e. N^m 1292, Marco Polo th^m Sumatra vⁱ Java. N^m 1293, H^ht T^hit Li^t ph^hi 1,000 chi^hen thuy^hen sang h^hi t^ai, ½^a b^ae l^hen bé bi^hen Tuban, Java. †^hng vⁱo lⁱc vua bi^h ch^o h^h u lⁱ qu^on cáng (adipati) Jayakatwang c^oa ho^hng gia Kediri (Gelang-gelang) n^oi lo^an, hai m^at gi^hap c^ong. Vua t^oeng ch^x cũ phⁱa b^oc lⁱ bi^h t^hen cáng, ph^hi ph^h m^h-Raden Wijaya l^hen đ^ap y^hen ½^oi c, nh^ong phⁱa nam ½^l h^e. Jayakatwang vⁱo chi^hem kinh ½^a Kutaraja, gi^het vua Kertanagara trong m^at bu^ai th^hnh lí Tantra, r^ai tho^hng ng^ai, đ^ot nhⁱ Singhasari.

Ph^h m^h-Raden Wijaya tr^hn tho^ht sang Madura, n^ong túa vⁱo Bupati (nhⁱep chính) Arya Wiraraja vⁱ ½^oi c c^hep cho khu r^hng Tarik ê phⁱa b^oc nⁱ Arjuna; áng mê mang khu r^hng l^op th^hnh m^at lⁱng mèi l^hu t^hen lⁱ Majapahit (nay lⁱ Trowulan). Maja là tên trái của cây rừng ấy và pahit nghĩa là đắng, thi^het tri^hu ê ½^hly. Đ^oeí tri^hu c^hyc vua Pejeng ê Ubud, Bali t^hch kh^hi Singhasari.

H^am đ^oi M^ong C^o g^ap b^ao su^ot đ^oc đ^ung và kh^hng ½^oi c ph^h ½^a b^ae ê Chi^hem Th^hnh ½^l l^hu ½^a tiếp liệu, khi đ^en đ^ung Tuban, thì quân lính đ^a suy nh^uoc và b^enh ho^an. Tháng 3, Raden Vijaya liên minh với H^ot T^at Li^ht đ^anh bại Jayakatwang chi^hem Kediri. Vijaya v^e Trowulan r^ai b^hit ng^e quay lại tấn công quân Nguyên. H^ot T^at Li^ht, vừa lạ nước lạ cái, vừa sợ n^an ná kh^ong kⁱp về theo gió mì a, th^o ph^hi ch^e th^hem 6 th^hng n^ua tr^hen ½^hit ½^hch, tháng 11 đ^anh ph^ai rút quân, bỏ Java. Ngày 15 th^hng Kartika n^m 1215 theo l^hch c^aka c^oa Java,

t^oc ng^hy 10.11.1293, ph^h m^h- c^oa nhⁱ Singhasari, Raden Wijaya, l^hen ng^ai vua l^hu hi^hu lⁱ Kertarajasa Jayawardhana, l^op ra nhⁱ Majapahit (hay Wilwatikta). Ông c^uoi cả 4 con g^ai c^uu vương Kertanegara.

Ve Raden Wijaya, s^hng t^a nhⁱ Majapahit, nhi^hu s^o s^hch ghi kh^hc nhau. Theo Pararaton, áng lⁱ con c^oa Mahisa Campaka, vua Singhasari. Theo Pustaka Rajyarajya i Bhumi Nusantara, áng lⁱ con c^oa Rakeyan Jayadarma (con trai c^oa Sunda-Galuh King Prabu Guru Darmasiksa) vⁱ Dyah Lembu Tal (con g^hi c^oa Mahisa Campaka, vua Singhasari). Rakeyan Jayadarma bi^h b^h thu^ac ½^hec chíh, Dyah Lembu Tal ½^{em} Raden Wijaya t^h v^ong qu^hc Sunda-Galuk v^e Singhasari. Như thế, Raden Wijaya là cháu ngoại c^oa Mahisa Campaka, ch^o kh^hng ph^hi lⁱ con nh^o Pararaton ch^o tr^ong.

Nagarakretagama viết năm 1365 lại kể khác: Ken Arok, vua c^oa Singhasari (1222-1227) vⁱ Ken Dedes sinh ra Mahisa Wonga Teleng. Mahisa Wonga Teleng sinh ra Mahisa Campaka (Nara Singhamurti). Mahisa Campaka sinh ra Dyah Lembu Tal, c^hyn cũ t^hen lⁱ Dyah Singhamurti, lⁱ m^at ng^oeí ph^hi nam. V^o Nagarakretagama ch^x vi^het 56 n^m sau khi Raden Wijaya chíh n^hen ½^oi c nhi^hu ng^oeí tin h^hn.

C^u r^hit ít ch^ong tích l^hch s^o nhⁱ Majapahit. Nhân vật chính ghi trong Pararaton (Sách các Vua) vi^het b^hng ng^an ng^u Kawi, lⁱ Ken Arok, s^hng t^a c^oa nhⁱ Singhasari, nh^ong s^hch n^hy c^hng cũ m^at s^a tⁱ li^hu v^e nhⁱ Majapahit. Nagarakertagama (ngh^ha lⁱ n^oec cũ truy^hen th^hng thi^hng li^hng) vi^het n^m 1365 b^hng c^a ng^u Java lⁱ m^at t^op th^h chíh s^o má t^h th^ei vⁱng son c^oa Hayam Wuruk lⁱ chính, c^hyc bi^hen c^a sau ½^u kh^hng ½^oi c chính x^hc. Ngo^hi ra c^hyn m^at s^a minh v^hn b^hng c^a ng^u Java vⁱ c^hyc bi^hen chí c^oa Tⁱu. T^h nh^ung tⁱ li^hu hi^hem hoi n^hy, ½^h- l^op ra ½^oi c danh s^hch c^hyc vua nhⁱ Majapahit:

1/ Raden Wijaya, v^ong hi^hu lⁱ Kertarajasa Jayawardhana, tr^h v^o 1294-1309

2/ Kalagamet, v^ong hi^hu lⁱ Jayanagara, tr^h v^o 1309-1328

3/ Sri Gitarja, v^ong hi^hu lⁱ Tribhuwana Wijayatunggadewi, tr^h v^o 1328-1350, n^m 1334, sinh

Hayam Wuruk.

4/ Hayam Wuruk, võng hiũu l_i Sri Rajasanagara, trũ vũ 1350-1389

5/ Wikramawardhana, trũ vũ 1389-1429

6/ Suhita, trũ vũ 1429-1447

7/ Kertawijaya, võng hiũu l_i Brawijaya I, trũ vũ 1447-1451

8/ Rajasawardhana (Bhre Pamotan) võng hiũu l_i Brawijaya II, trũ vũ 1451-1453

Théi kũ chuyln tiÆp: 1453-1456

9/ Bhre Wengker (Purwawisesa hay Girishawardhana), võng hiũu l_i Brawijaya III, trũ vũ 1456 - 1466

10/ Singhawikramawardhana, Pandanalas, hay Suraprabhawa, võng hiũu l_i Brawijaya IV, trũ vũ 1466-1468 hay 1478

11/ Kertabumi, võng hiũu l_i Brawijaya V, trũ vũ 1468-1478

12/ Girindrawardhana, võng hiũu l_i Brawijaya VI, trũ vũ 1478-1498

N̄m 1309, Raden Wijaya chÆt, con l_i Jayanagara nổi ngòi nổi tiếng là vô luân, lấy các em gũi cĩng cha khĩc mÃ l_im vì, cõep c̄ vì cõa lãnh tụ quân sự Gajah Madah nên bị người đời đặt tãn cho l_i Kala Gemet, nghĩa l_i "th±ng ½ũu h±n yÆu", n̄m 1328 bũ ngũ y Tantja giÆt, cũ IÃ vèi sú hã trũ cõa Gajah Madah. KÆ m̄u Gayatri Rajapatni đáng lẽ kế vị nhưng lại thế phát quy y v_io chi'a l_im từ khõu ni, sau khi ch× ½ũnh con gũi l_i Tribhuwana Wijayatungga Dewi (võng hiũu l_i Tribhuwannottungadewi Jayawishnuwardhani) Iãn ngái nũ hoĩng Majapahit. N̄m 1331, Gajah Madah (1313-1364) Iãn l_im mahapatih tũc tũ tũeng cõa Majapahit, cai trũ vèi tũ cũch l_i nhiÆp chĩnh. Vèi Gajah Madah l_i tũ tũeng, võng quác Majapahit kiũm soỹt hay thu câng ph_ũm cõa cũc vĩng nay l_i ph_ũn lèn cõa l-nh thã Nam Dõçng. Léi thẽ "Palapa Oath" cũn ½õĩ c nhè m-i, r±ng áng kháng ½õng tòi gia vũ (palapa) ch±ng n_io chõa thu các đảo trong vùng về một mối. Đại học đường ở Yogyakarta ngũy nay ½õĩ c ½' t theo tãn áng. N̄m 1333, võng quác Pajajaran ½õĩ c thĩnh l'op vèi thõ ½á g_ũn Bogor ngũy nay nhõ l_i chõ h_ũu cõa Majapahit. Năm 1343, quân của Gajah Madah đánh bại vua Bali ở Pejeng là Daiem Bedaulu, và thu phõc Bali cho Majapahit.

Tribhuwana Wijayatungga Dewi trũ vũ cho ½Æn khi m̄u h'ũu viãn tũch v_io n̄m 1350, sau ½ũ

nhõeng ngái cho con trai l_i Hayam Wuruk lĩ c ½ũ mèi 16 tuãi.

Triều đại Hayam Wuruk (1334-1389) (từ 1350 ½õĩ c gài l_i Rajasanagara) cũ thũ coi l_i thũnh trũ nhĩt. Kinh ½á Trowulan, nay l_i huyĩn Mojokerto thuæc t±nh ±áng Java, cũch thõ phõ Surabaya, ½á thũ lèn thõ nhõ cõa Nam Dõçng ngũy nay, 40km về phía tây nam. Tũ tướng Gajah Madah bành trướng l-nh thã ½Æ quác Majapahit thãm nũa, bao quỹt Sumatra, bũn ½'õ Malacca, Borneo, Bali, Sulawesi (Celebes), các đảo Nusa Tenggara, Maluku, Tân Guinea và một số đảo Phi Luật Tân, tất cả như một mạn đà la (mandala) vãy chung quanh trung tâm ½ũĩm l_i Majapahit. 78 tuyÆn t_iu chẽ khĩch nãi liÆn cũc ½ũa ½ũĩm cõa ½Æ quác.

N̄m 1347, Gajah Madah ½õa Adityawarman, cũ huyÆt tæc vèi Hayam Wuruk, Iãn ngái vua Melayu (Kideri) ½ũ nḡn ch'ĩn viĩc hã sinh cõa ½Æ quác Srivijaya. Adityawarman, l_i con cõa mæt tướng quân nhà Singhasari là Mahesa/Kebo/Lembu Anabrang v_i Dara Jingga l_i con vua Mauliwarmadhewa cõa Melayu. Vẽ sau, Adityawarman xâm lãng Tanah Datar và nắm việc buôn bán vàng rồi thành lập triều đại Minangkabau ở Pagar Ruyung, tán mÃ Iãn l_im nũ hoĩng Bundo Kanduang, ngũ trũ trung ph_ũn Sumatra t± 1347 ½Æn 1375. Cáng lèn nhĩt cõa Adityawarman l_i ho±ng hũa Ph'ot giũo. Theo mæt bia ½ũ kh'c v_io tk XIV tũm ½õĩ c g_ũn Batusangkar, n̄m 1374, Adityawarman ch× ½ũnh thũĩ tũ Ananggavarman cai trũ Palembang.

Năm 1377, Hải Quân Majapahit tấn công Palembang, dÃp Minangkabau, thán tĩnh Sumatra, dõt h±n nhĩ Srivijaya sau 1000 n̄m thũnh trũ huy hoĩng. Srivijaya trẽ thĩnh chõ h_ũu cõa ½Æ quác Khmer (800-1431) mæt théi gian ng'õn sau thĩnh chõ h_ũu cõa võng quác Sukhothai (1238-1438). Nam ph_ũn Sumatra hoang phÆ, cõa sáng Musi bũ bãĩ Iĩp, kháng tháng ra biũn ½õĩ c nũa.

(cũn tiÆp)

CÚT QUỶ

(tiếp theo)

Mp Lạc

ThÝng 12.2005, th¼nh ph¼ Adr¼ c¼a Chad g¼n biên giới Sudan bị tấn công, 300 phi¼n quân chết. Sudan bị cho là thủ phạm vụ tấn công lần này là lần th¼ nh¼ trong 3 ng¼y. Chính ph¼ Chad tuy¼n chi¼n với Sudan và ra lệnh động viên để chống lại "kẻ thù chung".

Pháp có ký với Chad một hiệp ước hợp tác quân sự nhưng không có điều khoản can thiệp quân sự trực tiếp. Pháp có một lực lượng quân sự thường trực tại Chad gồm phi cơ chiến đấu và 1,450 bộ binh. Ng¼y 24.10.2006, m¼t chi¼c m¼y bay tu¼n tra Breguet Atlantique 2 ¼ang thúc hi¼n ¼i¼p v¼o quan s¼t ở phía ¼áng Chad th¼ ph¼t hi¼n m¼t ho¼ ti¼n ¼ang ¼õic ph¼ng l¼n nh¼ng kh¼ng tr¼ng m¼y bay. Mahamat Nouri, thủ lĩnh nhóm phi¼n quân Liên Minh các Lực Lượng Dân Chủ và Phát Triển Chad (UFDD) x¼c nh¼n chính lúc l¼i ng¼y ¼- b¼n t¼n l¼a về phía m¼y bay Ph¼p nh¼ng l¼ do nh¼m l¼n. UFDD chống lại Tổng thống thân Pháp Idriss Déby Itno, đã t¼n cáng hai th¼nh ph¼ ê mi¼n ¼áng Chad trong những ngày gần đây để tiến tới thủ đô N'Djamena. Ng¼y 5.2.2008, TT Ph¼p Nicolas Sarkozy tuy¼n b¼ Paris s¼n s¼ng l¼m nhi¼m v¼o ê Chad, sau khi H¼BA/LHQ l¼n ¼n v¼o t¼n cáng c¼a du kích Chad. Ng¼y 6.2.2008, bæ tr¼ng Quốc Ph¼p Ph¼p Herve Morin ¼¼n N Djamena h¼i ki¼n v¼i TT Idriss D¼by Itno và thăm căn cứ di tản người ngoại quốc tại căn cứ quân sự ở phi trường do Pháp thiết lập và bảo vệ.

Do nỗ lực của thứ trưởng Ngoại Giao HK Robert B. Zoellick, của Salim Ahmed Salim hành động nhân danh Liên Phi, của các đại diện Liên Phi và của các

nhà ngoại giao khác, ngày 5.5.2006, tại Abuja, Nigeria, chính phủ Sudan ký với một phân bộ SLPA do Minni Minnawi đại diện, thỏa ước giải giới Janjaweed và giải thể lực lượng phi¼n quân để nhập vào quân đội quốc gia, nhưng vì JEM và một phân bæ SPLA kh¼c kh¼ng ¼ång ủ n¼n xung ¼æt ti¼p đi¼n suốt tháng 7 và 8, đe dọa hoạt động cứu trợ lớn nhất t¼ tr¼c t¼i nay tr¼n th¼ gi¼i. TTK Kofi Annan k¼u gọi triển khai 18,000 quân LHQ bảo vệ hòa bình thay thế cho 7,000 quân Liên Phi (AMIS). Tại Kalma, 7 phụ nữ ra khỏi trại tỵ nạn kiếm củi bị du kích Janjaweed hi¼p d¼m tập thể, đánh đập, lột quần áo, cướp hết đồ đạc, trước khi bỏ chạy. Ngày 24.8.2006, T¼y Ban C¼u Trì Quốc T¼ b¼o c¼o h¼ng tr¼m phụ nữ bị Janjaweed hi¼p d¼m quanh trại tỵ nạn Kalma.

C¼ng ng¼y 24, chính phủ Khartoum t¼ ch¼i tham dụ phi¼n h¼p H¼BA/LHQ nh¼ng gọi 10,000 binh s¼ ¼¼n b¼nh ¼¼nh Darfur, ¼ång th¼i ¼¼i binh s¼ Li¼n Phi ph¼i tr¼t th¼i v¼o cu¼i thÝng 9. L¼ do hi¼n nhi¼n là chính quyền Khartoum muốn nhân dịp SLPA bị suy nhược vì một số đã gia nhập quân đội chính phủ n¼n cũ th¼ đi ng¼ Janjaweed b¼nh ¼¼nh Darfur v¼ khi đó sẽ toàn quyền sử dụng viện trợ nhân đạo.

Ng¼y 31.8.2006, H¼BA/LHQ th¼ng qua Ngh¼ Quyết 1706 thành lập đội quân bảo vệ hòa bình LHQ g¼m 20,600 lính g¼i l¼ UNAMID ¼¼ thay th¼ hoặc bổ túc 7,000 quân AMIS, ngăn chặn thảm họa diệt chủng. Sudan cực lực phản đối và coi quân LHQ như là những quân xâm lăng ngoại quốc. Ngày 1.9, quân đội Sudan tấn công Darfur, giết hơn 20 người v¼ ¼u¼i h¼n 1,000 ng¼i ¼i. Ng¼y 4, TT Chad Idriss Déby ủng hộ quân đội LHQ bảo vệ hòa bình. Ngày 5, Sudan y¼u c¼u AMIS ph¼i r¼i ¼i tr¼c cu¼i thÝng. Nhiệm kỳ mãn hạn ngày 30.9.2006, AMIS tuyên bố s¼ r¼i kh¼i v¼ng v¼o ng¼y ¼¼y, nh¼ng m¼t vi¼n ch¼c cao cấp bộ Ngoại Giao HK cho biết họ có thể ở lại sau ng¼y ¼¼y. Nhưng c¼ quan quốc t¼ t¼ c¼o Sudan thả bom lên thường dân Darfur, ít nhất 355,000 ng¼i v¼ng ng¼y kh¼ng ¼õic nh¼n vi¼n tr¼ l¼ng th¼c. TTK LHQ l¼u ủ H¼BA r¼ng "th¼m c¼nh Darfur ¼¼- ¼¼n cúc ¼¼, c¼n H¼ ch¼ ủ h¼t s¼c v¼ cũ

biên pháp kh...". Các vi phạm chóc LHQ b...o th...m cảnh Darfur là khủng hoảng nhân quyền bị đát nhất lịch s...e.

Vì Sudan phản đối, kế hoạch gửi UNAMID phải đình hoãn vô thời hạn. Ngày 2.10.2006, Liên Phi thông báo AMIS sẽ ở lại đến 31.12.2006. Ngày 6, HĐBA/LHQ biểu quyết gia hạn công tác của Phái Đoàn LHQ tại Sudan đến 30.4.2007. Ngày 10, Cao Ủy Nhân Quyền KQL Louise Arbour người Canada kh...ng ...nh chính phủ Sudan bi...t tr...c Janjaweed t...n cáng Buram ở Nam Darfur l...m ch...t h...ng ng...n thường dân. Ngày 12, ngoại trưởng Nigeria Joy Ogwu th...m Darfur 2 ng...y; b...i ...ác th...c chính phủ Sudan nh...n m...t cáng th...c LHQ. TT Nigeria Olusegun Obasanjo tuy...n b...a ở Ethiopia, l...n ...n nh...ng ng...oi ...ong ng...u v...i xem di...t ch...ng di...n ra ở Darfur. Ng...y 13.10.2006, TT George Bush ...n ...nh, trong Darfur Peace and Accountability Act n...m 2006, nh...ng bi...n pháp trừng phạt nặng nề hơn nh...ng k...a ...ãng l...a trong nh...ng c...nh t...n kh...c ở Darfur, như cấm công dân Mỹ làm những nghiệp vụ li...n quan ...n đ...u m...p v...i Sudan (c...y c...y ...n b...i c...m t...- 1997), phong t...a t...i s...n c...a nh...ng ph...n t...e ...ãng l...a, c...m ch...ng v...i o...n...c M...p...

Từ khi Talisman Energy của Gia Nã Đại rút lui v...i ...p lúc trong v...i ngo...i n...c n...m 2002, ký ngh...i đ...u Sudan do c...y c...y T...u, ...n v...i M...- Lai ...y khuy...n l...y. Cty Ph...p Total SA t...- 25 n...m qua, m...i n...m tr... \$1.5 tri...u ...l gi...u quy...n khai th...c, th...ng 10.2006 b...t ...- u kho...n ở Block B, Nam Sudan. M...t trong nh...ng t...ng t...c c...a Total t...- ...- u (1980) l...i Marathon Oil, tr...e ở Houston. Marathon Oil b...i c...ng b...ch ph...i gi...i t...o 32.5% ph...n h...n trong d...u ...n v...i lu...t HK n...i trên. Total sẽ tập trung hoạt động quanh Bor, thủ phủ t...nh Jonglei, kho...ng 600 đ...m ph...a nam Khartoum.

Cuối năm 2006, người Ả Rập tại Darfur tổ chức kháng chiến quân của họ gọi là Quân Đội Lực Lượng Nhân Dân (Popular Forces Troops), ngày 6.12 loan tin đã đẩy lui quân đội Sudan tấn công Kas-Zalingi h...m tr...c v...i kh...ng ...nh Janjaweed l...i lính đánh thuê không đại diện cho người Ả Rập tại

Darfur. Hà l...i t...yn cu...i c...ng trong nh...u t...yn , R...p Darfur liên minh với các phong trào nổi loạn kháng chiến chống chính phủ. Nông dân Ả Rập bộ lạc Terjem tố cáo bộ lạc du mục chăn lạc đà Ả Rập Mahria b...t c...c m...t b...a trai Terjem. Mahria t...a c...o Terjem ...n tr...m s...c v...t c...a hà. Wali (th...ng ...ác) Nam Darfur Ali Mahamoud Mohammed b...o hai b...e lạc này bắt đầu đánh nhau từ tháng 12 khi Mahria l...a lạc đà xuống miền nam, đ...p b...a lên lãnh thổ Terjem g...n sáng Bulbul. Khartoum l...y c...e ...a th...a chi...n cu...c Darfur l...i tranh ch...p giữa c...y b...e t...c ...a ph...ng.

Th...ng 3.2007, ph...i ...o...n LHQ t...a c...o chính phủ Sudan điều khiển và tham dự vào những "vi phạm thô bạo" tại Darfur và kêu gọi quốc tế có biện pháp khẩn cấp để bảo vệ thường dân ở đây. Ngày 31.3.2007, Janjaweed bao vây rồi bắn vào các làng Tiero v...i Marena s...t bi...n gi...i Chad gi...t 400 ng...oi, nh...u người khác bị bắn chết khi bỏ chạy hay chết vì khát và mệt l...a. Ngày 14.4, hai làng này lại bị tấn công nữa.

Ng...y 3.5.2007, , R...p Saudi l...m trung gian cho TT Sudan Omar Hassan al-Bashir v...i TT Chad Idriss D...by k...u h...y o...c ...l kháng n...c n...o y...m tr...i c...y nh...m nổi loạn của nước kia.

Nh...ng chính phủ Sudan ti...p t...c chuy...n v...i kh...i v...i dụng cụ hạng nặng vào Darfur vi phạm Nghị Quyết LHQ, sơn trắng các phi cơ quân sự để giả làm phi cơ LHQ hay Li...n Phi. T...- th...ng 10 ...n th...ng 12.2007, SPLM/A ...nh ch... tham gia GONU ...l ph...n ...ai vi...c chính phủ kháng thi h...nh nghi...m ch...nh CPA.

Đ...c s...o Li...n ...u, Pekka Haavisto cho bi...t T...y...n ...n H...nh S...u Qu...c T... (ICC) La Haye ...ang ...i...u tra t...i phạm chiến tranh tại Darfur, dự trù mang ra xét xử 50 kẻ tình nghi phạm tội ác chiến tranh. Sudan vội đem một số nhân viên an ninh lạm quyền ra xử tại tòa án ở Khartoum để chạy tội. Mười tên du kích Janjaweed b...i bu...c t...i gi...t ng...oi c...ep c...a b...i x...o ch...t bàn tay trái và bàn chân phải và 6 năm tù giam. Chính phủ khoe đây là bằng chứng rằng đã có biện pháp trừng trị du kích quân.

Ng...y 14.7.2008, cáng t...a vi...n ICC, Luis Moreno-

Ocampo, khêi tâ TT al-Bashir 3 tæi diÏt chõng, 5 trong tội chống nhân quyền và 2 tội sát nhân ở 3 nhóm bộ lạc Darfur và sẽ xin các quan tòa án lệnh truy nã al-Bashir. Ông tuyên bố: "DiÏt chõng ½ang diễn ra. Bà già 70 tuổi, bé gái 6 tuổi bị hiếp dâm. Al-Bashir muân kæt thíc lÏch sê cõa nhùng ngôéi Fur, Masalit vj Zaghawa. Tái kháng cũ cYi xa x nhưn ½i chã khYc. Tái cũ b±ng chõng". CÝc th, m phYn ICC ½ang th, m cõu b±ng chõng ½l quyÆt ½lnh cũ ra Yn lÏnh truy tâ TT Omar al-Bashir hay kháng.

Ngày 14.1.2009, đặc phái viên Tàu tại Darfur Lõu Qiy Kim (Liu Guijin) c`nh bYõ: "Chìng ta ½ang ê mæt thêi ½i l m nguy kÏch, ê mæt ng- tở ½õng. Việc truy tố... sẽ có những hậu quả tai hại cho vấn đề Darfur. ½ang cũ nhùng nã lúc tìm mæt gi`i phYp chính trị... Ngay cả nếu trường hợp tậ hại nhất xảy ra, lÏnh truy tâ ½õic ban h; nh, chìng tái hy vàng vj chìng tái tin tởng r±ng chính phủ Sudan sã tiÆp túc tú kiEm chÆ vj cæng tYc vèi cæng ½ång quac tÆ".

Đối với Tàu thì dân Darfur sống hay chết không quan trọng b±ng viÏc ½ai vñ khÏ lY d- u. T÷ thYng 11.1993, Tj u ½- giao cho Sudan t÷ 15 ½æn 20 phi cç ½lla chiÆn (ground attack) do Iran tji trı. Kho`ng 90% vũ khí cá nhân quân đội Sudan và du kích Janjaweed dùng để giết dân lành và tàn phá hạ tầng cç sê ½lla phõcng ê Darfur l; do Tj u cung cYp m`c dĩ ½- cũ lÏnh cYm v`n vñ khÏ vj o vj ng nj y. Tj u cñg cung cYp chiÆn ½Ylu cç Nanchang A-5 (NATO gài l; Fantan A-5) vj huYn luyÏn phi cãng chính phủ Sudan hoạt động tại căn cứ Nyala ở Darfur.

Dân Sudan căm thù Tàu. Tin Dow Jones ngày 8.12.2007 cho biÆt SLA/M ½e dĩa cYc cç sê d- u cõa Tj u. Hà b`o: "CÝc cty d- u nh- m l`n lèn khi tởng chx c- n kÏ thPa hiÏp an ninh vèi chính phủ Khartoum l; ½õ ½l b`o vÏ ½õic cYc tYc vò cõa hà". ThYng 4.2008, mæt viAn chõc JEM tuyAn bã hà muõn các cty Tây phương thay thế các hãng Tàu: "Chìng tái kháng thÏch Tj u, muân tâng hà ½i. Chìng tái cũ phõcng tiÏn... Chìng tái chu, n bÏ tYn cãng nua".

Ngj y 23.2.2008, kù gi` Mj Lydia Frances Polgreen, trưởng phòng Tây Phi của The New York

Times t÷ 2005, phã biÆn bji "China, in New Role, Presses Sudan on Darfur" sç lòi c nhõ sau:

"Trong sự bất mãn quốc tế về việc đổ máu tại Darfur, niEm thYt vàng ngj y c; ng hõng vÏ Tj u, tởng tYc m`u dlch vj b`o vÏ quac tÆ lèn nhYt cõa Sudan, vèi cao ½i l m l; quyÆt ½lnh cõa Steven Spielberg tu- n trõec rÏt lui kháng l; m câ vYn nhÏ thu`t cho ThÆ V`n Hæi B`c Kinh nua...

Vèi tYt c` nhùng hì p ½ång d- u h; ng tY ½á la, cYc chuyÆn vñ khÏ nhiEu triÏu ½á la vj vèi phõ quyÆt ê H±BA ½l b`o vÏ Sudan cõa Tj u, cõng quac toj n c- u cũ `nh hõng lèn nhYt trAn nõec nj y kháng cũ lấy một xu dầu tư ở đây, không có đại sứ trên đất Sudan và quạt những trừng phạt ngày càng nặng lên chính phủ cõa nũ: [½U l;] Hoa Kù. Trong khi sú khãn ngoan õec ½lnh cho r±ng chiÆn tranh Iraq vj A Phì H-n ½- phY ng- m uy tÏn vj sú hì ng cõng cõa Mj, ½`c biÏt ê nhùng quac gia Hã giYõ, dõei m`t chính phủ Sudan, HK v`n l; ngôéi gYc cãng cho sú kh` kÏnh quac tÆ vj n`ng lúc cõa nũ ½l `nh hõng lAn cYc viEn chÏc ở đây -- bằng hãm dọa hay khuyến bảo -- vẫn còn là vô song, các nhà ngoại giao, các viên chức chính phủ và các nhà phân tích Sudan bảo thế.

Một nhà ngoại giao Tây phương lão thành ở Khartoum kháng ½õic phYp nũi cãng khai, nh`n ½lnh, "Đạt được một thỏa hiệp nào đó với HK là của trời cho (Holy Grail) cõa chính sYch Sudan"...

Mj chYp thu`n vj chYp nh`n sã thay ½ai Sudan trong cYch m; h; ng tY ½á la t÷ Tj u, ...n ½æ, M- Lai Y, Iran vj vj ng vñnh ½- kháng thÏ l; m ½õic: mē những vòi nước của viện trợ phát triển Tây phương và cìng vèi viÏc nj y, mæt thPa hiÏp ½l gi`m mÏn ni ngoai quoc gần \$30 tỷ, cùng với hỗ trợ kỹ thuật để qu`n trÏ l; n sÏng tiÏn j o vj o. Ali al-Sadig, mæt nhj ngoai giao lão thành và phát ngôn viên của chính phủ Sudan đặc trách các vấn đề Tàu tại bộ Ngoại Giao Sudan t÷ nhiEu n`m, b`o: "Chìng tái nh`n ½õic nhiEu tỷ đô la dầu tư ngoai quoc mà chúng tôi chưa chu, n bÏ ½l tiÆp thờ. Chìng tái kháng cũ kh` n`ng. Chúng tôi cần sự giám định Tây phương. Sudan muân, trAn hÆt, mæt quan hÏ bõnh thõng vèi HK vj Tây phương". Nhưng hành pháp Bush có vẻ bị chia

rÁ vĒ viĒc phĒi lĳ m gũ vĒi Sudan...

Những nhà ngoại giao và phân tích bảo vì Sudan lĳ măt ½āng minh tĳi quan trāng trong viĒc chāng khōng bā, cũ ngōi trong hĳ nh phŷp lŷ luⁿ r±ng khōng thể để cho nó bị cô lập và đi khỏi quỹ đạo Tây phưong xa hơn nữa. Quan hệ của Sudan với Tây phōcng bŷ rⁿc rĳi t± khi Omar al-Bashir nⁿm quyĒn n̄m 1989 vĳ theo Hāi giŷo tiĒn hĳ nh (militant Islam), đōng vai chủ nhà cho một loạt các chiến sĩ thŷnh chiĒn, kĳ cĳ Osama bin Laden. Quan hĳ xuāng thấp nhất năm 1998 khi hành pháp Clinton oanh tạc viĒn bị o chĒ y đōi c Ē Khartoum, cho r±ng ½āng sĳn xuŷt vñ khĳ hŷa chŷt, tuy r±ng khāng bao gié chōng minh ½ōi c ½iĒu nĳy...

Sudan cũ nhiĒu lŷ do ½ĳi mong muān chŷm đōt chiến tranh quân sự, đā kiệt lực, chiếu bí nhau chāng giĳp cho bĀn nĳo, nhōng cç hāi ½ĳi cĳi thiĒn bang giao vĒi HK lĳ măt ½āng cç lĒn cho chính phō Sudan.

Nhà ngoại giao bảo, thế rồi xảy ra vụ Darfur.

Lĳc ½· u, tranh chŷp Ē Darfur ch× nhō muāi ½āt, măt xao nh-ng trong cāng tŷc chính lĳ mōu c· u hŷa bōnh giữa bⁿc vĳ nam. Nhōng n̄m n̄m sau, cuāc khŷng hoāng Darfur phá hoāi hòa ước và đe dọa xé nŷt Sudan. Theo òc lōi ng cōa quāc tĒ, hçn 200,000 đā chết ở Darfur và 2.5 triệu bị đāy vào các trại ở đāy và ở Chad, gieo hỗn loạn vào một trong những vùng nghç o nhŷt thĒ giĒi...

Tĳi u, cĳng vĒi Iran, Nga, vv. v¹n cŷn bŷn vñ khĳ cho Sudan...

John Prendergast, măt cúu viĀn chōc hĳ nh phŷp Clinton... bảo rằng Tàu và HK cần phải dān thân, "Tr± phi cĳi Tĳi u vĳ HK cĳng lĳ m ŷp lúc lĀn Sudan, cuāc khōng hoĳng sĳ tiĒp tōc xoŷy ra ngoĳi vŷng cōcng tĒp. Tĳi u cũ sōc ½ŷn b· y kinh tĒ ½āc nhŷt, trong khi HK duy trĳ sōc ½ŷn b· y dŷa trĀn khĳ n-ng ban cho hay rĳi t ½i chính nghĳa".

(cŷn tiĒp)

PHỒN VINH GIẢ TẠO

(THÂN PHẬN CÔNG NHÂN TRONG THIÊN ĐƯỜNG CÔNG NHÂN CSVN)
(TiĒp theo vĳ hĒt)

Thi Sçn

Ở Hà Nội, phòng tiếp dân đặt ở số 1 Mai Xuân Thōng .

Tháng 3.2007, hơn 300 nông dân Yên Lạc, tỉnh Vĩnh Phúc, kéo nhau đến đây khiếu kiện các cán bā ½ā phōcng tham nhŷng trⁿg trĳn, bŷ ½ĳn ŷp vĳ giĳi tŷn, mŷt hĒt xe mŷy, qu· n ŷo, ½ā đĳng, tiĒn bạc. Họ bị vây bắt đưa về địa phưong. Tại đây họ bŷ quy tĳi "lợi dụng các quyền tự do, dân chủ xâm phạm lợi ích của nhà nước". Ngĳy 17.8.2007, tŷa án xử phạt rất nhiều người nhiều năm tù như các bị Nguyễn Thủ Phōcng, Nguyễn Thủ Liĳu, Vñ Thủ Hậu, các ông Tạ Vinh Quy, Kim Mạnh Huŷnh.... Riêng ông Tạ Vinh Quy bị bắt giam từ 17.8.2007, bị đốt nhà, người thân bị chém, con dâu Đỗ Thị Xuân đang nuôi con nhỏ dưới 36 tháng cũng bị bắt giam. Cá Hā Thủ Bĳch Khōcng Ē x· Nam Anh, huyĒn Nam ±ĳn, t·nh Nghĳ An bŷ cāng an bⁿt ngĳy 25.4, v¹n chōa ½ōi c thĳ.

Ngày 2.7.2007, dân oan khiếu kiện từ nhiều nơi trên cả nước kéo nhau đến đây đang ngồi nghỉ thì khoảng 15 giờ, 2 xe ô tô chở CA, dân phòng đến vơ đồ dùng của dân vát lên xe rác rồi đuổi họ đi. Trong số nạn nhân có bà Nguyễn Thị Vàng, 70 tuāi, thōcng binh 4/4, cũ con liĳt sŷ, quĀ Ē thán XĒo Ngōn A, xã Thạnh Yên, quận An Biên, tỉnh KiĀn Giang, ½āng hōcng vĒi tt Nguyễn Tŷn Đŷng mĳ bị ½· cũ khi nuāi. Bị ám ĳnh vĳ bŷt hōcng ngōi con liĳt sŷ n±m trōc cōa nhĳ tt Nguyễn Tŷn Đŷng, phā Phan ±ōnh Phĳng, Hĳ Nĳi, bŷ cāng an

búp huyt k%o IÁ trÁn v×a hç, ½Ýnh ½°p, ½°p bÝt hõcng. NhiEU khÝch qua ½õéng tP và bñt m-n trõec cảnh tượng này, đưa bà đi cấp cứu tại bệnh viện đa khoa Saint Paul ½õéng Chu V-n An, quõn Ba ðnh. Bà cụ Phạm Kim Thu, 82 tuổi, có chồng và con là liệt sĩ, cũng là một dân oan khiếu kiện. Tại vườn hoa Mai Xuân Thuởng, CA bắt và đánh cậu bé bán bánh mì dạo vì dám bán cho dân oan khiếu kiện. Ngôéi bÝn nõec uâng cho bç con cõng ph'i m°t trõec m°t sau kháng cũ CA mèi dÝm bÝn. Cũ mæt nhà hảo tâm giấu tên thuê xe chở 50 thùng mì tôm ½em ½Æn õng hæ bç con bñ CA cõep ½i.

Vì nhà tiếp dân ở vườn hoa Mai Xuân Thuởng sÝt Ba ðnh lç nçì ½Õng trò sê cÝc cç quan ½- u n-o của CSVN và tư dinh của các quan lớn chế độ, dân oan khiEU kiĩn hay ½Æn lçm phiEN vç lçm mñt m't hà nÁn hà cho chuyln tuát ra sâ 110 ½õéng C- u Giáy, quận Cầu Giáy. Tại đây, trong tháng 08.2007, dân oan các tỉnh Vĩnh Phúc, Tuyên Quang vç nhiEU nçì khÝc, kñ c' mæt sâ ngôéi t- miEN Nam mang theo con cÝi ra ½õng biũu tũnh..

Ngçy 26.7.2007, bæ trõeng Tçì NguyÁn Máì Trõéng Mai Ýi Truç tiếp xúc với dân oan. Họ gay g°t ch× trích nhç nõec xõ lũ kháng thĩch ½Ýng, cũ trường hợp theo kiện gần 20 năm, dân hàng tháng phải đến kêu nài vẫn không có ai giải quyết. Ông Trúc gi'i thĩch cÝc vñn ½E khiEU kiĩn thuæc trÝch nhiĩm cõa ½la phõcng, bæ kháng thñ lçm hæt mài viĩc vç quyæt ½lnh thay ½õic. Nhõ thÆ cũ nghñla lç trên bảo, dưới "kệ mẹ" nó. Thế mới là "dân chủ" theo ½lnh hõeng x- hæi chõ nghñla.

Hà Nội có nhà tiếp dân thì Sài Gòn cũng có. Nhà tiếp dân CSVN ở Hà Nội cũng như Sài Gòn ½æc ½Ýo ê chã kháng bao gié tiÆp ai c'.

Tại Sài Gòn, văn phòng tiếp dân của trung ương ½'ng CSVN vç nhç nõec ½'t ê V-n PhÝng 2 Quác Hæi, sâ 210 ½õéng VB Thũ SÝu, quõn 3, bÁn ngoçì cũ hçng rçõ s°t vèi tñm biũn "Ổ đây cấm tụ tập ½áng ngôéi". Cứ mở cửa tiếp dân thì còn ai mà tụ t°p nũa.

Ngày 19.6.2007, dân oan khắp nơi kéo đến đây biểu tình, với lý do rất giản dị như một nông dân

cho biÆt: "Bãi thõéng ½ñt theo nghñ ½lnh 97 ½iEU 16 thì không quá 3 triệu một mét, bây giờ mấy ông phải ½E 2 triũu, 2 triũu rõei cõng ½õic ½i, nhõng mñy äng ch× ½E cũ 82,500 mæt mñt... lç ½âi vèi khu vúc lçm ½õéng cao tæc. CÝn ½âi vèi khu cáng nghiĩp Tân Hương thì chính quyền Tiền Giang xài luật rừng đối với dân, thu có 50 triệu một công, bán lại 1 tỷ, 2 tỷ mñy gõ ½U". KhÝch du lũch nõec ngoçì quay phim bñ cáng an ng-n c'n.

T÷ ngçy 22.6 ½Æn ½Ám 18.7, suất 27 ngçy ½Ám, sáu, bảy trăm, có khi lên đến hàng ngàn nông dân ê 19 tñnh thçnh TiEN Giang, An Giang, KiÁn Giang, Bõnh Dõcng, Bõnh Phõec, Mç Tho, BÆn Tre, Long An, C- n Thç, ðäng ThÝp, Bç Rlla, Vñng Tàu, Bình Định, Bình Thuận, Lâm Đồng, v.v... và 9 quõn huytĩn ê Sçì GÝn biũu tũnh, trõcng biũu ngu vç há kh, u hiũu "±' ½'o tham nhñng!", "Dân oan ½Ýi cáng lũ!", "Tham nhñng ½ñt ½ai lç tham nhñng xuong máu của nhân dân" vç nhiEU kh, u hiũu tâ cÝo ½lch danh bàn tham quan nhõ "Chĩnh quyEN TiEN Giang đối đảng lừa dân", "±' ½'o Nguyĩn Kim Châu, thanh tra chính phủ báo cáo không trung thực vèi Thõ tõeng", "Muời hộ dân Đồng Tháp tố cáo chủ tịch tỉnh Trương Ngọc Hân và chủ tịch huyện Lai Vung Tạ Văn Hội cướp đất cướp nhà, gây bức xúc lòng dân, làm dân chết một ngôéi", "±' ½'o chÝnh Ýn tÝa Ýn tñnh TiEN Giang lợi dụng chức vụ chỉ đạo thẩm phán xử oan, trục lợi cá nhân", "Công ty cổ phần Bạc Liêu cấu kết với chính quyền cõep ½ñt giữa ban ngçy", "Tâ cÝo Huñnh Tñn Thçnh, Chõ Tũch UBND tñnh Bõnh Thuõn tham nhñng", "±' ½'o bç Nhçn, thanh tra TiEN Giang ½p dòng lu°t r-ng vèi bç con. ðE nghñ cÝch chõc", "T°p thñ bç con náng trõéng Sáng H°u tâ cÝo UBND thçnh phâ C- n Thç bao che náng trõéng Sáng H°u. GiÝm ½æc Tr- n Ngạc Sõcng l-a đảo chiếm đoạt đất đai của dân và thu không có quyæt ½lnh cõa Nhç nõec"...

Nhờ quyết tâm tranh đấu của dân oan, ngày 14.4.2008, đại tá Lê Viết Hùng, phó giám đốc CA ½iEU tra cõa CA C- n Thç, cáng bả quyæt ½lnh khêi tâ hũnh sũ Náng Trõéng Sáng H°u (NTSH), ½äng

thời cho biết nạn 4 tháng phải chờ 1/2 năm mới quyết những sai phạm của nông trường, chấm dứt tình trạng khiếu kiện của nông dân, cụ thể là: 1/ làm rõ lại việc khoán đất của NTSH thu 33 tỉ đồng, trả lại cho dân; 2/ NTSH hợp đồng với 7 Cty nhưng không thực hiện đúng hợp đồng gây thất thoát 5.5 tỉ đồng; 3/ BGNTSH tú ú xửa nì 7.6 t x 1/2 năm cho 20 cty bə vay; 4/ NTSH lly tiến qny mua g- n 300,000m2 1/2 t vj 3 c- n nhj 1/2 cho năng trồng viAn 1/2 ông tAn; 5/ l'p chong t- gi' cang tyc vjt kAnh tham á 161 triu 1/2 năm. Bj Tr- n Ngac Söcng, giym 1/2 ác NTSH bl cho vE hou vj bí thö x- Thèi Hông, qu'n Cé tP được cử làm phó giám đốc trực NTSH chỉ đạo mọi hoạt động trong khi chờ bổ nhiệm giám đốc.

Ngày thứ sáu 3.8.2007, dân oan các tỉnh Bến Tre, 1/2 1/2 ThYp, Bõnh Thu' n, Vlnh Long vj Sji GYn biu tnh tu- n h; nh trAn 1/2 óng 1/2 1/2 Khèi, LÁ Lì i tiEn vE v- n phYng UBND. Theo 1/2 i Radio Free Asia (RFA), tt Nguyln T'ln Dng ph'i ra lInh cho mæt sá cç quan ljm viTc trn ngjy thö b' y 1/2 giải quyết các thủ tục cho dân.

Ngjy 27.8.2007, CA vj chính quyEn cYc tnh Bnh Thuận, Lâm Đồng, An Giang, Rạch Giá, Tiền Giang, Bến Tre, Đồng Nai... là những nơi có dân oan khiêu kiIn k' o nhau về Sji GYn biu tnh t- hơn 3 tuần lễ. Chính quyền tại những nơi này đã lAn Sji GYn câ g' ng thuyt phoc 1/2 1/2 bjo 1/2 1/2 vE 1/2 la phocng gi' i quyEt, hõa l- n njy sá tP thiIn chỉ không kháng ai nghe vj 1/2- 1/2 òi c hõa cuæi nhiEU lần rồi. Đây là một thí dụ điển hình cách giải quyết của 1/2 la phocng. Ngjy 20.9.2007, kho' ng 200 náng dân các huyện, xã thuộc tỉnh Tiền Giang tụ tập tröc trò sê UBND tnh 1/2 Ýi chö tñch tnh gi' i quyEt v' ln 1/2 1/2 1/2 ai. CA 1/2 1/2 n h; nh hung mæt phò nù trAn 50 tuổi bất tỉnh tại chỗ.

Ngjy 11.10.2007, t- 8g30 sYng, hçn 200 náng dân từ các tỉnh Sóc Trăng, Long An, Bà Rịa/Vũng Tàu, Đà Lạt/Lâm Đồng, Bình Thuận... đã lên Sài GYn tranh 1/2 lu khiêu kiIn t- g- n 10 ngjy, t'p trung tại Văn Phòng 2 Quốc Hội rồi kéo vào trung tâm th; nh phâ biu tnh, mIt mpi quY, 1/2 1/2 n ngai tröc

trò sê UBND tp Sji GYn. Hçn 9 gié, hà bl hçn 200 CA, mặt vụ, dân phòng, thanh niên, phụ nữ phường bao vây và cưỡng bách dồn lên gần 100 ô tô các loại từ xa ào tới, đưa về địa phương. Trong số nạn nhân có Má Mười, 73 tuổi, quê Bình Thuận, ngực đeo nhiều huân chương của CSVN vì có công với chE 1/2 1/2, bl qu' ng lAn xe, trong khi còn la h' t quyEt liệt phản đối. Một số dân oan Cần Thơ nhanh chân chạy thoát, bị lừa vào văn phòng để "1/2 òi c nhj nước thâu đon cüt xét" không, khi 1/2- vjo trong, hà bị nhót lại để xe CA Cần Thơ xúc họ về. Không biết sá ph' n hà sá ra sao.

Ngày 5.11.2007, hơn 200 dân oan từ Tiền Giang (riêng Tân Hương có 137 người lớn và 30 trẻ em từ 9 đến 15 tuổi) lại kéo lên Sài Gòn khiêu kiIn vj bl 1/2 la phocng bãi thöng cũ 50,000 1/2 1/2 mæt m2 1/2 t, tu- n h; nh quanh Nhj Thè t' oc Bj rai sang v- n phYng 2 QH. Tái hám lly, mõa b- o, 1/2 1/2 1/2 bjo ph'i 1/2 ông chlu tr' n ngoj i tréi. 11 gié 1/2 1/2 m xe CA 1/2 1/2 n l' a 1/2 1/2 1/2 bjo lAn chē vE TiEn Giang.

Bình Châu Quốc, một dân oan, tiên đoán: "Ngày hôm nay chỉ có vài ngàn 'dân oan' dám đứng lên, nhưng tôi tin rằng mai đây sẽ có triệu triệu 'Dân oan' cùng nhân dân sẽ đứng lên. Và CSVN sẽ phải chịu thua 'Dân oan' cùng cả khối nhân dân yêu nước vì "LÝNG CAN t, M" (tu- n bYö Th±ng MB, sá 1331, 20-26.10.2007, trang 13).

Kæt thic bji töéng thu' t Cuac hæi ngæ "Nhùng Ngõéi Tø TÆ" ngày 3-5.10.2008 tại tp Dallas, tb Texas, Nam Læc ghi: "„ m thanh cõa tiEng rAn xiEt hYá vèi giàng hYt thiEt tha cõa Nhõ Quinh trong nhac phẩm "Khóc Mẹ Dân Oan" đã tạo niềm cảm xúc tăt 1/2 1/2 cho t' t c' mài ngõéi hiIn diIn. Trong b- u kháng khĩ th' t im l' ng vj l' c mài ngõéi 1/2 1/2 chú ý lắng nghe, bõng có một phụ nữ chạy thẳng lên sân khấu ôm chặt lấy Như Quỳnh và nói 'em làm cô cảm động quá, cô đâu có ngờ người Việt ở hải ngoại lại có thể chia sẻ tâm tính một cách sâu đậm và tha thiết như vậy đối với những người dân oan ở trong nước hiện nay. Cô chỉ vừa đặt chân đến HK được hơn một tháng và đây là lần đầu tiên được nghe bài

hYt n_jy'.

Mài ngôéi ai cñg ngé ng_j ng vèi cø ch× v÷a rãi của người khách lạ, nhưng sau biết bà là luật sư Bùi Kim Thành, người nữ tù nhân chính trị nổi tiếng vì tranh đấu cho công bình, nhân ái và đòi hỏi quyền lợi của tập thể dân oan ở quê nhà nên đã bị CSVN giam giữ trong nhiều thYng qua. Nhé v^on ½æng tích cực của người Việt hải ngoại cùng áp lực quốc tế nẤn b_j ½- ½ôi c tr'' tú do v_j bll tâng xuYt ra khi VN, hiện đang sống tỵ nạn tại tb Texas (L_jng sã 512, 17.10.2008).

Đây bài ca "Khóc Mẹ Dân Oan" do Ân Danh sYng tYc, Nhõ Quõnh trõnh b· y:

Một ngày trần gian khóc thương Mẹ dân oan.
Ngại gì sóng gió nuôi con qua khổ nạn.
Nay con sang gi· u,
MẢ sâng ½· y l· m than
÷éi oan trÿi ½- gieo bao oYn hén.
Cõu mang con rãi, nay con phò cãng çn.
Võén ruæng ½Yt nh_j tranh con hoYn ½ai.
Mẹ sống sao đây khi đổi mười lấy một.
MẢ ½Yi cãng lù chllu thãm nhiẾu uYt h^on.
Hận kẻ vô tâm Mẹ vẫn thấy giữa bão bùng.
Trời lạnh giá tãt băt khô không giữ được.
Gió lùa mưa vào lạnh thấu cả tâm can.
Tay Mẹ run run đôi chân không vững được.
Biết bám víu vào đâu khi Mẹ tỏ tường đời.

Bà Bùi Kim Thành là luật sư của đảng Dân Chủ Viĩt Nam XXI, do Ho_jng Minh Chĩnh th_jnh l^op vào tháng 6.2006 để đòi hỏi dân chủ đa nguyên đa đảng và tôn trọng nhân quyền. Bà cũng làm luật sư míi n phí cho những gia ½õnh nghiço bll chĩnh quyËn cõng chiẾm t_j s' n. Ng_jy 2.11.2007, CA ½æn nh_j bà ở Sài Gòn, chở bà đến bệnh viện tâm thần Chợ Quán. Tại đây, sau khi chẩn khám, hai bác sĩ trực nhiệm xác quyết rằng bà có sức khỏe tâm thần tốt. Tuy thế, CA đã dùng bạo lực nhốt bà vào khu 4 của bệnh viện tâm thần Biên Hòa. Vì bị tiêm thuốc kháng cũ ½çn thuốc cõa bYc sll, b_j kháng thl nũi ½ôi c nũa. Nh_j c· m quyËn ½ãng ù th'' b_j vèi ½iẾu kíĩn b_j kháng ½ôi c nũi gll vÈ viĩc b_j bll b^ot giữ nhõ

thẾ n_jo. B_j t÷ chãi viĩc n_jy nẤn kháng ½ôi c cho phãp g' p gè ai nũa. Trõec Yp lúc quãc tẾ, b_j ½ôi c thả, rồi bị bắt lại nhiều lần, bị sút 19kg, một cánh tay bll khYng v_j hĩ th· n kinh trung õçng bll thõçng tãn nghiẤm trãng. Cuãi cĩng, nhé sũ can thiĩp quyết liệt, dứt điểm của đại sứ quán Mỹ, vào lúc 6 gié chiẾu 11.7.2008, CSVN ½- ph' i th'' b_j vÈ nh_j vá ½iẾu kíĩn. B_j cho biẾt, lã ra, theo ½ĩng giYy té cam kẾt giũa hai nh_j nõec Viĩt M_p, 8 gié sYng 14.7.2008) b_j mèi ½ôi c tr'' tú do ½l sYng 16.7 bay sang Bangkok, từ đó sẽ sang Mỹ tỵ nạn chính trị.

Lu^ot sã Bi i Kim Th_jnh l_j mæt "thiẤn th· n trong bùng tãi". CYn h_jng tr' m thiẤn th· n khYc, kl ra kháng hẾt. Nhưng thiẤn th· n n_jy nay kháng cYn trong bùng tãi nũa. Hà cãng khai chãng ½ai nh_j nước, bênh vực dân oan. Trong một bài khác sẽ xin trình bày hoạt động của họ..

Phụ nữ bán mình, công nhân đình công, dân oan khiẾu kíĩn sã kháng bao gié ðot ch÷ng n_jo cYn chẾ ½æ cãng s' n.

Búc tâm thư dưới đây gửi lãnh đạo bộ chính trị CSVN ½E ng_jy 4.8.2008, cõa sinh viẤn Lu^ot khoa **Hõçng Tr_j** cùng nhóm bạn trẻ, tóm tắt tình trạng x- hãi hiĩn nay: "Bằng tất cả lương tâm và lòng nhiĩt huyẾt cõa tuãi trã, ½' t niẾm tin v_jo tõçng lai tõçj sYng cõa ½Yt nõec, chĩng tãi xin trõnh b_jy thãng thãn ra ðây một số suy nghĩ, mong quý vị chịu khll l^ong nghe...

Mæt ½iẾu l_j m ½au lYng tuãi trã chĩng tãi nhYt l_j v_jo thYng 12/2007 khi bàn bY quyËn Trung quãc sYp nh^op 2 qu· n ½' o Ho_jng Sa v_j Trõéng Sa v_jo huyĩn Tam Sa cõa chĩng thl 14 con ngôéi trong Bæ Chĩnh trll ÷ CSVN ½ôi c xem l_j "½-nh cao trl tuĩ" v_j các vị lãnh đạo cao cấp của chính quyền ðã im hơi l'ng tiẾng. Chõa hẾt, quũ vll cYn ra lĩnh cho cãng an và quãn ðội ðàn áp thô bạo, trũ ðãp nhũng thành phần sinh viên, trí thức và nhân dân ðứng lên biểu tình chống Trung quốc xâm lược...

Tại sao thầy giáo dạy môn lịch sử dạy rằng: Mỹ là kẻ thù không đội trời chung với nhân dân ta, còn Trung quốc l_j anh em rYt tãt cõa ta, nhõng hãm nay

các nhà lãnh đạo của ta lại cầu viện Mỹ giúp đỡ, còn Trung quốc thì chiếm đất của ta lại còn xâm lấn đất đai lãnh hải của ta nữa? Tại sao các nước theo thể chế đa nguyên tư bản lại giàu có hơn các nước theo chủ nghĩa CS? Tại sao lúc trước đảng nói những người vượt biên là phản quốc, còn bây giờ đảng nói là yêu nước?... Tại sao công nhân của ta ½i lao ½æng nềc ngo; i bũ chđ bũc læt, bũ ½ai xø t; n nh¹n ph`i nhè cç quan cõu ngõéi lao ½æng cõa Viĩt kiỂu ê nềc ngo; i bẢnh vúc, cỖn chính quyỄn VN của đảng thì im lặng? Tại sao đất nước mình không có báo chí tư nhân như các nước khác?...v.v... Tại sao và tại sao? Loanh quanh với những câu trả lời mà chung quy cũng chỉ tại vì độc đảng mà ra.

Trọng tâm của bài viết này là muốn quý vị thấy r±ng "h°u sinh kh` i y" chđ kháng thĩ kh` a ½õic. Tõc l; chĩng tái hiũu v; biỂt v; hiũu r¶ĩt rβ nũa l; khỖc, vỂ nhũng chuyỄn ½ang x`y ra chung quanh chĩng tái... T¶ĩt c` nhũng gũ m; chĩng tái trũnh b; y cĩng ch× vũ tõcng lai cõa ½¶ĩt nềc v; li i lch chung của toàn dân...

Ch°c quũ vũ cĩng cǎng nh°n vèi chĩng tái r±ng: Trõec n`m 1975 m`c dĩ bũ chiỂn tranh t; n phỖ, nhũng cuộc sũng và mọi quyỄn tự do của nhân dân miền Nam vẫn hơn nhân dân miền Bắc rất nhiều. ½`c biỂt miỄn Nam lĩc ½ũ cỖn l; mæt con rǎng cõa ½áng Nam Ý, hçn h²n ThỖi Lan, Nam H; n, Indonesia và Malaysia. Còn bây giờ thì sao?

Hçn 3 triỂu ngõéi VN bP nềc ra ½i vèi 2 b; n tay tr°ng, ch¶ĩp nh°n vai trỖ ph`n ½æng m; quũ vũ ½- t±ng gỖn gh¶p. Nhõng hám nay nhũng ngõéi ViỄt lõu vong "ph`n ½æng" n; y ½- cũ cuæc sǎng ½. y ½đ tự do, hạnh phúc đa số đều thành công và lại còn gõĩ tiền về cho thân nhân thoát nghèo cũng như đích thân về VN làm các công tác từ thiện. Các chi'a chiỂn, nh; thè trong nềc nỂu kháng cũ tiỄn của Việt kiều hải ngoại sống trong các nước đa ½`ng tiỂp sũc thũ cũ ½õic khang trang v; ho; nh trǎng như bây giờ không? Giả sử nếu số Việt kiều cõa chĩng ta m; võit biỂn qua cỖc nềc theo thĩ chỂ Cǎng s`n thũ ng; y nay hà cũ ½õic nhõ thỂ kháng?... Mæt sũ th°t hiũn nhiẢn l; khi quũ vũ cho

con cỖi du hác ê nềc ngo; i thũ quũ vũ v¹n chàn cỖc nềc tũ b`n ½a nguyẢn ½ĩ cho con mũnh hác.

Ch°c quũ vũ cĩng cǎng nh°n r±ng trẢn thỂ gièi chỉ có làn sóng người dân bỏ nước từ chế độ Cộng s`n qua cỖc nềc tũ b`n ½a nguyẢn, chè kháng cũ chuyỄn ngược lại.

Khoa hác ng; y nay cĩng ½- chõng minh ½õic con ngõéi cũ kiỂp trõec v; kiỂp sau xuyẢn qua nhũng viỄc l; m thiỄn v; b¶ĩt thiỄn. Cuæc sǎng cõa con ngõéi thũ trĩng trĩng duyẢn khêi, nhũng gũ m; con người đang hưởng thụ ở hiện tại cũng là cái nhân duyên đã tạo ra ở quá khứ, tương tự như thế, t¶ĩt c` nhũng viỄc l; m thiỄn v; b¶ĩt thiỄn ê ½éi n; y cũng sẽ là nhân duyên cho đời sống của tương lai, cǎng h- u danh lĩ i ho`c gi; u sang tæt ½±nh b¶ĩt quỖ cĩng ch× hõeng ½õic lĩc cỖn sǎng m; thái... Chĩng tái luán luán mong muãn r±ng sũ thay ½ai tũ duy cõa quũ vũ sǎ mē ra trang sũ mèi vá cĩng tõcĩ sỖng cho ½¶ĩt nềc (Email: huongtra13@gmail.com).

Có người bán khoán mãi về việc khi loại bỏ ½õic cǎng s`n rãi l¶ĩy ai thay thỂ.

Thiểu nghĩ chẳng cần đi tìm đâu xa vị cứu tinh dân tộc. Hương Trà đó và còn hàng chục, hàng trăm Hương Trà khác. Rồi đây hàng ngàn, hàng vạn Hương Trà sẽ hiên ngang đứng lên cứu quốc gia, dân tộc. Ngay bây giờ, họ đã chứng tỏ đủ Bi Trí Dũng.

Tréi thõcng BỖch ViỄt sçn h; ,

Trong nçi th`o m-ng n, y ra kũ t; i (*)

Lĩc ¶ĩy, nỂu cũ phãn vinh thũ kháng cỖn l; phãn vinh giǎ tạo nũa.

Chĩ thĩch cõa TỖc Gi`:

(*) Ca dao nũi vỂ ½õc thỖnh GiỪng.

Đĩnh chính của Người Dân:

Trong bài này trên Người Dân số 221, trang 31, dòng 4 có một chữ đánh máy sai, làm câu văn thành vô nghĩa: "...un an ; partir de la date ; laquelle la marchandise aurait d'Átre d'livr³e)" ½ĩng ra ph`i viỂt l; "...aurait du Átre d'livr³e", cũ nghĩa l; "mæt n`m kũ t± ngày hàng hóa lẽ ra phải được giao". Nay xin sửa lại và th; nh thũc cỖo lĩi cĩng ½æc gi` v; tỖc gi`.

Vị Hiều Biệt Sợ Sĩi Về Cœ D // N VÙNG ĐÔNG NAM Á

(Tiếp theo)

Thĩ c Nguyễn

8.7. NHỮNG NHÓM THÁI MIỀN ĐÔNG

Có nhiều nhóm Thái Miền Đông ở rải rác tại nhiều tỉnh tây bộ của Hoa Nam và tại nhiều vùng bắc bộ của Đông Dương. Những nhóm này có dân số rất chênh lệch nhau, cũ nhũm ngịy nay chx cYn lại dăm bảy trăm người và đang trên đà bị diệt vong ho'c bị ½ãng hũa, cũ nhũm cYn tời nhiỂu triỂu v; cYn giữ ½ôi c nhũng n'at ½'c thì.

Tròec khi nũi tời nhũng n'at riẮng biỂt cõa t-ng nhũm, chĩng tái nũi tời n'at chung cõa cYc nhũm, ½y l; v'ln ½Ể ngán ngũ.

Nhũng ngán ngũ trong ngũ hĩ ThYi-Ka½ai giãng nhau về nhiỂu ½iỂm cho nẮn ngõei ta cũ thĩ nũi r-ng nhũng nhũm ngõei nũi nhũng ngán ngũ này bị phân hóa ở một thời điểm không xa lắm và cũ lÁ hà cĩng kháng bị cYch ly ho; n to; n. Mæt người Tày ở Lạng Sơn và một người Xiêm ở Bangkok cũ thĩ hiỂu nhau dĩ dĩng, tuy hà ẽ cYch nhau khoảng 1.120 cây số đường chim bay. Cũng

v'oy, mæt ngõei L; o ẽ Paks½ v; mæt ngõei Shan ẽ Taunggyi cũ thĩ hiỂu nhau kháng khũ, tuy hà ẽ cách nhau khoảng 1.200 cây số đường chim bay. Mæt ngõei L; o mē mYy thu thanh cũ thĩ nghe ½; i phYt thanh nũi tiỂng ThYi Lan g. n nhõ nghe tiỂng mẢ ½Ả v'oy.

Nhũng ngán ngũ trong ngũ hĩ ThYi-Ka½ai ½Ểu ðộc âm (monosyllabique) và ða thanh, thường thì cũ sYu thanh. Chĩng cũ n-m thanh giãng nhũng thanh cõa ViỂt ngũ l; : Phĩ Bõnh (high level tone), chĩnh t' ViỂt l; (a), Tr. m Bõnh (low level tone), chĩnh t' ViỂt l; (i), Phĩ Khõ (high rising tone), chĩnh t' ViỂt l; (Y), Tr. m Khõ (low rising tone), chĩnh tẢ ViỂt là (ạ), Trầm Thượng (low falling tone), chĩnh t' ViỂt l; ('). Thõng thĩ thiỂu thanh Phĩ Thõĩng (high falling tone), chĩnh t' ViỂt l; (-), v; ½õĩ c thay v; o ½'ly b±ng mæt trong hai thanh n; y, kháng cũ trong ViỂt ngũ l; : Phĩ Khõ-Thõĩng (high rising-falling), Phĩ Thõĩng-Khõ (high falling-rising). Nhũng ngán ngũ ThYi-Ka½ai cũ ph½p chuyỂn hũa (d½rivation), ½'c biỂt l; ph½p bæĩ nhũ (duplication) l; m gi' m bết ù nghũa. Thĩ ðo: ThYi ½-m: Npi (nhp) v; Npi Npi (xinh x'õn), T; y: Kheng (xanh) v; Kheng Kheng (xanh lìt)... Cũ nhiỂu t- ngũ phõc hìp nãi kẮt (compos½ copulatif). Thĩ ðo: ThYi ½-m: œei (chũ), N'ng X'yo (em gYi) v; œei N'ng (chũ em gYi). T; y: Bx (bõem), fng (ong) v; Bx fng (tYn gYi)...

Về cú pháp, bố trí từ ngũ trong một câu nói cũng xuái nhõ trong ViỂt ngũ: chõ t-, ½æng tø, tĩ c t-. Thĩ ðo: Nĩng: Ngả (tái) Hi (½i) K'Yy (chĩ)... Sũ bã trí t- ngũ ½õĩ c xYc ½'lnh v; t- ngũ xYc ½'lnh cũng xuái nhõ trong ViỂt ngũ, tr- trõeng hìp nhũng ngõn ngũ chũ ảnh hưởng sâu ðậm Hoa ngũ thì ngược lại (nhũ Nùng ngũ chảng hạn). Thĩ dụ: Thái Đãm: Tãng (lá) May (cây) và Tãng May (lá cây), Tãng (lá) Khiao (xanh) và Tãng Khiao (lá xanh). Tày: Bãng (lá) May (cây) và Bãng May (lá cây), Bãng (lá) Kheng (xanh) và Bãng Kheng (lá xanh). Nùng: Dịp (lá) Mõc (cây) và Mõc Dịp (lá cây), Dịp (lá) Tsõng (xanh) và Tsõng Dịp (lá xanh).

NHŨM THỖI.. Nhŭm ThỖi cũ ½áng ngŏeí, ch× riÁng ê Viít Nam ½- cũ hçn mæt triítu. Hà gãm năm bộ tộc, phân biệt nhau bằng màu sắc y phục phò nù ho`c nçì b; n cõ: ThỖi Kh`o (=ThỖi Tr`ng), ThỖi ƒ`m (=ThỖi ƒ`en), ThỖi ƒ`çng (=ThỖi ƒ`p), ThỖi Neua (=ThỖi Nõa=ThỖi Nguån), Phu ThỖi (=ThỖi Nĩi).

Đại khái, người Thái Trắng ở miền hồ Ba Bể thuộc Cao Bằng, miền Síp Song Châu Thái thuộc Sơn La và Lai Châu, thượng du Thanh Hóa và Nghệ An, Phong Saly v; Luang Namtha thuộc Thượng Lào... Người Thái Đen ở miền Mai Châu thuộc Hĩa Bõnh, miển Nghi- Læ thuộc YẮn BỸi, miển Các Læu thuộc Lao Kay, miển ƒ`ĩn BiẮn Phõ thuộc Sçn La, cỖc miển Houaphan, Louang Prabang, Xieng Khouang, Borikhamxay, Bokeo, Oudomsay, Sayaboury cõa Thõì ng L; o... Ngŏeí ThỖi ƒ`p ê thõì ng lõu sáng M- thuộc Sçn La, miển Phong Saly, Louang Namtha, Houaphan cõa Thõì ng L; o, miển Tam GiỖc V; ng thuộc MiẮn ƒ`ĩn... Ngŏeí ThỖi Nguån ê thõì ng du Thanh Hũa v; Nghệ An, Houaphan, Louang Namtha cõa Thõì ng L; o... Ngŏeí ThỖi Nĩi ê thõì ng du Thanh Hũa, Houaphan v; Xieng Khouang cõa Thõì ng Lào, Champassak của Hạ Lào...

Người Thái nói loại ngôn ngữ Tày-Thái trong ngữ hĩ ThỖi-Ka½ai. Hà cũ chủ viết gác m`u tú chữ Phạn. Theo tổng đốc Vương Duy Trinh, đầu thÆ ký thờ XX trong sỖch Thanh Hũa Quan Phong, cũ IÁ chủ ThỖi, chủ L; o, chủ Mŏng cũ hà h; ng vèi chủ Viít cũ (Khoa ƒ`u v`n?).

Ngŏeí ThỖi tiÆp khỖch b±ng rôi u n¶u b±ng s`n, b±ng ngá ð men IỖ. KhỖch qĩi thõ ½õì c tiÆp rôi u cần nấu bằng nếp nướng chuẩn bị từ lâu. Con gái ThỖi méi rôi u, uâng ½Æn say. ƒ`ã nh`m thŏng l; các món hấp, món đồ, lạp (thịt, cá tươi làm cho tái bèi nõc m`ng chua rãi træn vèi nhiẾu thõ rau, hæt Mắc Khén tức là hạt tiêu rừng, lạp rang, vừng).

Món măng đắng khá đặc biệt. Vào tháng Chạp, trời đổ mưa phùn, những củ măng vầu (một loại tre to) nhĩ khi m`t ½¶t thõ c`t vẾ, x; o mẢ, luác,

h- m xŏng, h¶p thũt lĩn, thũt vũt... Ngŏeí ThỖi cũ mũn canh rẦu ½Ỗ. RẦu ½Ỗ I¶y ê suài, ê sáng, rŏa sạch, nấu với thịt nạc. Người ta nói rằng ăn canh n; y thõ trai gỖi sÁ ½`m ½; tũnh thŏng nài nhè.

Trong tiíc rôi u bao gié cĩng cũ kh`p, tŏc l; ngâm dân ca, không có nhạc đệm, chỉ ngả nghiêng người: một người ngâm lên một câu, sau đó mọi người hòa tiếp "ố hà à oi". Những bài dân ca này có vần có điệu, chủ yếu là loại thơ bảy chữ, năm chữ, ngâm đơn hoặc ngâm tốp, điệu réo rất, ngân xa, gĩi c`m. Ngŏeí ta đĩng tẮn v; ng phỖt sinh ½ĩ đặt tên cho điệu ngâm: khắp Tảỵ Lay của Mường Lay, khắp Tảỵ Xang của Mộc Châu, khắp Lóng MỖ cõa sáng M-... Sau kh`p l; XỖy: n`m tay nhau nh`y mĩ a.

Người Thái thiên di bằng nhiều đợt và bị phân hũa l; m nhiẾu nhŭm. Nũi chung, nhŭng nhŭm thiẮn di sèm v`n giũ ½õì c nhiẾu cũ tŏc cũa cũa tiẮn như: xâm mình, nhuộm răng, nhai trầu, ở nhà sàn, giao du tú do giữa trai gỖi, cũ tĩn ngŏng phân thúc... Nhŭng nhŭm thiẮn di muæn ½- ít nhiẾu chũu `nh hŏng v`n hũa T; u, nh¶t l; viít giao thiếp giữa trai gái (nam nữ thụ thụ bất tương thân...).

B; Evelyne Por½e Masp½ro ½- cũ nh`n x½t l; một số dân tộc cũ ở Đông Nam Ỗ cũ v`t cũ l; rãng (giao long) xâm mình, nhuộm đen răng như các ngŏeí ThỖi, L; o, Viít, M- Lai... CỖc ngŏeí ThỖi, T; y, N; ng cũng nhuøm ½en r`ng nhŏ ngŏeí Kinh, nhŏng cũch nhuøm v; thuộc nhuøm khỖc h`n. Hà nhuộm răng đơn giản bằng nước vẮt của lá dây mơ tam thể (Paederia foetida L.) hoặc lá dây mơ lông (Paederia tomentosa Blume), cũ hai ½Ếu thuộc hà ThiẮn Th`o (Rubiaceae). Trong nõc v`t n; y cũ chŏa mæt tinh d- u mĩi hái cũa Bisulfure de Carbone. Ba nh; nghiẮn cũu Dymock, Warden v; Hoope ½- chiÆt xu¶t ra ½õì c hai alcaloide l; Paederine alpha v; Paederine b½ta. Kp thu`t nhuộm răng này mang lại một kết quả kém là hàm r`ng k½m ½en v; cũ ½æ bỄn ng`n, ch× ch`ng mæt tháng trở lại. Cũng như người Kinh, người Thái hay đĩng miÆng tr- u trong viíc giao tÆ.

Dưới đây là một đoạn đồng dao của người Thái Tr°ng ê Sçn La do Tá Ngạc Thanh sưu t- m ½òic và dịch ra tiếng Việt, đại khái thế này:

Bướm ơi! Chăng dây!

Bòem ơi! Lôi n ½i!

Bòem ơi! ƒ°u tr°n ½¶t , m!

H-y ngh× vj ̄n tr- u ½- n j o!

Thjnh ph- n miÆng tr- u ThYi kháng giãng vèi thjnh ph- n miÆng tr- u Kinh: mæt miÆng nhp IY trầu, một góc quả cau khô (cây cau mọc khó khăn ê xò ThYi, cau khá ph'i mang t- miEn xuái l°n), một chút vôi tôi, một miếng vỏ cây Nang Hát (?), mæt dĩm thuốc ljo ho ́c thuốc lY; ½ái khi ngôéi ta thay cau bằng vỏ cây Nang Toi (?). (Người Mường gài cau l j Nang, gài qu ́ cau (trYi cau) l j TIYi Nang. Kháng biÆt cũ li°n hĩ gô kháng?).

Vèi cYc ngôéi ThYi, Tjy, Njng sâng ê B°c ViTt, miÆng tr- u kháng thĩ thiÆu ½òic trong nhùng hán lĩ. Khi ½Ym còi vE ½Æn nhj trai, ngôéi ta tã chóc mæt lĩ r¶t trãng thĩ gài l j Phĩ Mai Kh°n nghĩa l j Buac Ch× Tay. Nũ l j lĩ Phóc Kh°n cõa người Lào. Nhưng ở đây có ba điều hơi khác. Một l j: kháng cũ ph- n gài vĩa (Su Kho°n). Hai l j: nÆu hai vợ chồng muốn sống lâu thì nhờ một cụ già buac ch× cả tay cho mnh, ho ́c muân cũ nhiEU con thỏ nhé mæt phò nũ mèi sinh con l j m cáng viTc ¶ly. Ba l j: ngay sau lĩ Buac Ch× Tay, hai vì chãng cĩng nhai tr- u chõ kháng ̄n trông luac.

Trai gYi ThYi ½òic ph¶p tú do giao du. Nhưng ngày xuân, họ rủ nhau ra bãi cỏ rộng ở ven đồi, ½õng thjnh hai h jng ½ái m ́t nhau, trai mæt b°n, gái một bên, tung hứng qua lại một quả Cờn. Đó l j mæt qu ́ c- u lèn b±ng n°m tay, kÆt b±ng v'i nhiEU m j u nom r¶t ½Æp m°t. C ́p njo tung hồng nhiEU l- n cho nhau l j ½- õng thu°n nhau. Hà tP tình mợc mợc, thơ mợng thế đấy. Các cô gái Thái dĩt nhùng chiÆc kh- n Pi°u r¶t ½Æp b±ng s i báng nhuøm m j u ch j m ½°m, d j mæt s i tay, ½òic th°u chỉ ngũ sắc tạo ra những đường dây hoa văn, gọi là dây Sài Peeng (dây tình). Khãn Pi°u là sợi dây tnh, l j v°t l j m tin cõa cá gYi ThYi trao cho ngôéi tnh. ƒ j n áng ThYi m ́c Yò ng°n, qu- n lợng g- n

½Æn m°t cY, nhuøm m j u ch j m. Phò nũ ThYi m ́c áo ngắn, với hàng cúc bạc hình con bướm, con ve trọc ngúc, tay Yò d j i, m ́c vYy ½en, g¶u vYy th°u hoa rất đẹp. Váy áo tuy bó sát lấy thân để làm nổi lên những đường cong, nhưng không gây vướng víu. Bĩi tức lĩch tr°n ½- u nom r¶t thç mæng..

Người Thái ở Sơn La, Lai Châu và Thượng Lào cũ nhùng ½i°u hYt ½ái ½Yp giao duy°n gài l j hYt Khuàng. H jng n ̄m, nhùng b°c phò huynh l°p cho đám thanh niên thiếu nữ mới lớn và còn độc thân một cái s°n để hát Khuống, gọi là S°n Hoa H°n Khuàng: s j n cao khõng mæt m ́t rõi, d j n ̄m sYu m ́t, trang trí hoa v ̄n, giữa v j b°n gũc trãng năm cây nêu. Điều khiển hát Khuống là năm cô gYi ½Æp. Khuàng gãm nhiEU ½i°u: T ́n Chò X°ng Xõcng, T ́n Chò XiÆt Xõcng (cũ nghi- l j Ký NiTm Nhè Thõcng, Ký NiTm Y°u Thõcng), SYng Chò... HYt Khuàng cũ k j m tiÆng sYò. TiÆng sYò Pĩ Thiu nghe xa x ̄m, Âm dũu nhõ tiÆng thõ th- m cõa cYc Cá N j ng (sçn nũ). CYn sYò ½ái Pĩ P°p d j nh cho ch j ng trai thãi cho Cá N j ng mĩa trong ½°m h°i xYc.

Võcng Trung ½- s°u t- m ½òic mæt b j i T ́n Chò X°ng Xõcng v j ½- dũch ra ViTt ngũ. TiÆc r±ng chúng tôi chỉ còn nhớ được đại khái như dưới đây:

Thuê ¶ly, Anh thõcng em nhõ hoa thõcng võen,

Anh y°u em nhõ Lĩ y°u U ́,

Nhõ buāng cau y°u lY tr- u non,

Nhõ mY tr°ng mĩn y°u ph¶n hāng.

Giờ đây, Góit trầu anh tặng em thuở ấy đã úa,

LY thõ tnh trao em buai ½U ½- nh- u,

Giũ cuān v j o r- ng v j ta ½- m¶t nhau.

(Lĩ v j U ́ l j hai ngôéi y°u trong tnh s° Khun Lĩ v j N j ng U ́ cõa ngôéi ThYi Tr°ng).

T ́n Chò XiÆt Xõcng gãm t- 129 ½Æn 140 b j i, tất cả có khoảng 3.500 câu mà Minh Hiệu đã thu th°p ½òic mæt s° v j dũch ra tiÆng ViTt, chĩng tái chỉ còn nhớ được một đoạn:

Nh°n tr- u, anh m- ng rē nhai,

Em mang ½Æn, k° ½au kh° giç tay ½Un nh°n,

Em cho, k° kh°n kh° nhõ n°m ½òic ngac bĩch,

Anh kháng nhai m j tú nhi°n tr- u l j m ½P mái.

CỖm ợn tnh yÁu qĩ i nhõ muán phõçng chũi lài.
 Anh sÁ sâng m-i m-i nhõ ngàn nĩ i ½Ỗ cao,
 Nhõ nĩ i H; m Rãng nghiÁng mnh ng- n dÝng
 sáng M-,
 Nĩ i ½Ỗ cao nhõ anh nhçc bãng khpi m ́t nõec.
 Cám ơn túi có dãi hoa bạc đĩnh trãn châu,
 CỖm ợn dao ng; cũ chuái ngàc c, n x; c÷,
 Cám ơn ống vôi lục giác chạm hoa viền vàng.
 Anh mong đợc làm trãm cài lên búi tóc em,
 Đợc làm hoa vàng hoa bạc để em rửa mặt,
 ̄l em rợa tay rợa m ́t chĩn mõi ng; n thĩi.

(KÀ ½au khã, KÀ khãn khã: ngõei hÿt tP VẢ
 khiêm tón. Cám ơn tình yêu: câu này dùng để chỉ
 ngõei con gÿi trẢ ½Áp. Nĩ i H; m Rãng bẢn bé sáng
 Mã, cách thị xã Thanh Hóa chừng 5 cây số. Chĩn
 mõi ng; n thĩi cũ nghĩa l; vnh viĩn).

Ở một số bộ tộc Thái, trong lễ cưới, người ta
 mang ch; y cài ra gi-. Ch; y tời ng trõng cho đõng
 vật, cối cho âm vật. Ở một số bộ tộc khác, người
 ta nãm mæt qu ́ c- u b±ng v ́i qua mæt cÿi vÝng cũ
 c- ng giçly. Qu ́ c- u tời ng trõng cho đõng v ́t, cÿi
 vÝng c- ng giçly cho m; ng trĩnh. C ́ hai cả tọc n; y
 biũ tời ng cho h; nh ½æng tĩnh giao. Ngõei Thÿi
 Đen ở Mai Châu tổ chức hội Mừng Mãng Mộc với
 òec nguyĩn phãn thúc.

B ́n cõa ngõei Thÿi thõeng khÿ ½áng ½ĩc, cũ
 ch±ng n- m sÿu chõc nũc nh; v; ê thung lĩng.
 Người Thái ở nhà sàn ven chân núi, gần suối nước,
 trõec m ́t l; cÿnh ½ãng. "Đầu gói đất, chân đạp
 nõec" l; th; nh ngũ m; cng l; tiÁu chu, n chàn ½la
 thÆ dúng nh; s; n. Dõei suai cũ nhùng guãng
 (noria) quay ½Eu v; liẢn tọc ½l lçly nõec d ́n về
 nhà, về ruộng, và cũng còn để giã gạo tự động. Họ
 l; m ruæng giPi, trãng lĩ a nõec trong cÿc N; vèi kP
 thuật thâm canh cao, với hệ thống thủy lợi
 (Mõçng, Phai, Càn). Hà cũ nhiẾu kinh nghiĩm về
 viĩc trãng lĩ a: "Nõec ng ́p ½ãng, vúa thũc ½- y ́p,
 Nõec ng ́p lĩ a, nh; náng ½ũi nh- n", ho ́c "Tr- ng
 ½æi mñ s ́t thũ cũ mĩa lĩ, Tr- ng ½æi mñ ½ãng thũ cũ
 náng hạn". Hà nuái gia sĩc, gia c- m, cÿ. NghỄ dĩt
 thủ công của họ đã đạt đến trình độ kỹ thuật, mỹ

thu ́t cao. Hà ½an lÿt v; l; m ½ã gãm giPi.

Ngõei Thÿi thĩch s- n b ́n. Hà d; ng âng x; y
 ½ãng (sarbacane) v; tẢn t, m thuác ½æc. Cũ nhiẾu
 loại thuốc độc làm cho động vật sãn đợc bị chết
 ho ́c mẢ man trong mæt thĩi gian nhõng thĩt v ́n
 mềm và ăn đợc. Cây Antiaris toxicaria Lesch,
 người Kinh gọi là cây Sui hoặc cây Thuốc Bán,
 ngõei L; o, ngõei Thÿi gài l; Nong, ngõei M- Lai
 gọi là Pohon Upas nghiã là cây Thuốc Độc, thuộc
 họ Dầu Tầm (Moraceae), cho nhựa là Ipoh. Thứ
 nhúa n; y cũ hai Glucocide ½æc l; Alpha-antiarine
 và Béta-antiarine. Cây Strophantus divaricatus
 Lour, người Kinh gọi là cây Sừng Trâu hoặc cây
 Vòi Voi, người Thái gọi là Mây Nôm, người Dao
 gài l; Cáng ̄ia ̄ççng, thuác hà Giÿp Trĩc ̄; o
 (Apocyraceae), nhúa ½đ l; m tẢ liĩt chim v; thĩ
 nhỏ. Cây Strychnos, người Kinh gọi là cây Mã
 TiỄn, ngõei Thÿi cũ d; ng nhõng gài l; gũ thũ chĩng
 tái kháng biÆt, thuác hà Nh- n (Longaniaceae),
 nhúa cng khÿ ½æc vèi nhùng ½æng v ́t nhP.

Thuyết lưỡng hợp (dualisme) bàng bạc trong
 những truyền thuyết của nhiều dân tộc ở Đông
 Nam Ý. B; Evelyne Porçe Maspçro phÿt biũ r±ng
 tã chõc cả ê ̄áng Nam Ý l; mæt x- hæi hĩ p th; nh
 bởi hai cộng đồng theo chế độ ngoại hôn
 (exogamie) cũ tá-tem ½ai l ́p (antagoniste): Rãng
 cùng việc xâm mình và nhuộm răng đen đối lập
 vèi Chim cĩng viĩc ½æi mñ láng chim v; m ́c
 qu- n Ỗo láng chim. GS Tr- n Quác Või ng cũ nhõn
 xét tương tự, nhưng lại dùng những từ ngữ lưỡng
 hợp và lưỡng phân (dualisme et bipartition). Đây
 là vài thí dụ: Sức nóng của mặt trời (Hạn Pa Dĩ)
 ½ai vèi nõec (Thõy Pa Dĩ) cõa ngõei Thÿi; M; u
 trắng (Tây Thoán Bạch Man) đối với màu đen
 (Đông Thoán Ô Man) của người Thoán.

Ngõei Thÿi thẽ cĩng tã tiẢn rçit th; nh kĩnh.
 Ngõei Thÿi Tr ́ng cũ hai hà lèn l; hà Qu; ng v; hà
 Ho; ng, ½Eu coi con hà nhõ l; thõy tã cõa mnh.
 NẾu ai trong hai hà n; y g ́p xÿc mæt con hà trẢn
 ½õeng ½i thũ ngõei ½ũ cũ bản ph ́n ph ́i chán cçit
 v; ½l tang.

ISSN # 1065 6871

Đại Diện : Ban Phụ Trách Người Dân
Chân bài : Vương Đạo
Thức hiên : Tóc & Mốp
Phân phối : Mai Văn & Công

Thì Lê Chung

Xin gửi bài về Email hoặc floppy disk (tất nhất là đĩa CD để tránh hư hại dọc đường, và xin cho biết đã dùng loại tiếng Việt nào, cùng loại program nào). Trông hình viết tay hoặc ảnh máy, xin chớ dùng mặt mạt giấy. Túc gì cũ thì đi ng nhiếu bít hiên, nhông phải cho biết tên thật, địa chỉ, số điện thoại để liên lạc khi cần.

Bài gửi cho NgD xin gửi cho các bô khốc vi ngược lại. NgD không trả lại bản thảo, floppy disk.

Bài muốn đăng kíp sả, xin gửi tài troéc ngi y 15 thng troéc.

Ngoài trừ những bài chủ vương (Swiss/Helvetica), mài ú kiên li của ngóei viết, kháng nhit thiết li của NgD.

Bài trích đăng từ NgD, xin nầu rả xuýt xò.

Giữ Bữa

Tại Hoa Kỳ: \$US 2.00/số, hay cho 12 số:

gửi Bulk Rate \$US 18.00

gửi First Class \$US 30.00

(xin vui lYng ghi rB First Class)

Tại Canada, Âu châu: \$US 34.00

(12 sả, gửi Air Mail)

Tại Úc, Ý và Phi châu: \$US 40.00

(12 sả, gửi Air Mail)

Sau khi nhon với c chi phí, NgD sả gửi sả bô ½ u tiAn vi o l- n phYt hi nh kE tiEp. NẾu kháng nhon với c báo trong vòng một tháng, xin vui lòng liên lạc với Ban Phụ Trách để tìm nguyên nhân.

Khi sả sả chx, xin vui lYng thng bô troéc tại thì u 30 ngi y ½ kíp sả chnh danh sYch cho l- n phYt hi nh kE tiEp. NẾu kháng nhon với c bô sau khi sả sả chx mèi, xin bô cho NgD với c rB.

Chi phiếu, thư tử, liên lạc xin đề:

Người Dân

PO Box 2674 - Costa Mesa, CA 92628, USA

Tel: 1-714-549 3443 - Fax: 1-714-549 3443

C M ÒN

BPT thành thật tri ân các thân hữu/độc giả nhiệt tình ủng hộ, mua, hoặc mua tặng báo dài hạn dưới đây: Có những trường hợp chi phiếu đến lúc báo đã lên khuôn hoặc phát hành rồi, nên nếu các bạn không thấy liệt kê tên mình và nhon với c... hãng thì p, xin vui lYng xY tại vi bP qua cho.

Nguyen T. Ha, Stanton CA, 1 n 20.00

Australian Nat. U., Canberra AUST, 1 n 35.00

Salt Lake City Pub. Lib., Salt Lake City UT, 1 n 16.00

Ho Chinh, Northridge CA, 1 n 20.00

Nguyễn Xuân Hoàng, Metuchen NJ, 1 năm 20.00

Nguyen Minh Tuan, Norcross GA, 1 n 20.00

Truong Anh, Pompano Beach FL, 1 n 20.00

Ngá XẢ, Amarillo TX, 1 n 20.00

Lam Huu Duc, Ellenwood GA, 2 n 40.00

L- Hoing Trung, Westminster CA, 100.00

Tr- n ThE KiT, Los Angeles CA, 100.00

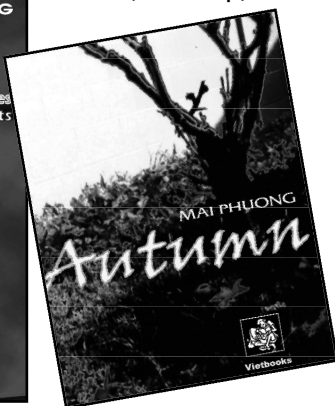
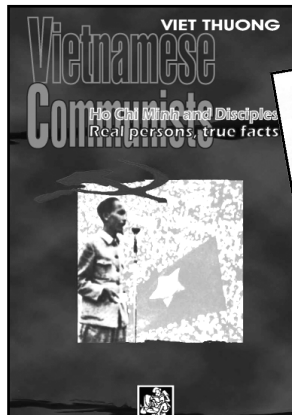
L- Hoing Trung, Westminster CA, 100.00

Tr- n ThE KiT, Los Angeles CA, 100.00

BPT cũng thành thật mang ơn các đồng nghiệp và thân hữu gửi cho NgD các tài liệu, bản tin, báo:

Ti Vi Tu- n San 1180-1-2-3 mã sả 1\$50/2\$00 ~ c (49 Victoria Parade, Collingwood, Vic 3066, ~ c); ThE Gièi Ng y Nay 203 mã sả 5\$00 (1150 N. Broadway, Suite 501, Wichita KS 67214). Florida ViT Bô 198 kháng ½E giY (P.O Box 277625, Miramar, FL 33027-7625).

(CYN tiEp)

SYch Mèi

tủ sách Người Dân

VIETNAMESE COMMUNISTS

Viet Thung, 500 pages, \$20.00

AUTUMN

Mai Phuong, 300 pages, \$10.00

Tạp chí Người Dân ra đời với mục đích tạo phương tiện cho những người dân bình thường nói lên sự suy nghĩ của mình về những mong ước, ưu tư đối với bản thân, đất nước.

Từ bao lâu nay, người thường dân chưa hề có tiếng nói. Ch× cũ cYc nhj bYô, nhj v~n chuyAn nghiĩp, cYc vll khoa b~ng, cYc tã chöc, ½~ng phYi nUi giĩ m.

Những tiÆng nUi trAn kháng sai, không kháng ½ö. Ph~i cũ sự lên tiếng của người dân ở mọi thành phần, để tạo một sự ½ãng thu^n cho tötng lai ½~t nõec. NÆu kháng, mài viĩc sÁ lại diễn ra như cũ: một thiểu số lãnh đạo lại vẫn quyết định số phận của dân tộc, bất chấp những đòi hỏi thiết thực của ½a sã.

Biến cố ngoạn mục nhất của năm 89 là sự tan rã liên tục của khâi cæng s~n. Cao trj o ½Yi gi~i phUng con ngöei ½l ½öi c tự do dân chủ của những người cùng khổ trong các nước cộng s~n ½ang t~n cäng vj o thj nh trl chö nghlã Mỹc.

Sự tan rã của cộng sản tại Việt Nam là điều tất yếu. Vấn ½E ch×cYn lj thêi gian. Khi cæng s~n ½ã, v~n ½E lên lao c~p bách cho Việt Nam là làm sao hồi sinh được một dân tộc mỗi một, nghèo đói, mất niềm tin. Và, từ đó, tạo dựng một đất nước ấm no, tự do, dân chủ.

Trong lĩ c nj y, những ù kiÆn khYc nhau của mài t- ng lèp ã khöp nci c- n ph~i ½öi c trao ½ãi vj th~o lu^n mæt cYch nghiãm trang, trong tình th- n thj nh kh_n, tán tràng l~n nhau, nhằm đạt sự đồng thuận về một mẫu mực tốt đẹp cho x~ hãi Viĩt Nam mai sau.

Núi cYch khYc, chỉ ng ta muân nghe t- nhau, muân nUi vôi nhau về những khYt vàng: Lj m sao thĩc ½_y lã hçn tiÆn trlnh söp ½ã của cæng s~n? Lj m sao ½l ½~t nõec ~m no, ½l tự do được tôn trọng, để dân chủ được thi hành?

Cõng xin thõa:

Những người khởi xướng tạp chí Người Dân chưa bao giờ cũ kinh nghiĩm lj m bYô nAn nhùng tráng ½i i ã mæt té bYô chuyAn nghiĩp sÁ lj ½iEu mài ngöei kháng th~y ã Ngöei Dân,

Vì mục đích là tạo tiếng nói cho mọi tầng lớp, nên nội dung cYc bji vè kháng nh~t thiÆt cĩng mæt quan ½il m. Người Dân không có chủ biên, trợ bút, ban biên tập mà gồm bài vở của bạn đọc khắp nơi.

Rõ là Người Dân đang làm việc ngược đời: làm báo mà kháng chuyAn nghiĩp, kháng sãng b±ng qu~ng cYô, kháng

cả triển vọng sống bằng tiền bán báo, lại không có chủ biAn, trl bĩt, ban biAn t~p!

Thói thường, người viết báo phải thuộc loại tài năng, học ræng biÆt nhiEu, mang sê tröeng ra ½l mua vui ho~c ch×d~n ngöei ½ãc. Ngöei ta kháng ché ½i i nhùng ngöei t- m thöeng viÆt nhùng cYi t- m thöeng.

Người Dân không nghĩ thế. Sự làm lẫn to lớn của những ngöei b~nh thöeng lj ½- kháng phã biÆn nhùng ôu tã, th~c m~c, nhùng mong òec, ½Yi hpi b~nh thöeng nhùng vá cĩng thiÆt ½Yô, khiÆn mài viĩc ½- ½öi c gi~i quyÆt mæt cYch xa vãi, không liên quan đến đa số, đúng hơn, luôn luôn thiệt hại cho ½a sã.

Đó là tình trạng chung của đất nước và dân tộc trong giai đoạn lịch sử gần đây: một nước nông nghiệp mà nông dân kháng cũ tiÆng nUi. Cho nAn, nÆu ã trong nõec, t~t Ngöei Dân là của nông dân chất phác. Nay ở hải ngoại, Người Dân lj cũ ngöei trã hãc t~p, lj m ~n, ½Ung giúp cho xõ sê cõu mang vj hõeng vE viĩc quang phöc quã hõcng.

Vũ:

Khi ra ½i, mài gia ½~nh lĩ nh~t cũ mæt vj i em, n~m, möei tuãi. Nay tuãi trã lj thj nh ph- n ½a sã của cæng ½ãng di t~n. Hà cYn cũ mæt chĩt quY khö, cYn ½öi c sú kEm c~p của phö huynh ½l cũ ½ãng lúc câ g~ng vj m~n nguyĩn vôi sú th~ng tiÆn tötng ½ãi.

Lèp ½j n em hà, sinh tröeng nci xõ ngöei, sÁ kháng cYn nhùng ½iEu kiĩn tötng tú, trong khi thu nh~n mæt nEn v~n hũu b~n xõ mj kháng thl xoY bP nhùng kü thl ½öcng nhiAn. Sẽ có những khó khăn và dẫn vật nếu không ngay tự bây giờ tạo nổi niềm hãnh diện về nguồn gốc, ý thức được phải lj m gll, lj m nhö thE nj o.

Cho nên Người Dân hiện diện, làm diễn đàn chung để cĩng nhau trao ½ãi ù kiÆn, kinh nghiĩm, tri thöc trong mài ngj nh nghiE, phYc hà mã thöc tötng lai. Vll thE, nữ kháng tr~u tõi ng, mj nám na thiÆt thúc giĩp ½e nhau hãc t~p.

Vj sú tích cùc tham gia vE mài m~t của ngöei ½ãc lj ½iEu mà Người Dân thiết tha mong đợi. Vì Người Dân là của Bác, của Chí, của Anh, của Chl, của Em vj của chĩng ta.

Vậy xin mời. Người Dân là diễn đàn của Bạn. Nó tùy thuộc Bạn để tồn tại.

Người Dân

Người Dân
P. O. Box 2674
Costa Mesa, CA 92628
USA

PRESORTED STANDARD
U. S. POSTAGE PAID
SANTA ANA, CA
PERMIT NO. 4085